
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

do projektu
Planu Ogólnego Gminy Pawłosiów

Pawłosiów, marzec 2026

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Karolina Podlowska

Karolina Podlowska
Doradztwo Środowiskowe
karolina.podlowska@gmail.com
502 966 271

Spis treści

1	Wstęp	5
1.1	Przedmiot i podstawy formalno - prawne opracowania.....	5
1.2	Zakres merytoryczny prognozy.....	5
1.3	Cel, metodyka i forma opracowania prognozy.....	5
2	Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska	6
2.1	Położenie administracyjne.....	6
2.2	Położenie fizyczno-geograficzne.....	8
2.3	Użytkowanie i zagospodarowanie terenu objętego projektem POG.....	9
2.4	Budowa geologiczna i surowce mineralne.....	10
2.5	Rzeźba terenu.....	12
2.6	Wody podziemne i powierzchniowe.....	13
2.6.1	Wody podziemne.....	13
2.6.2	Wody powierzchniowe.....	14
2.7	Warunki klimatyczne i jakość powietrza atmosferycznego.....	21
2.8	Gleby.....	22
2.9	Zasoby przyrodnicze i różnorodność biologiczna.....	23
2.10	Walory krajobrazowe i kulturowe.....	26
2.11	Hałas, wibracje oraz promieniowanie elektromagnetyczne.....	30
2.12	Zasoby środowiska chronione na podstawie przepisów szczególnych.....	30
3	Informacje o zawartości, głównych celach POG oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	38
3.1	Zakres terytorialny projektu POG.....	38
3.2	Główne cele i ogólna charakterystyka ustaleń zawartych w projekcie POG.....	38
3.3	Powiązania projektu POG z innymi dokumentami.....	41
4	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	45
5	Potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji POG	45
6	Istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	46
7	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia analizowanego projektu POG	46
8	Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko będące skutkiem realizacji ustaleń projektu POG	48
8.1	Powierzchnia ziemi i gleby.....	51
8.2	Jakość powietrza atmosferycznego i warunki klimatyczne.....	54
8.3	Wody podziemne i powierzchniowe.....	56
8.4	Zasoby przyrodnicze i poziom różnorodności biologicznej.....	58
8.5	Krajobraz.....	61
8.6	Hałas, wibracje oraz promieniowanie elektromagnetyczne.....	62
8.7	Zdrowie i warunki życia ludzi.....	64
8.8	Ryzyko wystąpienia poważnych awarii.....	68
8.9	Zabytki i dobra materialne.....	68
8.10	Oddziaływania transgraniczne.....	68

9	Propozycje innych niż w projekcie planu ogólnego rozwiązań alternatywnych a także zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko	69
10	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu POG oraz częstotliwość jej przeprowadzania.....	70
11	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	71
12	Materiały źródłowe. Akty prawne, publikacje i opracowania dokumentacyjne	76
13	Spis Rysunków.....	77
14	Spis Tabel	78

1 Wstęp

1.1 Przedmiot i podstawy formalno - prawne opracowania

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko są ustalenia projektu Planu Ogólnego Gminy Pawłosiów (POG), zgodnie z podjętą uchwałą nr II/12/2024 z dnia 20 maja 2024r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Pawłosiów.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.). Organ administracji opracowujący projekt planu ogólnego, obligatoryjnie sporządza prognozę oddziaływania na środowisko o ile dla danego dokumentu nie została wydana decyzja o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przez właściwe organy. Projekt planu ogólnego, wraz z prognozą, podlega obowiązkowemu uzgodnieniu i zaopiniowaniu przez instytucje wskazane w ustawie, a także podlega procedurze konsultacji społecznych. Ustalenia prognozy oddziaływania na środowisko mogą mieć wpływ na decyzję rady gminy w sprawie uchwalenia projektu planu ogólnego.

1.2 Zakres merytoryczny prognozy

W oparciu o art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wystąpiono o uzgodnienie zakresu oraz stopnia szczegółowości niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, uzyskując uzgodnienia zawarte w pismach:

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie – pismo znak: WOOŚ.411.1.73.2024.AP.4 z dnia 29 lipca 2024 r.

Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jarosławiu – pismo znak: PSNZ.9020.13.2.2024 z dnia 3 lipca 2024 r.

1.3 Cel, metodyka i forma opracowania prognozy

Prognoza obejmuje ocenę najbardziej prawdopodobnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, jakie mogą być skutkiem dyspozycji przestrzennych zawartych w ustaleniach analizowanego projektu POG. Celem prognozy jest również pełna informacja dla podmiotów POG, tj. wnioskodawców, społeczności lokalnej i samorządów o skutkach przyjętej polityki przestrzennej dla środowiska przyrodniczego.

Prognoza oddziaływania na środowisko była sporządzana równolegle z pracami związanymi z projektem POG, w celu umożliwienia ewentualnych korekt w tym projekcie. Zakres tematyczny i problemowy opracowania dostosowany został do uwarunkowań środowiskowych. Analizowane były archiwalne materiały kartograficzne, planistyczne, inwentaryzacyjne, projektowe, studialne, dokumentacje hydrogeologiczne i geologiczne, opracowanie ekofizjograficzne, rejestry zabytków i ewidencje dóbr kultury.

Rozeznano i scharakteryzowano ukształtowanie terenu i budowę geologiczną, warunki gruntowe, wody powierzchniowe i podziemne, warunki klimatyczne, gleby, faunę i florę, obszary prawnie chronione oraz stan jakości poszczególnych komponentów środowiska i stopień ich degradacji. Powyższe komponenty poddano ocenie pod kątem ewentualnych zmian, wynikających z przyjętych rozwiązań zagospodarowania poszczególnych terenów w projekcie POG przy zastosowaniu analiz porównawczych i powiązań przyczynowo – skutkowych. Posłużono się również metodami: indukcyjno-opisową, analogii środowiskowych oraz analiz kartograficznych. Zaproponowano działania i przedsięwzięcia zmierzające do ograniczenia negatywnego wpływu proponowanych rozwiązań planistycznych na środowisko przyrodnicze.

Oceny i analizy uwarunkowane były jakością i skalą materiałów źródłowych oraz danymi udostępnianymi przez stosowne instytucje.

Przy opracowaniu poszczególnych zagadnień środowiska przyjęto ustawowe definicje podstawowych pojęć podane w przepisach odrębnych.

Opracowanie składa się z dwóch części:

- 1) Opisowej - ilustrowanej fotografiami wraz z tematycznymi mapkami w postaci schematów (spis zamieszczony na końcu tekstu),
- 2) Kartograficznej - w postaci rysunku projektu POG z naniesionymi elementami prognozy oddziaływania na środowisko.

2 Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska

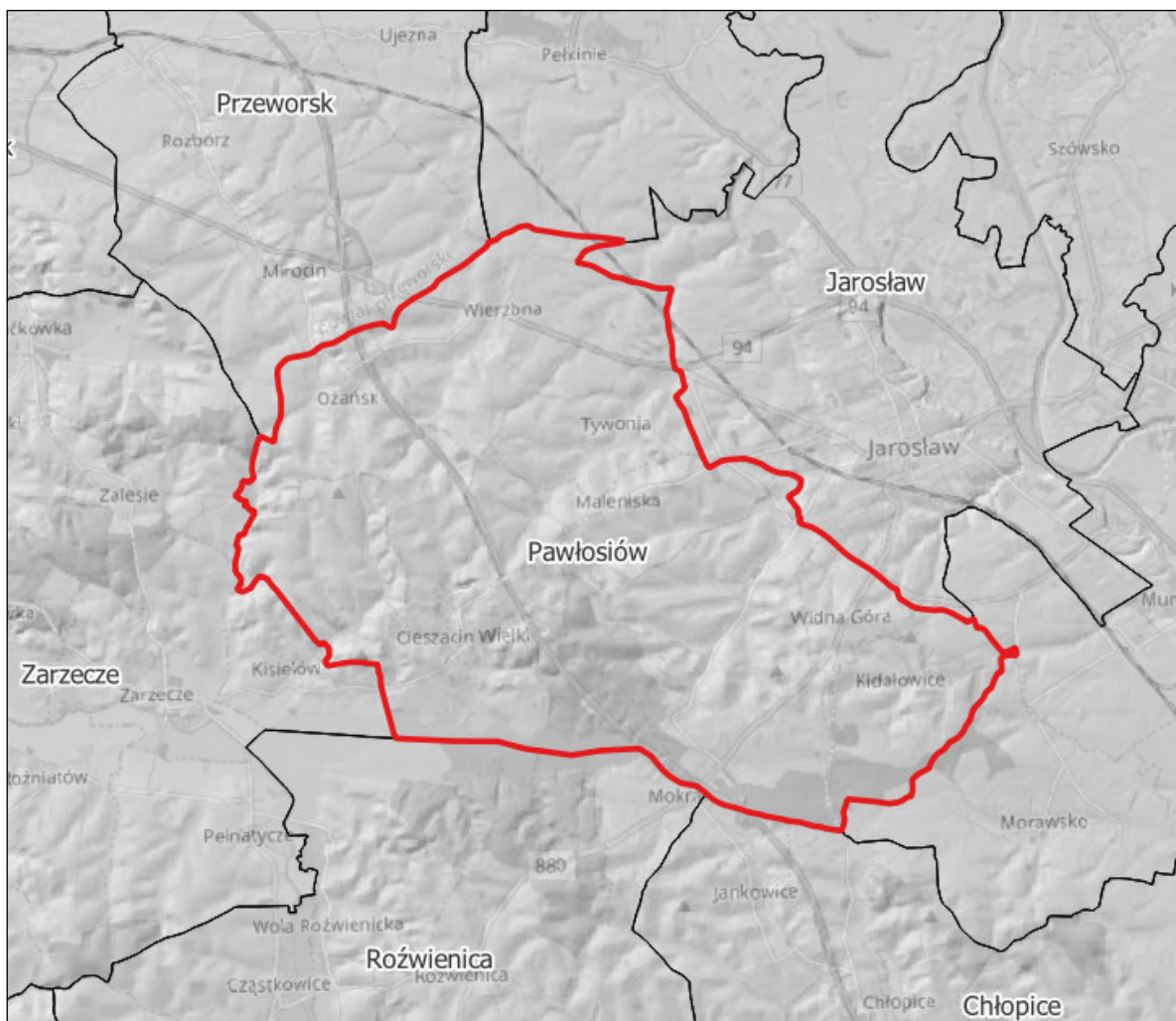
W rozdziale dokonano krótkiej charakterystyki środowiska terenu będącego przedmiotem POG, a w szczególności rozpoznaniu pod względem budowy geologicznej i rzeźby, warunków hydrologicznych, klimatycznych, gleb, bioróżnorodności fauny i flory, zasobów krajobrazowych oraz obecnego sposobu użytkowania terenów objętych opracowaniem POG.

2.1 Położenie administracyjne

Gmina Pawłosiów leży we wschodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie jarosławskim. Jest to gmina wiejska o powierzchni ok. 47,4 km². Średnia gęstość zaludnienia wynosi 178 osoby/km².

Gmina Pawłosiów graniczy:

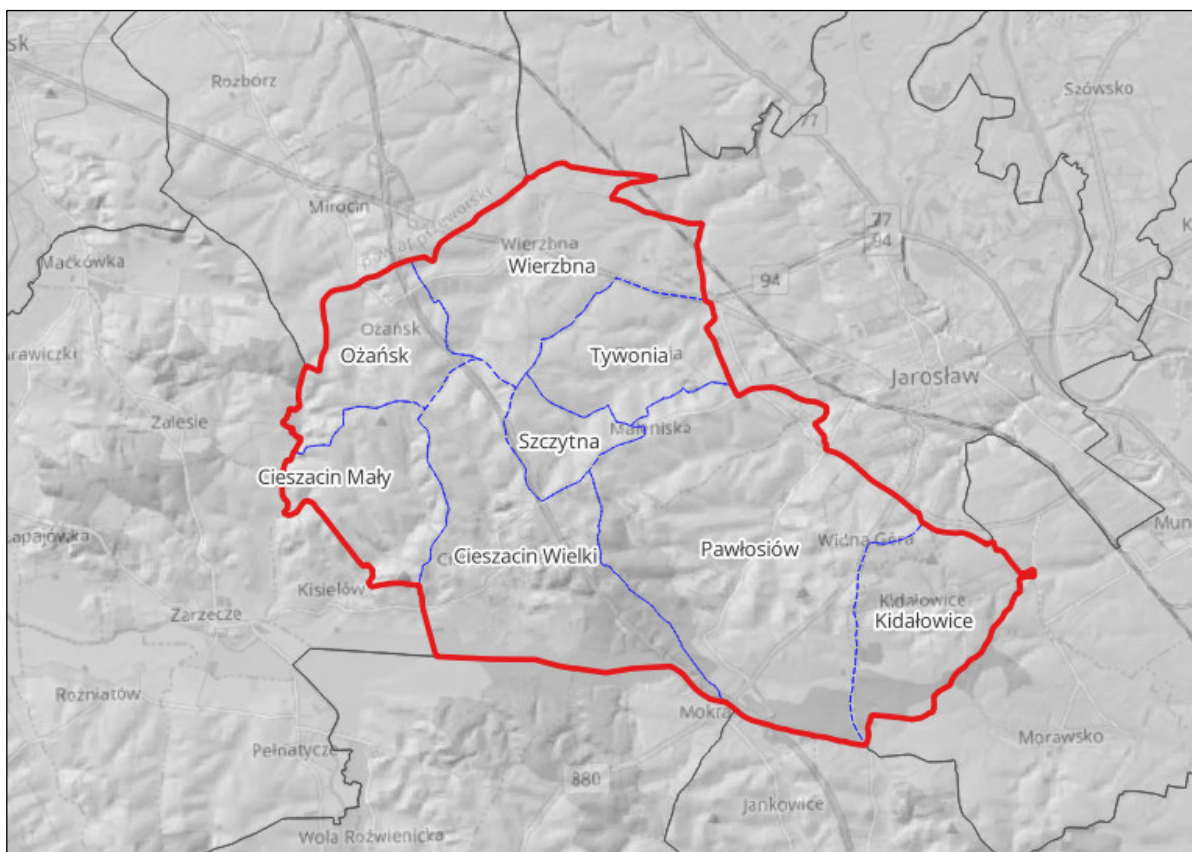
- od północy z gminami Przeworsk i Jarosław;
- od zachodu z gminą Zarzecze;
- od wschodu z miastem Jarosław i gminą Jarosław;
- od południa z gminą Roźwienica i Chłopice.

Ryc. 1. Położenie administracyjne

źródło: opracowanie własne

W skład gminy wchodzi 8 obszarów ewidencyjnych: Cieszacin Wielki, Cieszacin Mały, Kidałowice, Ożańsk, Pawłosiów, Szczytna, Tywonina, Wierzbna.

Ryc. 2. Podział gminy Pawłosiów na obręby ewidencyjne.

źródło: opracowanie własne.

Tab. 1. Jednostki osadnicze gminy Pawłosiów i ich powierzchnia.

Nazwa obrębów ewidencyjnych	Powierzchnia	
	[ha]	% powierzchni gminy
Cieszacín Mały	383	8
Cieszacín Wielki;	897	19
Kidałowice	465	10
Ożańsk	358	8
Pawłosiów	1428	30
Szczytna	167	3
Tywonía	368	8
Wierzbna	677	14
Ogółem powierzchnia gminy:	4443	100

Źródło: UG Pawłosiów.

2.2 Położenie fizyczno-geograficzne

Położenie obszaru opracowania na tle aktualnego podziału Polski (Solon i in. 2018).

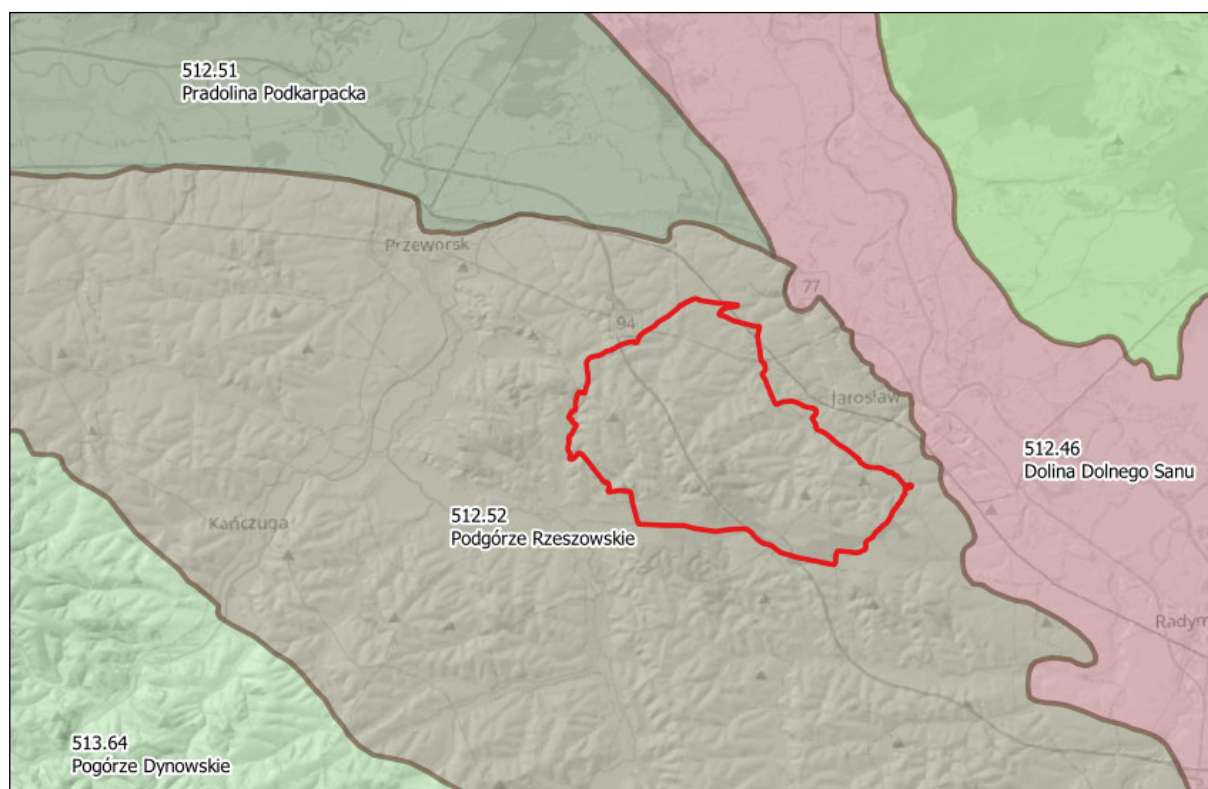
Megaregion: Karpaty, Podkarpacie i Nizina Panońska (5)

Prowincja: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51)

Podprowincja: Podkarpacie Północne (512)

Makroregion: Kotlina Sandomierska (512.4-5)

Mezoregion: **Podgórze Rzeszowskie (512.52)**

Ryc. 3. Położenie fizyczno-geograficzne

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z geoportal.gov.pl

Podgórze Rzeszowskie jest to przylegająca do Pogórza Dynowskiego przykarpacka część Kotliny Sandomierskiej, pomiędzy dolinami Sanu i Wisłoka, wygięta w kształcie łuku o cięciwie około 60 km, wzdłuż linii Rzeszów-Przemyśl, przy czym szerokość dochodzi (pośrodku) do 18 km, a powierzchnia do 860 km². Płaskie garby tego podgórze, zbudowane z ilów mioceńskich, przykrywają piaski i gliny czwartorzędowe oraz less (Kondracki 1998).

2.3 Użytkowanie i zagospodarowanie terenu objętego projektem POG

Geograficzna lokalizacja gminy Pawłosiów, usytuowanej przy głównych szlakach transportowych, stanowi istotny atut, zapewniając sprawną komunikację zarówno w obrębie regionu, jak i w relacjach krajowych oraz międzynarodowych.

Na terenie gminy występuje zarówno sieć kolejowa, jak i drogową. Sieć kolejowa obejmuje magistralę E 30 Kraków – Medyka, przebiegającą tranzytem przez północne obrzeża gminy. Układ drogowy z kolei zapewnia dobrą sieć połączeń. W jego skład wchodzi:

- autostrada A4 Jędrzychowice – Korczowa, o długości 8,5 km,
- droga krajowa nr 4 Zgorzelec – Korczowa (międzynarodowa E40), o długości 3,8 km,
- droga wojewódzka nr 880 Jarosław – Pruchnik, o długości 3,9 km,
- 10 dróg powiatowych, o łącznej długości 30,8 km,
- 63 drogi gminne publiczne, o łącznej długości 66,2 km.

Taka struktura sieci drogowej i kolejowej stanowi podstawę dla efektywnej komunikacji, wspierając rozwój infrastruktury transportowej gminy.

W strukturze użytkowania gruntów gminy Pawłosiów dominują grunty rolne, które stanowią 79,8% całkowitej powierzchni gminy. Wśród nich przeważają grunty orne, zajmujące 78,9% tej kategorii, natomiast 12,7% to użytki zielone. Drugą co do wielkości grupą są grunty zabudowane i zurbanizowane, które obejmują 10,9% powierzchni gminy. Grunty leśne (lasy oraz zadrzewienia i zakrzewienia) zajmują stosunkowo niewielki obszar, stanowiąc 9,2% powierzchni, co jest wynikiem historycznego przekształcania terenów leśnych na grunty rolnicze. Pozostałą część stanowią grunty pod wodami (0,2%).

Tab. 2. Struktura użytkowania gruntów w gminie Pawłosiów.

Grunty rolne	3776,10 ha	79,8 %	użytki rolne	3769,64 ha	99,8 %	grunty orne	2972,68 ha	78,9 %		
						sady	155,89 ha	4,1 %		
						łąki trwałe	279,72 ha	7,4 %		
						pastwiska trwałe	200,86 ha	5,3 %		
						grunty rolne zabudowane	94,54 ha	2,5 %		
						grunty pod stawami	2,09 ha	0,1 %		
						grunty pod rowami	18,92 ha	0,5 %		
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	44,93 ha	1,2 %								
suma użytki rolne						3084,11 ha	100,0 %			
nieużytki				6,47 ha	0,2 %					
suma gruntów rolnych				3776,10 ha	100,0 %					
Grunty leśne	433,01 ha	9,2 %	lasy	409,94 ha	94,7 %					
			grunty zadrzewione i zakrzewione	23,07 ha	5,3 %					
suma gruntów leśne				433,01 ha	100,0 %					
Grunty zabudowane i zurbanizowane	514,01 ha	10,9 %	tereny mieszkaniowe	177,17 ha	34,5 %					
			tereny przemysłowe	3,19 ha	0,6 %					
			inne tereny zabudowane	28,84 ha	5,6 %					
			zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	1,54 ha	0,3 %					
			tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	11,49 ha	2,2 %					
			użytki kopalne	0,00 ha	0,0 %					
			tereny komunikacyjne	291,79 ha	56,8 %	drogi	290,19 ha	99,5 %		
						tereny kolejowe	1,56 ha	0,5 %		
						inne tereny komunikacyjne	0,00 ha	0,0 %		
						grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0,04 ha	0,6 %		
suma terenów komunikacyjnych						291,79 ha	100,0 %			
suma gruntów zabudowanych i zurbanizowanych				214,01 ha	100 %					
Grunty pod wodami	7,17 ha	0,2 %	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	5,82 ha	81,2 %					
			grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	1,35 ha	18,8 %					
suma gruntów pod wodami				7,17 ha	100,0 %					
Grunty różne	0 ha	0 %								
SUMA	4743,43 ha	100,0 %								

Źródło: UG Pawłosiów.

2.4 Budowa geologiczna i surowce mineralne

Obszar gminy leży w obrębie zapadliska przedkarpackiego, które zalega na części starszej jednostki tektonicznej zwanej masywem małopolskim, reprezentowanym przez antyklinorium

dolnego Sanu. Masyw małopolski zbudowany jest z osadów dolnego kambriu, wykształconych w postaci mułowców i piaskowców o miąższości od 5 do 7 tys. m. Kompleks skał osadowych masywu małopolskiego, spoczywa na krystalicznym podłożu prekambryjskim. Strop osadów wieku kambryjskiego rozpoznano na głębokości od 1395 do 1795 m. Bezpośrednio na osadach kambryjskich leżą osady neogenu (miocen). Najstarsze z nich datowane na środkowy miocen (zwane warstwami baranowskimi), wykształcone są jako szare łupki margliste z wkładkami piaskowców i mułowca. Miąższość warstw baranowskich dochodzi do 14,0 m. Powyżej nich zalega warstwa poziomu chemicznego, reprezentowana przez anhydryty z wkładkami łupków, która została rozpoznana na całym obszarze arkusza. Miąższość warstwy anhydrytowej zmienia się od 12,0 do 16,5 m. Na warstwie poziomu chemicznego leży środkowo-górniooceńska, monotonicznie wykształcona seria osadów ilasto- piaszczystych o zmiennym zapiaszczeniu, określanymi jako ility krakowieckie lub warstwy przeworskie. Ich miąższość waha się od 1413 do 1830 m. W ich obrębie, w piaskowcach i mułowcach zostały udokumentowane złoża gazu ziemnego. Na ility krakowieckich zalegają osady czwartorzędowe. Do najstarszych osadów czwartorzędowych należą piaski i żwiry rzeczne. Obszar był przykryty przez lądolód jedynie w czasie zlodowaceń południowopolskich. W czasie zlodowaceń środkowopolskich lądolód, nie wkroczył na omawiany obszar. Z tego okresu pochodzą piaski, żwiry i mułki rzeczne, które osiągają miąższość od 25 do 28 m i przykryte są przez osady młodsze, głównie lessy. Z okresu interglacjału eemskiego pochodzą gleby kopalne zachowane w lessach, mułki oraz torfy, które zostały rozpoznane wyłącznie za pomocą wierceń. Osady te stwierdzono między innymi w okolicach Jarosławia. Utwory powstałe w czasie zlodowaceń północnopolskich, reprezentowane są głównie przez lessy oraz piaski i żwiry rzeczne. Lessy z okresu zlodowacenia południowopolskiego i środkowopolskiego, tworzą zwartą powierzchnię w południowej części arkusza, a ich miąższość dochodzi do 29,0 m.

W południowej części gminy, na pograniczu z gminą Roźwienica, występują płaskie i szerokie zagłębienia terenu wypełnione mułkami, namułami torfiastymi, mułkami ilastymi i piaskami rzeczno-dolinnymi. Są to osady zbudowane z materiału miejscowego, głównie piasków, mułków, iłów oraz glin. Ich miąższości są niewielkie, maksymalnie do około 3–4 m.

Złoża kopalin

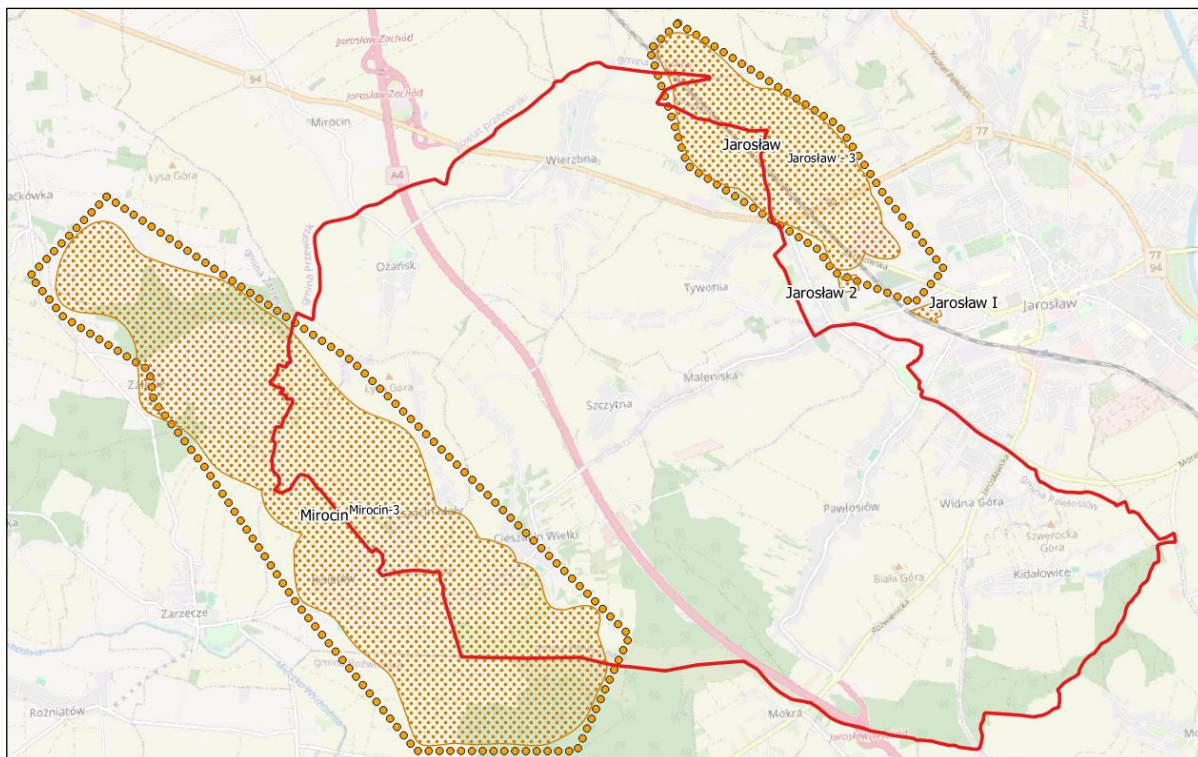
Budowa geologiczna determinuje zasoby surowców mineralnych. W obrębie gminy udokumentowano przede wszystkim złoża gazu ziemnego.

Gmina leży w obrębie 2-ch obszarów udokumentowanych złóż gazu ziemnego: Złoże gazu ziemnego „Mirocin”, zatwierdzone decyzją Ministra Klimatu i Środowiska, znak DGK-WD-II.735.16.2022.AJ z dnia 31 maja 2022 r. oraz Złoże gazu ziemnego „Jarosław”, zatwierdzone decyzją Ministra Klimatu i Środowiska, znak GKKZK/ZW/6819/97 z dnia 13 listopad 1997 r.

Tab. 3. Udokumentowane złoża kopalin w obrębie Gminy Pawłosiów.

ID złoża	Nazwa złoża	Kopalina	Numer złoża na rysunku
GZ 4605	Mirocin	gaz	1
GZ 4595	Jarosław	gaz	2

źródło: PIG-PIB stan na 02-01-2025r.

Ryc. 4. Złoże, obszary i tereny górnicze w gminie Pawłosiów

źródło: opracowanie własne na podstawie Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego.

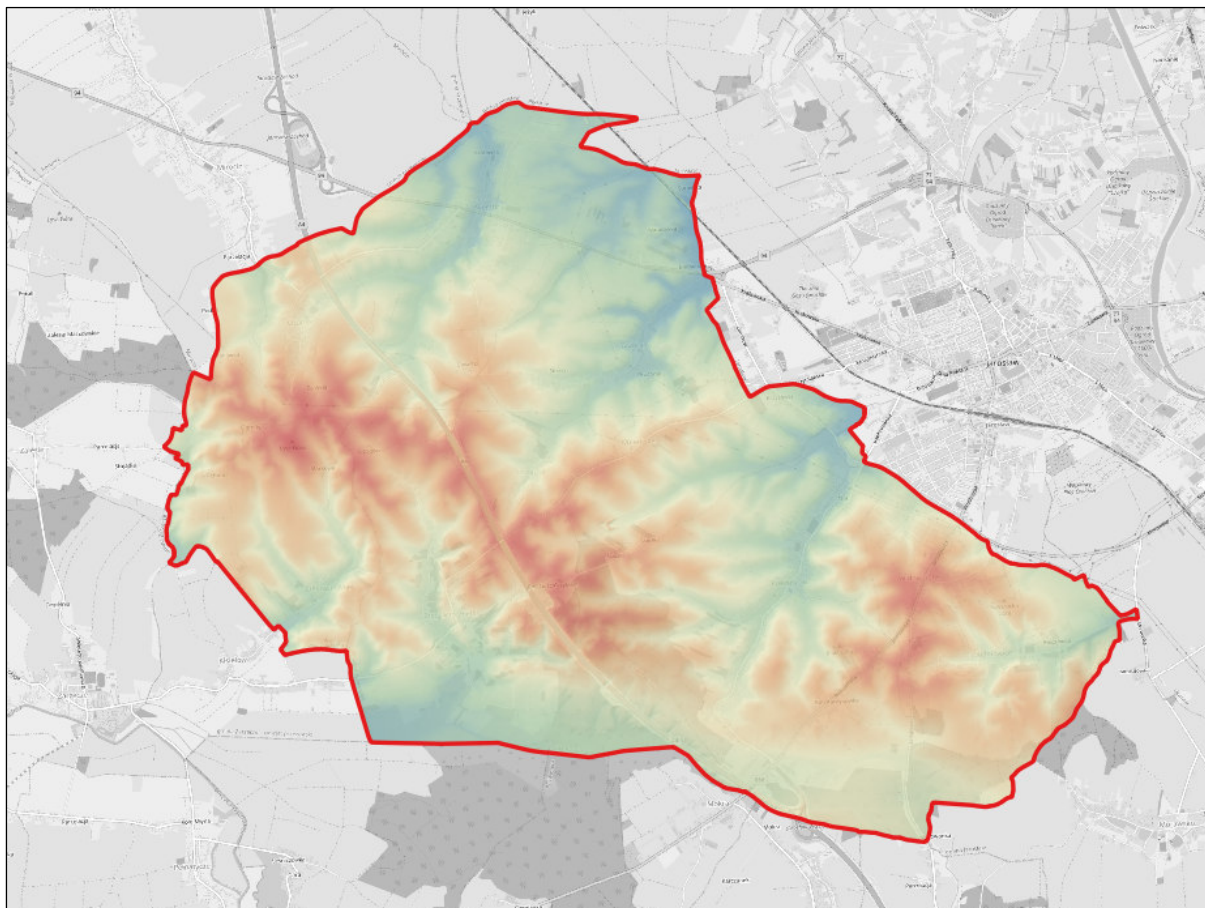
2.5 Rzeźba terenu

Rzeźba terenu w obrębie gminy jest urozmaicona i wymodelowana została przez zlodowacenie krakowskie. Powstały silnie zdenudowane wały moreny czołowej, z pokrywą lessową, porozcinaną dolinami płaskodennymi, w górnym odcinku przechodzącymi w nieckowate.

Obszar równiny lessowej podlega silnym procesom erozji związanej z czynnikami naturalnymi (opady, roztopy, działalność rzek, itp.) oraz działalności człowieka (erozja dróg ziemnych — tworzenie głębokich wąwozów do 2,5–3,0 m głębokości).

Zakres wysokości terenu na obszarze gminy, mieści się pomiędzy ok. 192 m. n.p.m. (przy północnej granicy gminy) a ok. 270 m. n.p.m. (w rejonie Łysej Góry). Generalnie, powierzchnia terenu opada łagodnie w kierunku doliny Sanu. Analiza rzeźby terenu zwraca uwagę na antropogeniczne formy rzeźby, w postaci nasypów autostrady (NMT - Geoportal.pl).

Średnie nachylenie stoków w obrębie gminy wynosi ok. 5°. Spadki terenu nie są zatem generalnie czynnikiem ograniczającym zabudowę. Tereny o największych spadkach występują w obrębie antropogenicznych form terenu: nasypów dróg oraz skarp w sąsiedztwie zabudowy i niewielkich zbiorników wodnych. W tych przypadkach osiągają one lokalnie nawet ponad 60-70°. Są to jednak tereny, które nie mogą być rozważane jako tereny budowlane.

Ryc. 5. Rzeźba terenu gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CODGIK

2.6 Wody podziemne i powierzchniowe

2.6.1 Wody podziemne

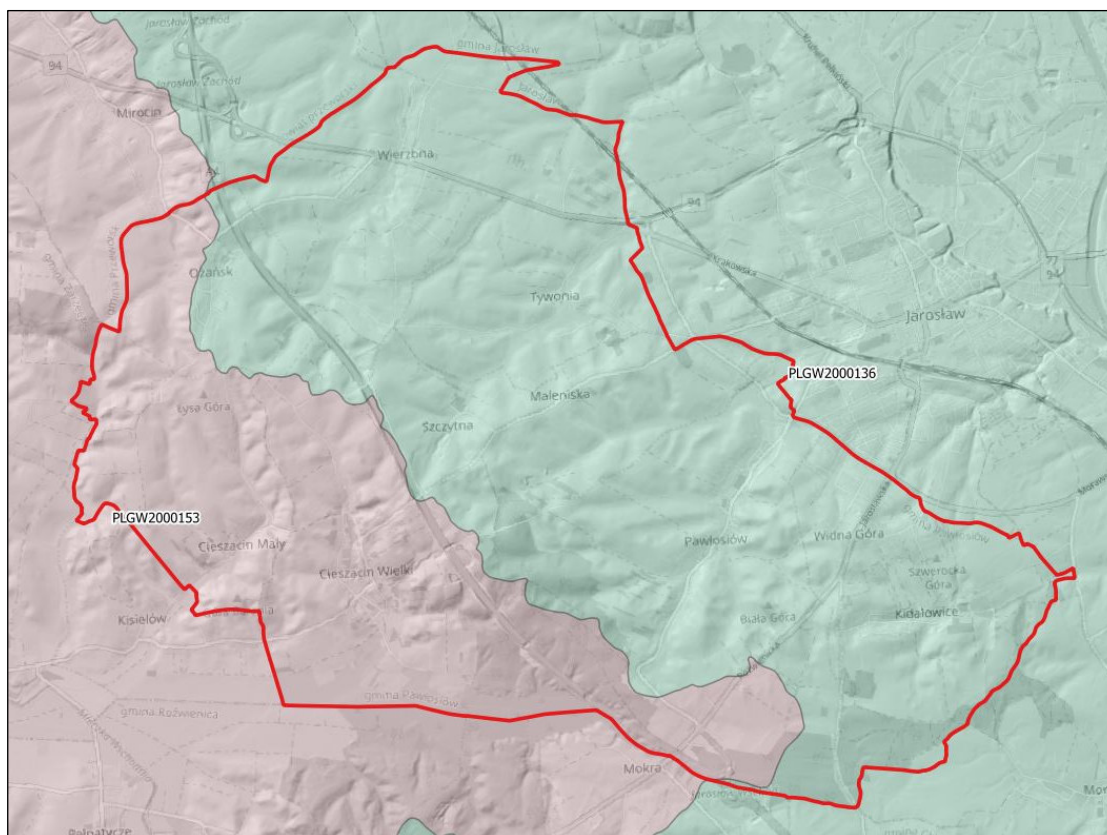
Obszar leży w regionie wodnym Górnej Wisły, w subregionie zapadliska przedkarpackiego. Według regionalizacji hydrogeologicznej Paczkowskiego (1995), zaliczany jest do regionu XIII przedkarpackiego.

Wody podziemne poziomu czwartorzędowego, związane są z osadami piaszczysto - żwirowymi, podścielającymi lessy i występują w postaci swobodnego zwierciadła wody, na głębokości około 20,0 - 30,0m. Lokalnie, na wkładkach gruntów mniej przepuszczalnych, mogą występować wody śródglinowe w postaci sączeń o bardzo niewielkiej wydajności.

Utwory wodonośne to drobnoziarniste piaski, występujące w postaci przewarstwień lub soczewek w obrębie lessów. Geomorfologicznie, jednostka pierwszego poziomu wodonośnego związana jest ze wyniesieniami ilów miocenu (neogen) z pokrywą utworów czwartorzędowych, wykształconych jako lessy i piaski drobnoziarniste. Zwierciadło wody z reguły posiada charakter naporowy, lokalnie swobodny. W obszarach objętych tą jednostką lokalnie mogą występować niewielkie obszary bezwodne. Zasilanie odbywa się na drodze infiltracji opadów atmosferycznych. Głębokość występowania pierwszego poziomu wodonośnego generalnie zawiera się w przedziale od 5 do 20 m, sporadycznie głębiej. Miąższość warstwy wodonośnej wynosi średnio 5,0 m,

zwierciadło wody ma najczęściej charakter naporowy, tylko lokalnie swobodny i występuje na głębokości 15 – 20 m. Wydajność warstwy wodonośnej wynosi tu średnio 10 m³/h.

Obszar leży na terenie dwóch jednolitych części wód podziemnych GW2000153 i GW2000136 i położony jest poza obszarami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Ryc. 6. Położenie względem JCWPd

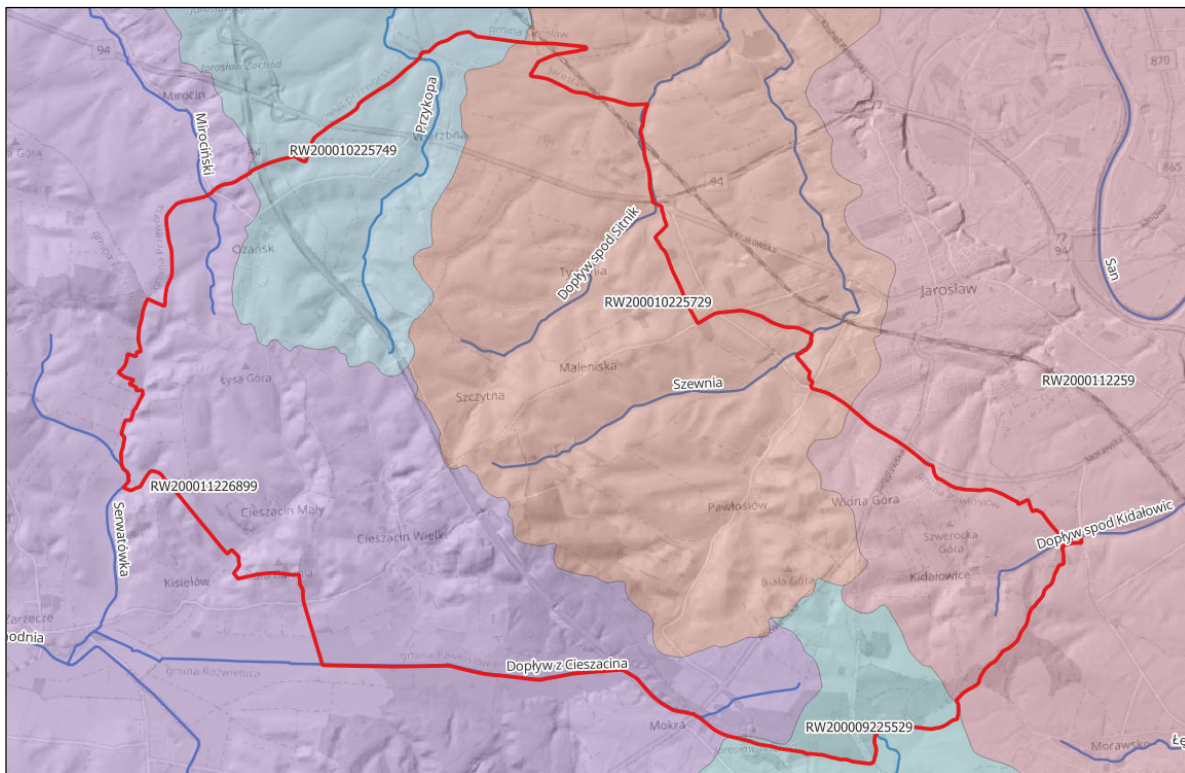
źródło: Państwowy Instytut Geologiczny-Państwowy Instytut Badawczy: <http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg>

2.6.2 Wody powierzchniowe

Obszar gminy leży w dorzeczu Sanu a głównymi ciekami, które go odwadniają cały obszar są potoki: Szewnia, Dopływ spod Sitnik, Przykopa, Mirociński, Dopływ z Cieszacina, Dopływ spod Kidałowic, Serwatówka. Koryta potoków wykształcone są w postaci rowów o szerokości 0,5 - 1,0 m i przekroju zbliżonym do trapezu, wcięte w dna dolin na ok. 1,0 - 4,0 m. Potoki charakteryzują się małymi zlewniami i niskim przepływem w porze suchej oraz występowaniem z koryt i zalewaniem sąsiedztwa w okresach wezbrań.

Obszar opracowania leży w obrębie pięciu zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych. Są to JCWP Nr: RW200011226899 Mleczka od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki, RW200009225529 Łęg Rokietnicki, RW200010225749 Przykopa, RW200010225729 Szewnia, RW2000112259 San od Wiaru do Wisłoka.

Ważnym elementem wód powierzchniowych obszaru gminy, są niewielkie powierzchniowo zbiorniki wodne. W dużej części są pochodzenia antropogenicznego, mają niewielkie powierzchnie a niektóre są w dużym stopniu zarośnięte roślinnością wodną, ale mogą pełnić wieloraką rolę: krajobrazotwórczą, przyrodniczą, rekreacyjną.

Ryc. 7. Położenie względem JCWP
 źródło: www.geoportal.gov.pl

Tab. 4. Parametry JCWP według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2023)

L.p.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Cel środowiskowy		Aktualny stan JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Obszary chronione wymienione w zał. IV RDW oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne
					Cel dla stanu/potencjału ekologicznego	Cel dla stanu chemicznego			
1	RW200011226899	Mlecza od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki	RzN - Rzeka nizinna	NAT - naturalna część wód	Umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, fosfor ogólny, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	Dobry stan chemiczny	Zły stan wód	Zagrożona	JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych. Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.
2	RW200009225529	Łęg Rokietnicki	PN - Potok lub strumień nizinny	NAT - naturalna część wód	Dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	Dobry stan chemiczny	Zły stan wód	Zagrożona	JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych. Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód; Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 oraz Ostoja Przemyska PLH180012. Nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.

3	RW200010225749	Przykopa	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm), MIR, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	Dobry stan chemiczny	Zły stan wód	Zagrożona	JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych. Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu, Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu, Natura 2000 Starodub w Pełkiniach, Nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.
4	RW200010225729	Szewnia	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	Zły stan wód	Zagrożona	JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych. Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu, Natura 2000 Starodub w Pełkiniach, Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu. Nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.
5	RW2000112259	San od Wiaru do Wisłoka	RzN - Rzeka nizinna	NAT - naturalna część wód	Dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego San w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego San w obrębie JCWP (dla troci wędrownej)	Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributylocyn(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	Zły stan wód	Zagrożona	JCWP przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych. Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 PLH180020

Charakterystyka Jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), w granicach których zlokalizowany jest teren objęty projektem dokumentu poprzez wskazanie ustanowionych odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych:

JCWP - RW200011226899 „Mleczka od Łopuszki do ujścia z Mleczką Wschodnią od Węgierki”	
Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej	
Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.	
Podsumowanie	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: bromowane difenylotetry(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).
Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	
Podsumowanie	odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot amonowy, fosfor ogólny, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO. Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).
JCWP - RW200009225529 „Łęg Rokietnicki”	
Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej	
Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.	
Podsumowanie	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).
JCWP - RW200010225749 „Przykopa”	
Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej	
Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.	
Podsumowanie	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, fosforany, OWO. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).
Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	

Podsumowanie	odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot amonowy, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MIR, MMI, Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).
JCWP - RW200010225729 „Szewnia”	
Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej	
Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.	
Podsumowanie	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny; MMI. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).
Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	
Podsumowanie	odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).
JCWP - RW2000112259 „San od Wiaru do Wisłoka”	
Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej	
Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r	
Podsumowanie	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: IFPL, MIR; bromowane difenylotery(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).
Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	
Podsumowanie	odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), związki tributylocyny(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

2.7 Warunki klimatyczne i jakość powietrza atmosferycznego

Gmina Pawłosiów, zgodnie z klasyfikacją regionalizacyjną rolniczo-klimatyczną opracowaną przez R. Gumińskiego, znajduje się w obrębie dzielnicy XVII, zwanej dzielnicą sandomiersko-rzeszowską. Jest to jednostka, która obejmuje środkową i wschodnią część Kotliny Sandomierskiej. Dzielnicę ta należy do typu klimatu podgórskich nizin i kotlin, co determinuje specyficzne warunki klimatyczne, mające istotne znaczenie dla rozwoju rolnictwa i innych działalności gospodarczych w tym regionie.

Wg materiałów archiwalnych stacji meteorologicznej IMGW w Jarosławiu (204 m n.p.m.), średnia roczna temperatura powietrza sięga 7,6°C, stycznia -3,6°C, a lipca 18,2°C. Roczna suma opadów wynosi od 670 mm. Rozkład opadów atmosferycznych jest nierównomierny. Maksymalne miesięczne sumy opadów (100 mm) występują w miesiącach letnich (czerwiec, lipiec, sierpień), a najmniejsze (30 mm) w zimie (grudzień, styczeń, luty). Burze zdarzają się 28-33 razy w roku, przy czym kilka razy może towarzyszyć im opad gradu.

Opad śnieżny pojawia się średnio przez 45-50 dni w roku. Konsekwencją tych opadów jest pokrywa śnieżna, która zalega najkrócej w Kotlinie Sandomierskiej w okolicy Jarosławia (70 dni). Długość okresu wegetacyjny dla tego obszaru wynosi od 220 do 224 dni. Roczne amplitudy powietrza w granicach 21-22°C, wskazują na znaczny w skali Polski kontynentalizm klimatu. Podstawową cechą klimatu lokalnego jest przewaga wiatrów o składowej zachodniej (W, SW i NW) – 56,1%, a na sektor wschodni przypada 24,6% wiatrów. Silne wiatry, którym towarzyszy efekt fenowy, wieją najczęściej z południowego zachodu i zachodu, głównie jesienią i zimą (od października do stycznia). Średnie zachmurzenie należy do najniższych w Polsce i wynosi ok. 63% pokrycia nieba. W związku z tym stosunkowo najrzadziej w kraju występują dni pochmurne (średnio 110 dni), ze stopniem zachmurzenia 8-10, a najczęściej dni pogodne.

Oceny jakości powietrza odnoszone są do jednostek terytorialnych, nazywanych strefami. Obszar należy do strefy „podkarpackiej”. Roczna ocena została wykonana w oparciu o wyniki pomiarów przeprowadzonych w 2024 roku na stałych stacjach monitoringu.

Oceny dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów ustanowionych ze względu na:

- ochronę zdrowia ludzi,
- ochronę roślin.

W ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia, uwzględnia się następujące zanieczyszczenia: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, O₃, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. W ocenie pod kątem ochrony roślin uwzględnia się: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x i ozon O₃.

Strefy zalicza się do określonej klasy (A, C), w oparciu o ocenę poziomu wymienionych wyżej substancji w powietrzu. Określa się jedną klasę strefy ze względu na ochronę zdrowia i jedną klasę ze względu na ochronę roślin.

Kryteria zaliczenia strefy do określonej klasy:

- **Klasa strefy A** – poziom stężeń zanieczyszczenia nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego/docelowego

- **Klasa strefy C** – poziom stężeń zanieczyszczenia powyżej poziomu dopuszczalnego/docelowego

Poniższe tabele przedstawiają wynikowe klasy jakości powietrza w strefie podkarpackiej w roku 2024 dla kryterium ochrony zdrowia i roślin.

Tab. 5. Klasyfikacja strefy podkarpackiej w zakresie jakości powietrza

Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia ludzi												
zanieczyszczenia	SO ₂ ,	NO ₂	CO	C ₆ H ₆ ,	O ₃	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP
klasa	A	A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C
Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona roślin												
zanieczyszczenia	SO ₂ ,				NO _x				O ₃			
klasa	A				A				A			

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2024 r. GIOŚ.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie podkarpackim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), mniejszy udział mają emisje z transportu (emisja liniowa) oraz działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma ich napływ z obszaru Polski oraz Europy. Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są instalacje domów ogrzewanych indywidualnie oraz transport samochodowy, który wpływa na stężenia zanieczyszczeń zwłaszcza na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu. Przemysł zlokalizowany na obszarze województwa podkarpackiego, ze względu na dużą wysokość kominów, w znacznym stopniu eksportuje zanieczyszczenia poza granice województwa. Zakłady przemysłowe o istotnej emisji nieorganicznej lub emitowanej poprzez niskie emitory mogą również bezpośrednio wpływać na jakość powietrza w sąsiedztwie (Roczna ocena 2024).

2.8 Gleby

W ekosystemach lądowych, zarówno naturalnych, jak i ukształtowanych przez człowieka, gleba jest ogniwnem łączącym podłoże geologiczne iżywioną część ekosystemu. Wiele podstawowych właściwości gleba dziedziczy od skały macierzystej, z której się wytworzyła, ale tempo i kierunek procesów glebotwórczych, a także ekologiczna i użytkowa wartość gleby zależą od wielu innych, równocześnie działających czynników środowiskowych: klimatu, stosunków wodnych, ukształtowania terenu, pokrywającej roślinności oraz działalności człowieka.

Warunki glebowe, na analizowanym obszarze, są ściśle związane ze zróżnicowaniem i charakterem powierzchniowych utworów geologicznych i procesów glebotwórczych.

Na omawianym obszarze, powierzchniowo przeważają gleby wytworzone z lessów i utworów lessowych. Są to gleby pyłowe z warstwą próchniczą o miąższości 20-30 cm, bogate w składniki pokarmowe, o odczynie przeważnie obojętnym, dobrze przewietrzane. Gleby te należą do najżyźniejszych i zaliczane są do I - III klasy bonitacyjnej. Stanowią bazę dla rozwoju intensywnego rolnictwa, warzywnictwa i sadownictwa.

Na omawianym terenie znajdują się również chronione gleby pochodzenia organicznego, zgrupowane w dwóch kompleksach. Większy z nich leży wzdłuż południowej granicy tzw. Łąki Błota, a mniejszy znajduje się na południowo-zachodniej granicy gminy. Gleby te są wykorzystywane jako użytki zielone, co pozwala na ich ochronę przed degradacją oraz zachowanie w odpowiednim stanie ekologicznym.

Na obszarze gminy Pawłosiów występuje zróżnicowana struktura glebowa, obejmująca różne typy i podtypy gleb. Największy udział mają czarnoziemy, które zajmują łącznie 42% powierzchni gminy. Wśród nich 25,5% stanowią czarnoziemy zdegradowane oraz gleby szare, natomiast pozostałe 16,5% to czarnoziemy właściwe. Znaczną powierzchnię zajmują także gleby brunatne – łącznie 36,9% powierzchni gminy, z czego 26,9% przypada na gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne, a 10% stanowią gleby brunatne właściwe.

Gleby bielnicowe i pseudobielnicowe występują na około 8% obszaru gminy. Gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe zajmują łącznie 2,8% powierzchni. Niewielki udział mają gleby glejowe, które obejmują jedynie 0,7% terenu gminy.

Czarne ziemie, reprezentowane na tym obszarze przez czarne ziemie właściwe, występują w jednym płacie zlokalizowanym w południowo-wschodniej części gminy i zajmują łącznie 0,2% jej powierzchni. Również 0,2% powierzchni gminy stanowią gleby torfowe i murszowo-torfowe.

Na terenie gminy Pawłosiów, struktura użytków rolnych przedstawia się następująco: użytki rolne klasy I, uznawane za najlepsze gleby stanowią 2,7%. Największy procent w gminie przypada na użytki klasy II (bardzo dobre), które stanowią 52,3%. Znaczną część powierzchni zajmują również użytki klasy III (dobre), których udział wynosi 41,4%. Grunty średnie, zaliczane do klasy IV, mają udział wynoszący aż 3,3%. Użytki klasy V, określane jako słabe, mają niewielki udział wynoszący 0,2%, a najłabsze grunty klasy VI stanowią jedynie 0,1%. Taki rozkład klas glebowych, wpływa na możliwości upraw i zarządzania przestrzenią rolną w gminie.

Kompleksy rolniczej przydatności, grupują różne gleby, wykazujące zbliżony skład i właściwości, a także porównywalną przydatność do uprawy określonej grupy roślin. Nazwy kompleksów pochodzą od podstawowych gatunków zbóż, będących najlepszymi roślinami wskaźnikowymi zapasu i dostępności wody oraz składników odżywczych w glebie. W przypadku gruntów ornych wyróżnia się 14 kompleksów, w tym 9 nizinnych, 4 górskie i 1 naddający się pod użytki zielone. Na terenie gminy występuje 5 kompleksów nizinnych przy czym najwyższy udział ma kompleks 2 – pszenno-dobry oraz 1 – pszenno-bardzo dobry.

Dla gleb trwałych użytków zielonych wyróżniono 3 kompleksy przydatności rolniczej (1z, 2z i 3z), łącznie dla terenów nizinnych i górskich. Na rolniczą przydatność tych gleb, obok uziarnienia i zasobności chemicznej, wpływają warunki wodne, decydujące o składzie gatunkowym runi, liczbie pokosów oraz uzyskiwanym plonie siana. Użytki zielone są nieliczne, ale występują na terenie całej gminy a ich koncentracja występuje wzdłuż cieków.

2.9 Zasoby przyrodnicze i różnorodność biologiczna

Przyrodnicze komponenty środowiska abiotycznego (biotop) i ich zróżnicowanie przestrzenne, decydują o naturalnej szacie roślinnej i faunie, które tworzą biocenozy zróżnicowane gatunkowo, a tym

samym odzwierciedlają bioróżnorodność gatunkową i ekosystemową. Różnorodność biologiczna w krajobrazie jest zjawiskiem bardzo złożonym, gdyż obejmuje zarówno różnorodność genetyczną, gatunkową, jak i różnorodność ekosystemów.

Według geobotanicznego podziału Matuszkiewicza (2008a), obszar opracowania leży w:

Prowincji: Środkowoeuropejskiej

Dziale: Wyżyn Południowopolskich

Krainie: Kotliny Sandomierskiej

Okręgu: Przemysko-Rzeszowskim

Podokręgu: **Przeworskim**

Poszczególne jednostki geobotaniczne odznaczają się swoistym przestrzennym układem roślinności, wynikającym ze zróżnicowania rzeźby, budowy geologicznej i stosunków hydrologicznych.

Pierwotne przestrzenne rozmieszczenie zbiorowisk roślinnych, w pełni odzwierciedlało naturalny układ pomiędzy warunkami glebowo-klimatycznymi a roślinnością występującą na danym obszarze.

Potencjalna roślinność naturalna tego terenu to przede wszystkim grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*) a miejscami również niżowy łąg wiązowo-dębowy (*Ficario-Ulmetum chrysosplenietosum*)

Mapa potencjalnej roślinności naturalnej, wskazuje na poziom bioróżnorodności tego terenu, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane, a właściwa dla danego regionu roślinność mogła w pełni wykorzystać możliwości stwarzane przez zróżnicowane siedliska (Matuszkiewicz 2008b).

Roślinność rzeczywista obszaru gminy, znacząco odbiega od roślinności potencjalnej. Pierwotnie prawie cały obszar gminy porastały lasy. Zasiedlanie tego terenu w czasach prehistorycznych, rozpoczęło powolny proces karczowania i wypalania puszczy.

Obecnie na obszarze gminy dominują ekosystemy przekształcone i intensywnie wykorzystywane przez człowieka, wśród których wydzielić można przede wszystkim agrocenozy i tereny zabudowane. Zmiany sposobu użytkowania terenu wpłynęły nie tylko na szatę roślinną, ale także na skład fauny tego terenu.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej, opracowanej przez Instytut Badawczy Leśnictwa, gmina Pawłosiów leży w obrębie Krainy Małopolskiej (VI) i Mezonejonu Podgórze Rzeszowskiego (VI.34). W mezonejonie przeważają krajobrazy naturalne wyżyn i niskich gór lessowe eoliczne wysoczyzn słabo rozciętych. Znacznie mniej występuje krajobrazów zalewowych den dolin – akumulacyjnych. Pogórze Rzeszowskie osiąga wysokości 240–280 m n.p.m. Pod względem geologicznym prawie w całości utworzone jest z lessów. Holocenijskie piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły występują w dolinie Sanu, Wisłoka oraz mniejszych rzek, a także w zagłębieniach terenu. Krajobraz roślinny jest dość jednolity – grądowy w wariantach z udziałem borów mieszanych w podwariantach z dużym udziałem łągów jesionowo-wiązowych. Małe obszary krajobrazu grądowego w wariantach typowych są w części zachodniej mezonejonu, a łągów jesionowo-

wiązowych – nad Sanem. (Zielony i Kliczkowska 2010). Terytorialnie obszar gminy leży w granicach Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Kańczuga.

Lasy występują w dwóch skupiskach: w południowej części gminy (między wsiami Pawłosiów i Cieszacin Wielki) oraz w południowo- wschodniej części (poniżej wsi Kidałowice). Są to przede wszystkim lasy mieszane wyżynne, a na siedliskach bardziej wilgotnych - las świeży wyżynny.

Znaczną część obszaru gminy pokrywa roślinność ruderalna i segetalna z klasy (*Stellarietea mediae*): upraw zbożowych (*Centauretalia cyani*), okopowych (*Polygono-Chenopodietalia*), terenów ruderalnych (*Eragrostietalia*, *Sisymbrietalia*).

Synantropizacja szaty roślinnej jest częścią kierunkowych zmian, jakie zachodzą na kuli ziemskiej pod wpływem działalności człowieka, a objawiających się jako zastępowanie składników swoistych, czyli endemicznych przez nieswoiste, czyli kosmopolityczne, zastępowanie składników rodzimych, czyli autochtonicznych przez przybyszów, czyli elementy allochtoniczne, zastępowanie składników stenotopowych (o wąskiej amplitudzie ekologicznej) przez eurytopowe (o szerokiej amplitudzie ekologicznej). W efekcie oznacza to zastąpienie układów pierwotnych, uwarunkowanych współdziałaniem czynników endogenicznych i egzogenicznych, przez układy wtórne, uwarunkowane działaniem czynników głównie egzogenicznych.

Roślinność synantropijną cechuje duża dynamika zmian w strukturze i składzie gatunkowym, będących wypadkową zmieniających się warunków środowiska i w znacznym stopniu przemian w działalności człowieka. Powierzchnia zajmowana przez zbiorowiska synantropijne stale wzrasta kosztem rodzimej, niegdyś rozpowszechnionej, roślinności wiejskich przychaci i przydroży. Powstają też zupełnie dawniej nie znane zbiorowiska, np. na rozmaitych nieużytkach i gruntach porolnych. Na polach uprawnych zanikają gatunki związane tradycyjnie z polami uprawnymi jak: mak polny (*Papaver rhoeas*), kąkol polny (*Agrostemma githago*) i wiele innych. Ich miejsce zajmują ekspansywne chwasty, głównie jednoliścienne, jak np. miotła zbożowa (*Apera spica-venti*), czy skrzyp polny (*Equisetum arvense*). Na polach, gdzie uprawia się monokulturalnie rośliny okopowe i popularne warzywa, jak: ziemniaki, buraki, cebulę, marchew i inne, występują prawie zawsze: komosa biała (*Chenopodium album*), rdest plamisty (*Polygonum persicaria*), rdest kolankowy (*Polygonum nodosum*), gwiazdnica pospolita (*Stellaria media*), gorczyca polna (*Sinapis arvensis*), oraz perz właściwy (*Agropyron repens*). Inne chwasty spotkać można w zbożach, np. dość często: rumian polny (*Anthemis arvensis*), jasnotę różową (*Lamium amplexicaule*), wykę wąskolistną (*Vicia angustifolia*), niezapominajkę polną (*Myosotis arvensis*), powój polny (*Convolvulus arvensis*), rzodkiew świrzepę (*Raphanus raphanistrum*), szczaw polny (*Rumex acetosella*) i tasznik pospolity (*Capsella bursa-pastoris*).

W sąsiedztwie terenów zabudowanych dominują zbiorowiska z klasy (*Artemisieta vulgaris*), reprezentowane przez takie gatunki jak: pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*), bylica pospolita (*Artemisia vulgaris*), wrotycz zwyczajny (*Tanacetum vulgare*), przytulia czepna (*Galium aparine*), rudbekia naga (*Rudbeckia laciniata*), nawłóć późna (*Solidago gigantea*), nawłóć kanadyjska (*Solidago canadensis*). Zbiorowiska te występują na pierwotnych siedliskach grądów, buczyn, dąbrów, olsów i łągów.

Świat fauny jest niezbyt zróżnicowany. Charakter użytkowania terenu wywiera wpływ na skład gatunkowy, poprzez możliwość zapewnienia odpowiednich terenów lęgowych oraz żerowiskowych.

Skład gatunkowy i rozmieszczenie fauny ukształtował się pod wpływem wielu różnorodnych czynników, na ogół zgodnie z rozwojem szary roślinnej. Obszar gminy pokryty jest głównie polami uprawnymi z rozlokowanymi wśród nich zadrzewieniami śródpolnymi. Obecna jest tu fauna wybitnie nizinna. Pierwotna fauna uległa w dużym stopniu niszczącej działalności człowieka. Wobec znaczącego zmniejszenia powierzchni leśnej, liczba gatunków zwierząt lądowych uległa poważnej redukcji.

2.10 Walory krajobrazowe i kulturowe

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, wprowadziła definicję krajobrazu, jako postrzeganej przez ludzi przestrzeni, zawierającej elementy przyrodnicze lub wytwory cywilizacji, ukształtowanej w wyniku działania czynników naturalnych lub działalności człowieka. Ustawa o ochronie przyrody, zmieniona powyższą ustawą, określa także pojęcie walorów krajobrazowych, jako wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, estetyczno-widokowe obszaru oraz związane z nimi rzeźbę terenu, twory i składniki przyrody oraz elementy cywilizacyjne, ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka.

Krajobraz kulturowy determinowany jest poniekąd również przez środowisko naturalne i występujące na danym obszarze tereny i obiekty podlegające ochronie. Środowisko gminy jest dość urozmaicone, a jego głównymi elementami są użytki rolne, zbiorowiska łąkowe oraz lasy i zbiorowiska wodne związane z podmokłymi łąkami. Formami ochrony przyrody w granicach gminy są natomiast pomniki przyrody. Obszar gminy Pawłosiów leży w dorzeczu Sanu, wzdłuż którego ukształtowało się szerokie obniżenie tworzące mezoregion nazywany Doliną Dolnego Sanu. Głównymi ciekami wodnymi są potoki: Szewnia i Miła (lewobrzeżne dopływy Sanu) oraz Serwatówka (dopływ Mleczyki). Rzeźba terenu gminy przedstawia pagórkowaty krajobraz ze wsiami zlokalizowanymi w dolinach, w bezpośredniej bliskości cieków wodnych i wzniesieniami o łagodnych stokach, podzielonych nieregularną szachownicą pól, z nielicznymi śródpolnymi zadrzewieniami.

Pod względem typu osadnictwa wiejskiego, wg podziału M. Kiełczewskiej-Zaleskiej, na obszarze gminy dominuje sieć dużych wsi, powyżej 100 domów mieszkalnych, o układzie podłużnym: dolinno-rzędowym. Według podziału H. Szulc, na przeważającym obszarze gminy głównym typem morfogenetycznym osadnictwa wiejskiego są łańcuchówki. Na uwagę zasługuje historyczna zabudowa wsi tj. wydłużony lub nieregularny kształt parceli budowlanych w ich centrach, z krótszym bokiem przytykającym do drogi oraz rozplanowanie gospodarstwa z zabudowaniami w części frontowej (najbliższej drogi), znajdującymi się za nimi ogrodami użytkowymi i sadami oraz polami ornymi w głębi. Do cenniejszych założeń przestrzennych znajdujących się na obszarze gminy, należą pozostałości założeń dworskich zlokalizowane przeważnie na niewielkich, eksponowanych w przestrzeni wyniosłościach, w otoczeniu parków oraz nielicznej już zabudowy gospodarczej.

Zagrożeniem dla tych układów jest m.in. rozwój współczesnej zabudowy mieszkaniowej i usługowej, jak również przekształcenia układów drogowych, powodujące sukcesywny zanik czytelności zabytkowych układów przestrzennych, ważnych dla zachowania tradycyjnego charakteru krajobrazu, jak i również walorów widokowo-kompozycyjnych historycznych jednostek osadniczych.

Jednym z narzędzi prawnych, które mogą wpływać na kształtowanie krajobrazu, jest dokument audytu krajobrazowego, którego sporządzenie należy do kompetencji samorządu województwa. Efektem końcowym tego opracowania jest kompleksowa inwentaryzacja krajobrazów, występujących w regionie oraz sformułowanie wniosków dotyczących działań, mających na celu zachowanie walorów przyrodniczo-kulturowych najcenniejszych obszarów.

Dla województwa podkarpackiego sporządzono audyt krajobrazowy, który został uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr XIII/218/25 z dnia 31 marca 2025 r.

Stosując typologię, opracowaną dla potrzeb przeprowadzania audytu krajobrazowego województw, w obrębie gminy Pawłosiów wyróżniono następujące krajobrazy:

- a) **krajobrazy przyrodnicze** – kulturowo użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka. Na terenie gminy Pawłosiów zidentyfikowano dwa główne typy tych krajobrazów: bagienno-łąkowe – głównie bezleśne oraz leśne.

Typ 2: Bagienno-łąkowe – głównie bezleśne

- podtyp 2a: Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk

Krajobrazy przyrzeczne związane z dolinami dużych i średnich rzek, w których tło krajobrazowe tworzą zbiorowiska roślinne nieleśne, w szczególności ekstensywnie użytkowanych łąk z rzędu Molinietalia caeruleae, oraz torfowisk niskich i przejściowych (Scheuchzeria- Caricetea nigrae) i szuwarów lub turzycowisk (Phragmitetalia), a także łąki świeże (Arrhenatheretalia elatioris) oraz starorzecza i inne obniżenia trwale lub czasowo wypełnione wodą. Obejmują szeroką dolinę bezimiennego dopływu Mleczyki Wschodniej na granicy z gminą Roźwienica.

Typ 3. Leśne:

- podtyp 3b: Z przewagą siedlisk lasowych

Tło krajobrazowe tworzą lasy, które zajmują przeważającą część obszaru. W tym krajobrazie występuje niewielka ilość pól oraz sporadycznie rozmieszczona zabudowa, co podkreśla naturalny charakter terenu. Kompleksy leśne przyczyniają się do bogactwa bioróżnorodności w gminie, stanowiąc ważne siedliska dla wielu gatunków zwierząt oraz pełniąc istotne funkcje ekologiczne. Dodatkowo, tereny te sprzyjają różnorodnym aktywnościom na świeżym powietrzu. Na terenie gminy zidentyfikowano dwa obszary o takim krajobrazie, znajdujące się w południowej części gminy.

- b) **krajobrazy przyrodniczo-kulturowe** kształtują się w wyniku współdziałania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzennej przez człowieka. Na terenie gminy Pawłosiów zidentyfikowano jeden z typów tego krajobrazu oraz 2 jego podtypy:

Typ 6: Wiejskie (rolnicze):

- podtyp 6c: Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola.

Tłem krajobrazowym są grunty wykorzystywane rolniczo obecnie (grunty orne, łąki i pastwiska) lub w niedalekiej przeszłości (ugory i odłogi). Poszczególne pola mogą być różnej wielkości, ale ilościowo dominują działki ułożone mozaikowo („szachownica pól”) o kształcie zbliżonym do prostokąta i powierzchni najczęściej poniżej 5 ha. Udział innych form pokrycia terenu (lasy, nieużytki bagienne i inne poza terenami zabudowanymi) może być bardzo zmienny. Ten rodzaj krajobrazu zdecydowanie dominuje w obrębie gminy.

- podtyp 6g: Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim.

Tłem krajobrazowym jest wyodrębniona z otoczenia intensywna i zwarta zabudowa o charakterze wiejskim, o układzie siedliska wraz z ogrodami przydomowymi, otoczona funkcjonującymi obszarami polnymi. Ten krajobraz wyróżniamy w pasie od granicy z Jarosławiem, poprzez miejscowość Pawłosiów do granicy z gminą Roźwienica oraz przysiółek Konstantynówka.

- c) **krajobrazy kulturowe** – struktura i funkcja są w pełni ukształtowane przez działalność ludzką. Na terenie gminy Pawłosiów zidentyfikowano jeden typ tego krajobrazu: wielkomiejski – obszarów zabudowy mieszkaniowej.

Typ 10. Wielkomiejskie:

- podtyp 10c: Obszary zabudowy mieszkaniowej.

Tłem krajobrazowym jest skupiona zabudowa mieszkalna, w ramach której można wyróżnić kilka odmian architektonicznych, w szczególności: osiedla bloków wielokondygnacyjnych, osiedla domów jednorodzinnych o zróżnicowanej lub standaryzowanej architekturze, oraz zabudowa innego rodzaju, w szczególności zabudowa biurowa, w otoczeniu zieleni urządzonej oraz osiedla patronackie (osiedla robotnicze położone w bezpośrednim sąsiedztwie terenów przemysłowych o charakterystycznej stylistyce i układzie, zabudowa z cegły lub kamienia).

W audycie krajobrazowym województwa podkarpackiego, na terenie gminy Pawłosiów, nie wyznaczono krajobrazu priorytetowego.

Najważniejszymi obiektami stanowiącymi wartość kultury narodowej w gminie Pawłosiów są:

- Obiekty wpisane do Rejestru Zabytków,
- Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków – opracowanie w trakcie aktualizacji,
- Stanowiska archeologiczne.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Lista zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych (stan na 10.2024 r.)

Tab. 6. Lista zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych

I.p.	miejsowość	obiekt	chronologia	wykaz dokumentów
1	Cieszacín Wielki	dwór	1906 r.	22-ZP z 1949-02-28, A-402 z 1984-01-16
2	Cieszacín Wielki	park	XIX w.	22-ZP z 1949-02-28, A-402 z 1984-01-16
3	Ożańsk	ogrodzenie	koniec XIX w.	A-177 z 1986-12-04
4	Ożańsk	park dworski	przełóm XIX/XX w.	A-177 z 1986-12-04
5	Pawłosiów	zespół dworsko-parkowy	2. poł. XIX w.	A-178 z 1987-01-02, brak numeru z 2013-04-15, A-1221 z 2014-01-28
6	Pawłosiów	dwór	koniec XIX w.	A-178 z 1987-01-02, brak numeru z 2013-04-15, A-1221 z 2014-01-28
7	Pawłosiów	ujeżdźalnia ze stajnią i powozownią, ob. oficyna	1. poł. XIX w.	A-178 z 1987-01-02, brak numeru z 2013-04-15, A-1221 z 2014-01-28
8	Pawłosiów	kapliczka	poł. XIX w.	A-178 z 1987-01-02, brak numeru z 2013-04-15, A-1221 z 2014-01-28
9	Pawłosiów	fragment muru ogrodzeniowego	data nieznaná	A-178 z 1987-01-02, brak numeru z 2013-04-15, A-1221 z 2014-01-28
10	Pawłosiów	park	przełóm XVIII/XIX w.	A-178 z 1987-01-02, brak numeru z 2013-04-15, A-1221 z 2014-01-28

Stanowiska archeologiczne

Gmina Pawłosiów znajduje się na 5 arkuszach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP): 103-081, 103-082, 104-081, 104-082, 104-083. W granicach administracyjnych gminy znajduje się obecnie 176 zinwentaryzowanych stanowisk archeologicznych, o różnym stopniu wartości poznawczej, będących materialnymi śladami bytności człowieka na tym terenie.

Tab. 7. Zestawienie ilości stanowisk archeologicznych w obrębách ewidencyjnych (01.2025)

Obręb ewidencyjny	Liczba stanowisk archeologicznych wg kart AZP
Cieszacín Mały	18
Cieszacín Wielki;	41
Kidałowice	13
Ożańsk	14
Pawłosiów	55
Szczytna	6
Tywonía	7
Wierzbna	22
Suma końcowa	176

źródło: Narodowy Instytut dziedzictwa.

Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków

W Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Pawłosiów ujętych jest 108 obiektów nieruchomości (stan na 12.2024r.). Wśród nich najliczniejszą grupę tworzą zabudowania w tym domy oraz zabudowania podworskie. Drugą grupę tworzą figury, krzyże i kapliczki przydrożne nacechowane wartościami historycznymi, często również artystycznymi. Są to obiekty mające duże znaczenie dla krajobrazu kulturowego gminy.

Tab. 8. Zestawienie ilości obiektów z Gminnej Ewidencji Zabytków w obrębách ewidencyjnych

Sołectwa	Liczba obiektów w gminnej ewidencji zabytków
Cieszacín Mały	11
Cieszacín Wielki;	19
Kidałowice	14
Maleniska	7
Ożańsk	9
Pawłosiów	27

Szczytna	2
Tywonía	10
Widnia Góra	3
Wierzbna	6
Suma końcowa	108

2.11 Hałas, wibracje oraz promieniowanie elektromagnetyczne

Działalność człowieka powoduje istotne zmiany w tzw. klimacie akustycznym. Jako hałas, według przepisów, rozumiemy każdy dźwięk, który w danych warunkach jest określany, jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający, niezależnie od jego parametrów fizycznych. Podstawą prawną działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem stanowi ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska, art. 112 stwierdza: „ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez: utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany, zapobieganiu ich powstawaniu lub przenikaniu do środowiska”.

Należy pamiętać, iż prawo ochrony środowiska traktuje hałas, jako jedno z zanieczyszczeń środowiska i w związku z tym, poddaje go takim samym zasadom i obowiązkom jak w przypadku innych zanieczyszczeń. Bardzo często problem hałasu jest bagatelizowany, a jednocześnie badania naukowe wykazują, że dla przeciętnego człowieka hałas jest kilkakrotnie bardziej dokuczliwy niż np. zanieczyszczenie powietrza.

Pole elektromagnetyczne (PEM) jest naturalnym elementem natury i zawsze istniało w środowisku ziemskim. Jednak od początku XX wieku, w związku z rosnącym zapotrzebowaniem na energię elektryczną, nieustannie rozwijającymi się technologiami bezprzewodowymi, a także zmianami w stylu pracy i zachowaniach społecznych, środowisko coraz bardziej poddawane jest działaniu pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez sztuczne źródła. Obecnie człowiek pozostaje w nieprzerwanej ekspozycji na oddziaływanie pól elektromagnetycznych o różnych częstotliwościach, pochodzących od wszelkiego rodzaju urządzeń i instalacji wykorzystywanych w przemyśle, jak i tych powszechnie używanych przez człowieka. Do najważniejszych źródeł promieniowania zaliczyć należy przede wszystkim stacje i linie energetyczne, nadajniki radiowe i telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej.

Dopuszczalne wartości parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych, zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Badania poziomów pól elektroenergetycznych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Wg danych za 2023 rok, na terenie województwa podkarpackiego, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego.

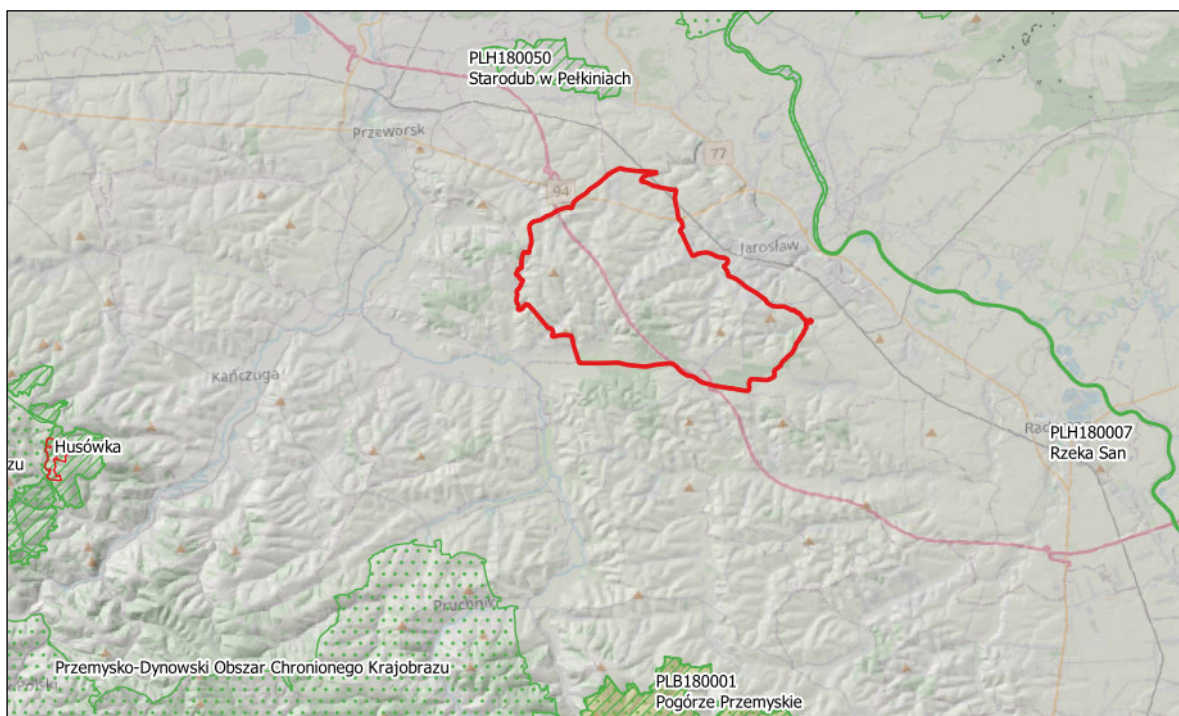
2.12 Zasoby środowiska chronione na podstawie przepisów szczególnych

Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,

siedlisk przyrodniczych, siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt, krajobrazu, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień.

Celem ochrony przyrody jest: utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

W granicach gminy Pawłosiów, poza obiektami uznanymi za pomniki przyrody, nie występują żadne obszarowe formy ochrony przyrody, ustanawiane na podstawie przepisów zawartych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Ryc. 8. Położenie terenu opracowania w stosunku do obszarów chronionych

źródło: www.gdos.gov.pl

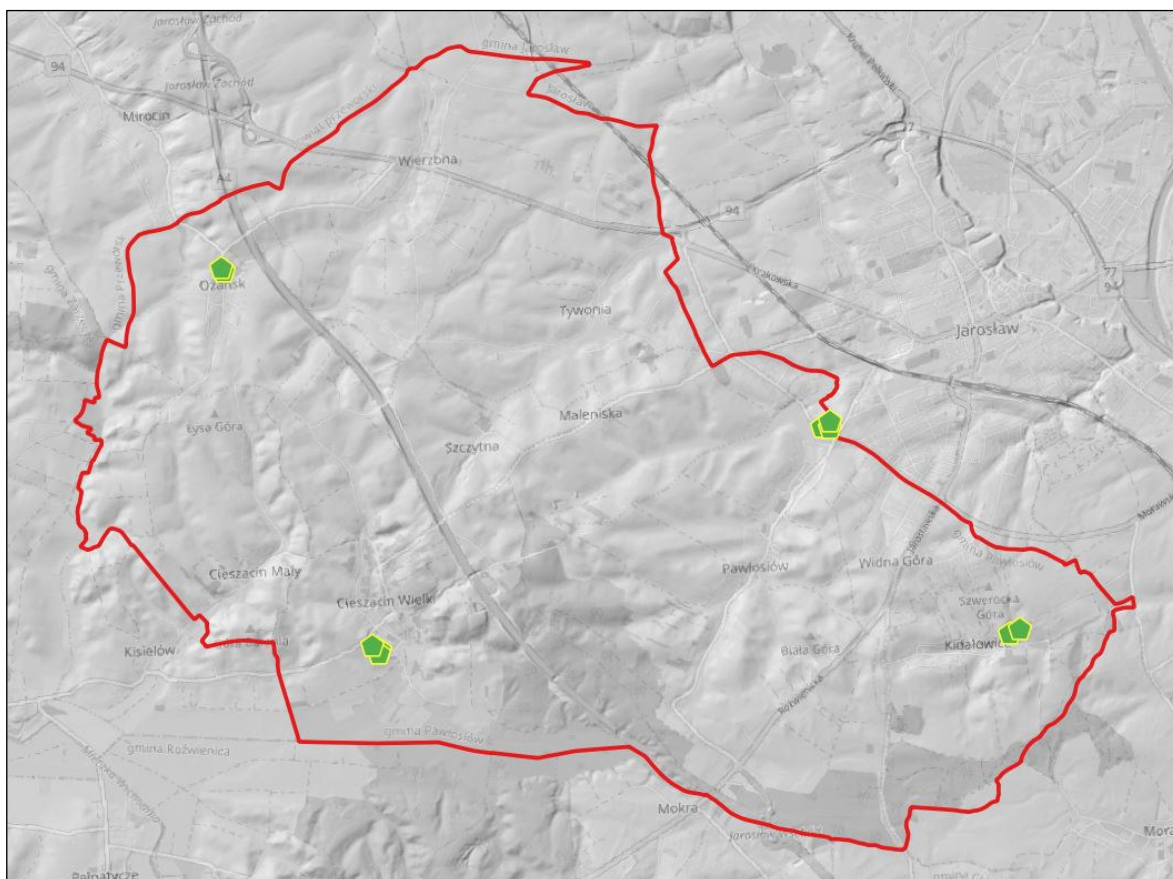
Pomniki Przyrody

Pomniki przyrody to obiekty przyrodnicze, które wyróżniają się swoją wyjątkową wartością naukową, kulturową lub historyczną. Mogą to być pojedyncze drzewa, głązy narzutowe, wodospady czy też grupy drzew, które posiadają unikalne cechy, wyróżniające je na tle innych obiektów przyrodniczych. Stanowią one istotny element krajobrazu, przyczyniają się do ochrony różnorodności biologicznej i są świadectwem przeszłości naturalnej danego terenu. Na terenie gminy Pawłosiów zarejestrowanych jest 10 pomników przyrody. Obiekty te są chronione prawnie i stanowią cenny element dziedzictwa przyrodniczego gminy.

Tab. 9. Wykaz pomników przyrody na terenie obszaru opracowania.

Kod Inspire	Rodzaj tworu przyrody	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Lokalizacja
		Dane pozostałych aktów prawnych	
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.201	drzewo (gatunek: Klon polny - Acer campestre; pierśnica: 154cm; obwód: 484cm; wysokość: 30m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Kidałowice
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.202	drzewo (gatunek: Klon jawor (Jawor) - Acer pseudoplatanus ; pierśnica: 103cm; obwód: 324cm; wysokość: 19m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Kidałowice
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.203	drzewo (gatunek: Klon jawor (Jawor) - Acer pseudoplatanus ; pierśnica: 105cm; obwód: 330cm; wysokość: 23m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Pawłosiów
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.204	drzewo (gatunek: Lipa drobnolistna - Tilia cordata ; pierśnica: 102cm; obwód: 320cm; wysokość: 28m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Pawłosiów
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.205	drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 161cm; obwód: 506cm; wysokość: 25m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Pawłosiów
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.206	drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 147cm; obwód: 462cm; wysokość: 23m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Cieszacin Wielki
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.207	drzewo (gatunek: Klon jawor (Jawor) - Acer pseudoplatanus ; pierśnica: 90cm; obwód: 283cm; wysokość: 25m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Cieszacin Wielki
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.209	drzewo (gatunek: Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior; pierśnica: 122cm; obwód: 383cm; wysokość: 25m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Cieszacin Wielki
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.211	drzewo (gatunek: Lipa drobnolistna - Tilia cordata ; pierśnica: 139cm; obwód: 437cm; wysokość: 23m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Ożańsk
PL.ZIPOP.1393.PP.1804062.212	drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 167cm; obwód: 525cm; wysokość: 29m)	Zarządzenie Nr 4/88 Wojewody Przemyskiego z dnia 8.02.1988 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody	Ożańsk

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/> [01.2025].

Ryc. 9. Położenie pomników przyrody w granicach gminy

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/> [01.2025].

Korytarze Ekologiczne

Rozwój cywilizacyjny wiąże się z zajmowaniem nowych terenów, niezbędnych do rozbudowy sieci osadniczej, wzrostem gęstości sieci infrastruktury powierzchniowej i liniowej oraz presją innych form oddziaływania człowieka na środowisko. Efektem tych procesów jest fragmentacja krajobrazu, polegająca na ciągłym dzieleniu płatów przyrodniczych barierami ekologicznymi na coraz to mniejsze części. Zanik i izolacja obszarów siedliskowych powoduje ograniczenie dyspersji, migracji i swobodnej wymiany genów wielu gatunków, co stanowi poważne zagrożenie dla bioróżnorodności. Odpowiedzią na proces fragmentacji siedlisk jest koncepcja ochrony korytarzy ekologicznych. Podstawowym zadaniem korytarzy jest zapewnienie ciągłości tras, umożliwiających przemieszczanie się organizmów pomiędzy płatami siedlisk.

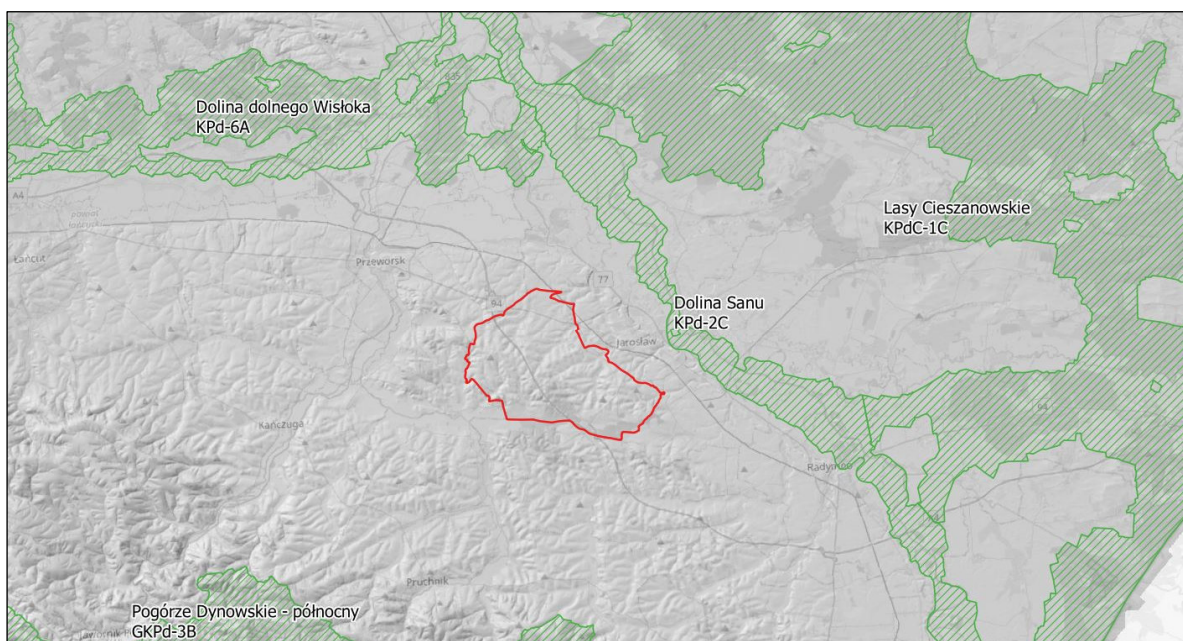
Najbardziej aktualna mapa, wskazująca sieć korytarzy ekologicznych w skali całej Polski, opracowana została przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego. Głównym założeniem merytorycznym było opracowanie mapy korytarzy o charakterze multifunkcyjnym - przeznaczonych dla możliwie największej liczby gatunków i łączących różnorodne siedliska przyrodnicze, zwłaszcza podlegające ochronie w ramach sieci Natura 2000. Podstawowym celem opracowania mapy, było stworzenie praktycznego narzędzia dla ochrony siedlisk i gatunków zagrożonych fragmentacją środowiska, wykorzystywanego w planowaniu przestrzennym i projektowaniu inwestycji liniowych (Jędrzejewski 2011). Zgodnie z tym opracowaniem, obszar

gminy nie znajduje się w granicach wyznaczonych korytarzy ekologicznych. Niemniej jednak na terenie gminy można wyróżnić lokalne korytarze ekologiczne, które stanowią ciekі wodne wraz z ich obudową biologiczną. Wzdłuż tych szlaków zwierzęta przemieszczają się wielokrotnie, korzystając z nich ze względu na ich znajomość i zapewniane bezpieczeństwo. Na poziomie mikro, korytarzami ekologicznymi są również pasy zadrzewień oraz żywoploty, które pełnią istotną rolę dla wielu gatunków, w tym nietoperzy. Dla niektórych z nich stanowią one niezbędny element środowiska.

Korytarze są obszarami niezwykle ważnymi w dzisiejszym, silnie zurbanizowanym świecie, w którym ekosystemy naturalne ulegają fragmentacji poprzez liczne bariery, blokujące możliwość swobodnego przemieszczania się zwierząt w ich obrębie:

Wspomniane bariery dzielimy na dwa rodzaje.

- **naturalne bariery ekologiczne:** (rzeki, pasma górskie), rozdzielają siedliska, uniemożliwiają lub utrudniają przemieszczanie się zwierząt. Należy pamiętać, że to co stanowi barierę dla jednej grupy zwierząt, stanowić może doskonały korytarz ekologiczny dla innej grupy (cieki wodne stanowiące barierę migracyjną dla drobnych ssaków i drogę wędrówek ichtiofauny).
- **bariery antropogeniczne:** stanowią przeszkodę i niebezpieczeństwo dla znacznej większości grup zwierząt (szlaki komunikacyjne, zwarta zabudowa miejscowości).

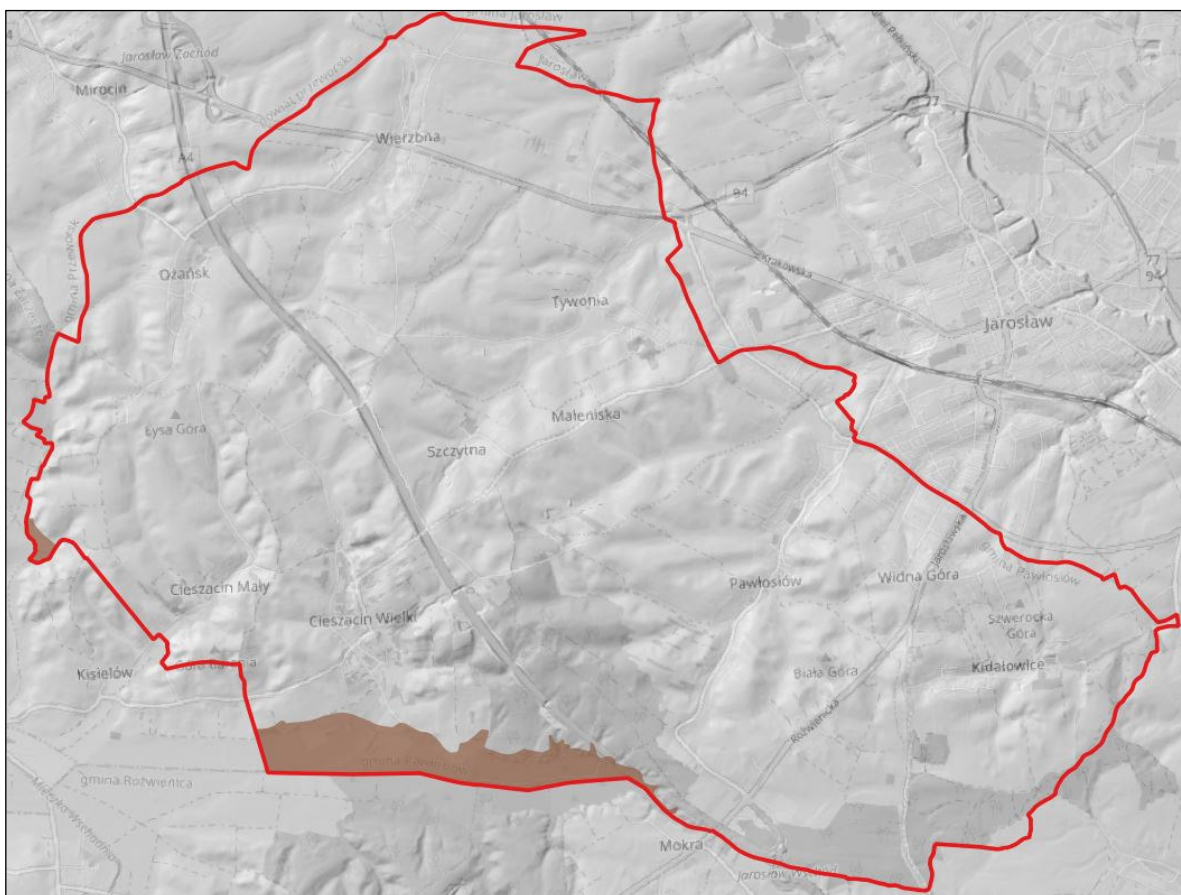

Ryc. 10. Położenie w stosunku do sieci proponowanych korytarzy ekologicznych 2012

źródło: www.korytarze.pl

Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych Gleby wysokich klas bonitacyjnych

W obrębie obszaru opracowania występują gleby wysokich klas bonitacyjnych klasy I-III, podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Ochrona gruntów rolnych polega na ograniczaniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze, zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej, rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele nierolnicze, zachowaniu

Ryc. 12. Rozmieszczenie gleb organicznych na terenie gminy Pawłosiów.

źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy glebowo-rolniczej, IUNG

Tereny leśne

Ze względu na rolę lasów w środowisku przyrodniczym, gospodarce i życiu społecznym kraju wyróżnia się:

- lasy gospodarcze - jako ogólnie chronione,
- lasy ochronne - jako szczególnie chronione.

Lasy spełniają ważną rolę w racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią, zapewniając równowagę krajobrazowo-ekologiczną. Polega ona na regulacji obiegu wody w przyrodzie, przeciwdziałaniu powodziom, lawinom, ruchom masowym (osuwiskom). Lasy chronią gleby przed erozją i krajobraz przed stepowaniem, ograniczają hałas i siłę wiatru oraz pyłowe i gazowe zanieczyszczenia powietrza, podnoszą i zachowują różnorodność biologiczną, kształtują lepsze warunki dla życia, zdrowia, turystyki i rekreacji, wpływają na rozwój kultury, nauki i edukacji ekologicznej, produkują drewno i dostarczają różnych pożytków runa leśnego a także stymulują pogłowie zwierzyny łownej, zapewniają miejsca pracy oraz warunkują rozwój turystyki. Warunki, jakie muszą spełniać lasy, by uzyskać charakter lasów ochronnych, określają przepisy odrębne. Zwarte kompleksy leśne będące własnością Skarbu Państwa, na terenie gminy Pawłosiów, w przeważającej mierze pełnią funkcje lasów ochronnych. Stanowią one cenne fragmenty rodzimej przyrody, mają szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa oraz pełnią funkcję wodochronną.

W Nadleśnictwie Kańczuga zostały one zatwierdzone na mocy decyzji Ministra Środowiska Nr DLŁ-WGL.8100.49.2024.ŁP z dnia 20 stycznia 2025 r., zatwierdzającej Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kańczuga na lata 2024-2033.

Strefy ochronne ujęć wód

Strefy ochronne ujęć wód wyznacza się w celu ochrony zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem oraz zapewnienia wysokiej jakości wody pitnej dla mieszkańców. Ochrona ta obejmuje ograniczenie lub zakaz prowadzenia określonych działań na obszarze strefy, które mogłyby wpłynąć negatywnie na stan wód podziemnych i powierzchniowych. Dzięki strefom ochronnym minimalizuje się ryzyko zanieczyszczeń pochodzących z działalności rolniczej, przemysłowej, komunalnej czy transportu, co zapewnia bezpieczną i stabilną eksploatację ujęć wodnych.

Strefy dzieli się na:

1. Bezpośrednią strefę ochronną – obejmującą obszar bezpośrednio wokół ujęcia, gdzie obowiązują ściśle ograniczenia i zakazy działalności.
2. Pośrednią strefę ochronną – obejmującą większy obszar, gdzie kontroluje się działania mogące wpływać na jakość i ilość zasobów wodnych.

Strefa pośrednia zazwyczaj obejmuje większy obszar niż strefa ochrony bezpośredniej i może być różnie kształtowana w zależności od lokalnych warunków.

Wszystkie ujęcia wody, służące ujmowaniu wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz do zaopatrzenia zakładów wymagających do swojej działalności wody wysokiej jakości, muszą posiadać strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej. Wymóg taki wynika obecnie z art. 121 ust. 3 ustawy z 20.07.2017 r. – Prawo wodne. Spod obowiązku posiadania takiej strefy ochronnej, wyłączone zostały jedynie ujęcia wody służące zwykłemu korzystaniu z wód, a więc w myśl art. 33 prawo wodne, zaspokojeniu potrzeb własnego gospodarstwa domowego oraz rolnego właściciela gruntu, na którym ujęcie to się znajduje, w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5 m³ na dobę.

Zgodnie z art. 127 i 128 Prawo wodne, teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody winien być ogrodzony, zagospodarowany zielenią i może być użytkowany wyłącznie na cele związane z eksploatacją tego ujęcia. Na terenie tym mogą przebywać wyłącznie osoby zatrudnione przy obsłudze ujęcia wody, a przebywanie innych osób należy ograniczyć do minimum. Urządzenia służące do poboru wody, które usytuowane są na tym terenie muszą być zabezpieczone przed przedostawaniem się do nich wód opadowych i roztopowych, a ścieki pochodzące z usytuowanych na tym terenie urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze ujęcia winny być odprowadzane poza ten teren.

Na obszarze gminy Pawłosiów nie zostały wyznaczone: strefy ochronne ujęć wody obejmujące tereny ochrony pośredniej. Zlokalizowana jest natomiast strefa ochrony bezpośredniej dla ujęcia w miejscowości Wierzbna.

Woda jest czerpana z ujęcia w Wierzbnej za pomocą 3 studni. Dla tych studni ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej – decyzja z dnia 29.03.2019 r znak RZ.ZUZ.3.4100.17.2019.JS, obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej dla ujęć wody w obrębie Wierzbna:

- studni głębinowej S-1 zlokalizowanej na działce nr ewid. 559 w postaci strefy w kształcie prostokąta o boku 17,0 x 21,0 m i powierzchni 357,0 m²,
- studni głębinowej S-2 zlokalizowanej na działce nr ewid. 662 w postaci strefy w kształcie wieloboku o boku 25,0 x 16,0 x 16,0 x 4,0 x 9,0 x 12,0 m i powierzchni 364,0 m²,
- studni głębinowej S-3 zlokalizowanej na działce nr ewid. 841 w postaci strefy w kształcie prostokąta o boku 27,0 x 20,0 m i powierzchni 540,0 m².

Decyzja zobowiązuje właściciela ujęć do:

- 1 ogrodzenia terenu ochrony bezpośredniej;
- 2 umieszczenia na ogrodzeniu tablic zawierających informację o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Dla ustanowionych terenów ochrony bezpośredniej wprowadza się następujące zakazy i nakazy:

- 1 zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody;
- 2 nakaz odprowadzania wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- 3 nakaz zagospodarowania terenu zielenią;
- 4 nakaz odprowadzania poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- 5 nakaz ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

3 Informacje o zawartości, głównych celach POG oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

3.1 Zakres terytorialny projektu POG

Granice obszaru objętego procedurą sporządzania planu ogólnego gminy (POG) obejmują cały teren Gminy Pawłosiów w jej obowiązujących granicach administracyjnych, zgodnie z uchwałą Nr II/12/2024 Rady Gminy Pawłosiów z dnia 20 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Pawłosiów.

3.2 Główne cele i ogólna charakterystyka ustaleń zawartych w projekcie POG

Formalną podstawą dla sporządzania planu ogólnego Gminy Pawłosiów jest uchwała Nr II/12/2024 z dnia 20 maja 2024r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Pawłosiów.

Plan ogólny został sporządzony na podstawie przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z

2024 r., poz. 1775) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 r., poz. 729).

W planie ogólnym gminy obligatoryjnie określa się strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Fakultatywnie możliwe jest również wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy oraz obszarów zabudowy śródmiejskiej. Na terenie gminy Pawłosiów, w ramach sporządzonego planu ogólnego, nie wyznaczono obszaru zabudowy śródmiejskiej.

Plan ogólny stanowi akt prawa miejscowego, co oznacza, że jego ustalenia są powszechnie obowiązujące na obszarze gminy. Plan ogólny gminy w zakresie stref planistycznych, gminnych standardów urbanistycznych i obszarów zabudowy śródmiejskiej uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ponadto plan ogólny gminy w zakresie obszarów uzupełnienia zabudowy stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy.

Plan ogólny gminy Pawłosiów został opracowany w formie danych przestrzennych, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Takie rozwiązanie umożliwia jednoznaczną interpretację ustaleń planu oraz ich integrację z krajowymi systemami informacji przestrzennej.

Elementem dokumentacji planistycznej jest Uzasadnienie do planu ogólnego gminy Pawłosiów, stanowiące obowiązkowy dokument towarzyszący projektowi planu. Jego celem jest wyjaśnienie przesłanek merytorycznych i formalnych przyjętych rozwiązań planistycznych oraz uzasadnienie ich zgodności z celami polityki przestrzennej gminy i obowiązującymi przepisami prawa. Dokument ten pełni kluczową rolę w procesie opracowania i uchwalania planu.

Należy jednak podkreślić, że Uzasadnienie do planu ogólnego nie stanowi części aktu prawa miejscowego i nie jest uchwalane przez Radę Gminy. Jego charakter jest wyłącznie informacyjny i wyjaśniający, co oznacza, że pełni funkcję dokumentu pomocniczego, służącego do interpretacji przyjętych w planie ogólnym rozwiązań oraz ich merytorycznego uzasadnienia.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyrażone w liczbie mieszkańców w Gminie Pawłosiów wynosi 1 410 osób. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w strefach planistycznych SW, SJ i SZ, suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% (w przypadku Gminy Pawłosiów 987 os.) oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie (w przypadku Gminy Pawłosiów 1 833 os.).

Jednocześnie obowiązuje wyjątek pozwalający na wyznaczenie obszarów przekraczających 130% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w terenach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ) oraz obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej.

Wyznaczając strefy planistyczne w pierwszej kolejności uwzględniono obowiązujące na terenie gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, na których określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej.

W drugiej kolejności wyznaczono obszar uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy wraz z uwzględnieniem jego poszerzenia.

W planie ogólnym Gminy Pawłosiów wyznaczono obszar uzupełnienia zabudowy. Co do zasady do tych obszarów OUZ ma być ograniczone wydawanie decyzji o warunkach zabudowy. Wyjściowy OUZ został wyznaczony na powierzchni 4 913 062 m² a następnie poszerzony do obszaru o powierzchni 5 041 472 m² wyznaczony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy. Zakres rozszerzenia OUZ został dostosowany do przebiegu granic działek ewidencyjnych, użytków gruntowych lub ich części, w sposób umożliwiający realizację zabudowy zgodnej z charakterem istniejącego otoczenia.

W ramach planu ogólnego Gminy Pawłosiów wprowadzono następujące strefy planistyczne:

1. SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
2. SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
3. SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
4. SU – strefa usługowa
5. SP – strefa gospodarcza
6. SR – strefa produkcji rolniczej
7. SI – strefa infrastrukturalna
8. SN – strefa zieleni i rekreacji
9. SC – strefa cmentarzy
10. SG – strefa górnictwa
11. SO – strefa otwarta
12. SK – strefa komunikacyjna

Ze względu na charakter gminy nie wyznaczono strefy handlu wielkopowierzchniowego SH.

Poszczególne strefy planistyczne wydzielono głównie w oparciu o ewidencję gruntów i budynków wykorzystując istniejącą geometrię działek oraz kontury użytków gruntowych. Ponadto wyznaczając granice brano pod uwagę geometrię obiektów z dostępnych lub przekazanych baz danych (w myśl art. 13g ustawy), lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jak również złożone wnioski mieszkańców.

Zgodnie z zasadami sporządzania planu ogólnego oprócz zakwalifikowania terenu do danej strefy możliwe jest wskazanie tzw. profilu dodatkowego uwzględniającego specyfikę danego terenu. Należy podkreślić, że profil funkcjonalny (podstawowy i dodatkowy) określa jedynie jakie funkcje będą dopuszczalne do wyznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy (w przypadku wyznaczenia OUZ). W planie ogólnym nie określa się proporcji między funkcjami wynikającymi w wskazanego profilu funkcjonalnego i nie ma to wpływu na udział tych funkcji w planowanym zagospodarowaniu. Szczegółowe warunki zagospodarowania będą do ustalenia na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub w trakcie wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Wybierając profil dodatkowy w planie ogólnym Gminy Pawłosiów dla poszczególnych stref przeanalizowano indywidualny, lokalny charakter każdej wyodrębnionej jednostki przestrzennej oraz uwarunkowania, w tym wynikające z przepisów odrębnych.

W ramach wymaganych standardów urbanistycznych określone zostały:

- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy,
- maksymalna wysokość zabudowy,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu w strefach planistycznych: SW, SJ, SZ, SU, SP, SR (czyli o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–7);

oraz

- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – w strefach planistycznych, dla których przepis przewiduje obligatoryjnie określenie tej powierzchni (czyli o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–10) – w niniejszym planie ogólnym to strefy: SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC.

Dla stref SG, SO, SK nie określono udziału powierzchni biologicznie czynnej z uwagi na brak takiego wymogu.

Strefy planistyczne wyznaczone na obszarze Gminy Pawłosiów zostały szczegółowo scharakteryzowane w Tabeli 6 stanowiącej załącznik do *Uzasadnienia do projektu planu ogólnego gminy Pawłosiów*. Dla każdej ze stref, oprócz profilu podstawowego, określono również profil dodatkowy oraz przypisano odpowiednie gminne standardy urbanistyczne, które określają zasady kształtowania ładu przestrzennego i warunki zagospodarowania terenu.

3.3 Powiązania projektu POG z innymi dokumentami

Zgodnie z art. 13a, ust. 5, pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024, poz. 1130 ze zm.) plan ogólny w zakresie: stref planistycznych, gminnych standardów urbanistycznych oraz obszarów zabudowy śródmiejskiej, uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ponadto plan ogólny stanowić będzie podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dzięki wprowadzeniu takiego rozwiązania gmina będzie posiadała większy wpływ na delimitację i określanie terenów podlegających rozwojowi, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz względy ekonomiczne. Jest to niezbędne rozwiązanie, aby zapobiegać niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy.

Jednocześnie zapisy planu ogólnego, jako dokumentu określającego politykę przestrzenną na poziomie lokalnym, muszą pozostawać w zgodzie z polityką przestrzenną prowadzoną na poziomie województwa, która z kolei powinna być spójna z krajową polityką przestrzenną. Wzajemna zgodność i hierarchiczne powiązanie tych dokumentów stanowi podstawę zintegrowanego i zrównoważonego kształtowania przestrzeni, a także umożliwia skuteczną realizację inwestycji o znaczeniu strategicznym w skali ogólnokrajowej.

W projekcie planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania wynikające z jego powiązań z innymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi, w szczególności z:

- **Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego:**

Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego przyjęto na podstawie Uchwały Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r.

Do projektu planu ogólnego Gminy Pawłosiów zostały przekazane wnioski Zarządu Województwa Małopolskiego, przesłane pismem o znaku RR-VII.7634.133.2024.DG:

Informacje z PZPWP:

I. Ponadlokalne elementy i formy zagospodarowania przestrzennego w nw. dziedzinach:

Osadnictwo:

- Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym:
 - Wiejski Obszar Funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych,
 - Przygraniczny Obszar Funkcjonalny.
- Obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym:
 - Obszar Funkcjonalny Gospodarki Rolno - Spożywczej,
 - Pawłosiów ośrodek gminny wiejski.

Środowisko:

- Złoża kopalin strategicznych: gaz ziemny i ropa naftowa - Jarosław GZ 4595, Mirocin GZ 4605.
- Zabytki architektury rezydencjonalnej: Cieszacin Wielki, Pawłosiów.
- Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Infrastruktura społeczno-gospodarcza

- Obszary atrakcyjne inwestycyjnie.

Komunikacja

- Autostrada A4 relacji: (Drezno) granica państwa (Niemcy) Jędrzychowice Krzyżowa - Legnica - Wrocław - Opole - Gliwice - Katowice - Kraków – Tarnów Rzeszów - Korczowa - granica państwa (Lwów) z węzłem „Jarosław Wschód” (droga międzynarodowa E40 - sieć bazowa TEN-T).
- Droga krajowa nr 94 relacji: droga'4 (węzeł „Zgorzelec”) - Bolesławiec – Krzywa Chojnów - Legnica - Prochowice - Wrocław - Brzeg - Opole - Strzelce Opolskie - Toszek - Pyskowice - Bytom - Będzin - Sosnowiec - Dąbrowa Górnicza - Olkusz - droga 7 (węzeł „Modlniczka”) -....* - droga 4 (węzeł „Kraków Wieliczka”) - Tarnów - Rzeszów - Jarosław - Radymno - droga 1698R; (...* - brak ciągłości drogi).
- Droga wojewódzka nr 880 relacji: Jarosław - Pruchnik.
- Linia kolejowa o znaczeniu międzynarodowym nr 91 relacji: Kraków Główny, Osobowy - Medyka - granica państwa (część magistrali kolejowej E30 - sieć bazowa TEN-T).

Infrastruktura techniczna

- Linie elektroenergetyczne: 110 kV.
- Gazociągi o znaczeniu krajowym: DN 700 Granica państwa Hermanowice Jarosław, DN 700 Jarosław Sędziszów Małopolski, DN 600 Granica państwa Hermanowice - Jarosław, DN 500/600 Kopalnia gazu ziemnego Przemysł -Wschód Jarosław, DN 500

Granica państwa - Hermanowice - Jarosław, DN 400 Jarosław Sędziszów Małopolski (przewidziane do rozbudowy i przebudowy).

- Gazociąg o znaczeniu regionalnym: DN 300 Żurawica - Jarosław, (przewidziany do rozbudowy i przebudowy).
- Gazociągi o znaczeniu lokalnym.
- Ośrodki zbioru gazu.
- Tłocznia gazu: Mirocin.
- Sieć szerokopasmowa eTEN.

II. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, będące ustaleniami PZPWP:

- Budowa, rozbudowa, modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: jednostka samorządu terytorialnego, na terenie których będzie realizowane zadanie - inwestycja w trakcie realizacji.
- Budowa sieci przesyłowej gazu ziemnego gazociąg Hermanowice-Jarosław Głuchów-Pogórska Wola - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: GAZ SYSTEM S.A.
- Budowa sieci przesyłowej gazu ziemnego - gazociąg Jarosław-Rozwadów DN 700 mm, MOP 8,4 MPa, L=60 km - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: GAZ SYSTEM S.A.
- Modernizacja kolei konwencjonalnej, nr 91 Kraków Główny Osobowy-Medyka-granica państwa - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: PKP PLK S.A.
- Rozbudowa sieci przesyłowej gazu ziemnego gazociąg Hermanowice-Jarosław - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: GAZ SYSTEM S.A.
- Rozbudowa sieci przesyłowej gazu ziemnego gazociąg Jarosław-Rozwadów - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: GAZ SYSTEM S.A.
- Modernizacja linii kolejowej nr 91 Kraków Główny Osobowy - Medyka i linii nr 92 Przemyśl - Medyka, odcinek Rzeszów-granica państwa-jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: PKP PLK S.A.

Zapisy planu ogólnego Gminy Pawłosiów są zgodne z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego.

• **Audytem Krajobrazowym Województwa Podkarpackiego:**

Dla województwa podkarpackiego sporządzono audyt krajobrazowy, który został uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr XIII/218/25 z dnia 31 marca 2025 r. Audyt krajobrazowy identyfikuje, charakteryzuje oraz ocenia krajobrazy i na tej podstawie wyłania krajobrazy priorytetowe, czyli obszary szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe. Ponadto wskazuje zagrożenia dla krajobrazów oraz proponuje konkretne rozwiązania ochronne.

Zgodnie z typologią zastosowaną w audycie krajobrazowym, obszar objęty opracowaniem znajduje się w granicach typu krajobrazu przyrodniczego, przyrodniczo – kulturowego, kulturowego i ich podtypów. Na terenie gminy Pawłosiów, nie wyznaczono krajobrazu priorytetowego.

Wyniki audytu zostały uwzględnione na etapie delimitacji przestrzennej i przyporządkowania funkcji dominujących oraz zasad zagospodarowania w poszczególnych strefach. Uwzględnienie wartości krajobrazowych miało na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju przestrzennego, przy zachowaniu integralności i czytelności struktur krajobrazowych, a także ochronę elementów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Gminy Pawłosiów.

- **Opracowaniem ekofizjograficznym podstawowym Gminy Pawłosiów**

Zmiany przeznaczenia terenów ujęte w projekcie POG są zgodne z kierunkami zagospodarowania określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym.

W projekcie uwzględniono obszary objęte ochroną na podstawie przepisów z zakresu ochrony przyrody, obiekty objęte ochroną na podstawie przepisów z zakresu ochrony zabytków oraz obszary objęte ochroną na podstawie ustawy prawo geologiczne i górnicze.

Uwarunkowania kluczowe z punktu widzenia gminy to:

- pomniki przyrody.
- Strefy ochronne ujęć wód.
- Gleby wysokich klas bonitacyjnych i gleby organiczne.
- Lasy ochronne.
- Obiekty wpisane do rejestru zabytków.
- Stanowiska archeologiczne.
- Obiekty z Gminnej Ewidencji Zabytków.
- Złoża gazu ziemnego „Mirocin” i „Jarosław”.
- Obszary i Tereny Górnicze złóż gazu „Mirocin - 3” i „Jarosław - 3”.
- 4 osuwiska nieaktywne.

- **Obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego**

Wyznaczając strefy planistyczne w pierwszej kolejności uwzględniono obowiązujące na terenie gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, na których określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej. Obowiązuje 10 planów obejmujących znikome tereny w sołectwach Maleniska Wierzbna, Cieszacin Mały, Tywonia, Widna Góra i Pawłosiów o łącznej powierzchni ok. 33,38 ha (0,7 % powierzchni gminy).

Tab. 10. Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Uchwała z dnia	tytuł	publikacja
1.	7 sierpnia 2014 r.	MPZP 1/2012 Pawłosiów - Maleniska	Podka.2014.2327
2.	30 marca 2000 r.	MPZP Wierzbna - 1/97	Podka.2000.49.590
3.	30 listopada 1999 r.	MPZP zespołu zabudowy jednorodzinnej "Widna Góra" zlokalizowanego w Pawłosiowie	Podka.2000.9.97
4.	20 sierpnia 2002 r.	MPZP terenu budownictwa mieszkaniowego "Tywonia" dz. Nr 119/157	Podka.2002.59.1221

5.	30 maja 2003 r.	MPZP terenu budownictwa mieszkaniowego "Tywonia" dz. nr 193/4	Podka.2003.60.1242
6.	30 maja 2003 r.	MPZP terenu budownictwa mieszkaniowego "Wierzbna" dz. nr 500/16	Podka.2003.67.1307
7.	20 sierpnia 2002 r.	MPZP terenu trasy linii elektroenergetycznej 110 KV ze stacji Jarosław Północ	Podka.2002.59.1222
8.	30 maja 2003 r.	MPZP terenu budownictwa mieszkaniowego "Cieszacin Mały" dz. nr 564/20, 564/16	Podka.2003.60.1241
9.	30 marca 2000 r.	MPZP zespołu zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej Wierzbna II zlokalizowanego w miejscowości Wierzbna	Podka.2000.49.591
10.	30 maja 2003 r.	MPZP terenu budownictwa mieszkaniowego "Pawłosiów" (Maleniska) dz. nr 354/1, 354/2, 334/6	Podka.2003.60.1243

4 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

W dłuższej perspektywie czasowej nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania skutków realizacji analizowanego projektu POG na środowisko.

Stan środowiska na obszarze projektu POG, opisany został w rozdziale 2 niniejszej prognozy.

5 Potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji POG

Jednym z głównych założeń nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest wygaszenie obowiązywania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i zastąpienie go planem ogólnym. Z uwagi na zawarte w znowelizowanej ustawie terminy graniczne obowiązywania studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowają moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 r. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego. Zapisy planu ogólnego uwzględniane będą przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto plan ogólny stanowić będzie podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dzięki wprowadzeniu takiego rozwiązania gmina będzie posiadała większy wpływ na delimitację i określanie terenów podlegających rozwojowi, uwzględniając lokalne uwarunkowania, w tym środowiskowych oraz względy ekonomiczne. Jest to niezbędne rozwiązanie, aby zapobiegać niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy. Brak uchwalenia planu ogólnego do 30 czerwca 2026 r. skutkować będzie niemożnością podejmowania nowych procedur planistycznych, w tym uchwalania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zaniechanie uchwalenia planu ogólnego w wyznaczonym terminie może doprowadzić do paraliżu procesów inwestycyjnych, a w konsekwencji — do zahamowania rozwoju gminy.

Dotychczasowy stan zagospodarowania obszaru nie zawiera obiektów ani takich rodzajów użytkowania, które przy niezmiennym w zasadniczy sposób funkcjonowaniu, mogłyby powodować niepożądane przekształcenia lub degradację środowiska. Zakładając utrzymanie obecnego poziomu zainwestowania i zagospodarowania nie ma podstaw do przewidywania oddziaływań, które mogłyby prowadzić do degradacji wartości środowiska w porównaniu do stanu obecnego.

6 Istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Problemy ochrony środowiska powinny być rozwiązywane już na etapie formułowania koncepcji zagospodarowania przestrzennego. Planowanie przestrzenne uwzględniające potrzebę zachowania walorów przyrodniczych, w tym obszarów i obiektów objętych ochroną prawną, może istotnie przyczynić się do utrzymania środowiska w dobrym stanie i zapewnienia jego prawidłowego funkcjonowania. Ma to szczególne znaczenie w kontekście wyznaczania nowych obszarów funkcjonalnych, zwłaszcza w rejonach o wrażliwych komponentach przyrodniczych.

Hałas komunikacyjny

Źródłem hałasu w środowisku na obszarze gminy Pawłosiów jest autostrada, droga krajowa i wojewódzka. Trasy te generują hałas komunikacyjny, który może oddziaływać na tereny sąsiadujące z pasem drogowym, szczególnie w kontekście ich potencjalnego zagospodarowania mieszkaniowego. Nadmierny poziom hałasu wpływa negatywnie na jakość życia mieszkańców.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Na terenie gminy występują napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV, będące jedynymi istotnymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, wokół tych linii należy zachować tzw. pasy technologiczne – strefy ochronne, w których obowiązują ograniczenia zagospodarowania terenu, w tym zakaz lokalizacji budynków mieszkalnych. Wymogi te mają na celu ograniczenie ekspozycji ludzi na oddziaływanie promieniowania niejonizującego i zapewnienie ciągłej ochrony zdrowia mieszkańców.

Zagrożenia powodziowe i opady nawałne

Zgodnie z danymi dostępnymi w systemie ISOK (dostęp online: [<http://mapy.isok.gov.pl/imap/>], stan na grudzień 2025), na obszarze gminy Pawłosiów nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Niemniej jednak, brak wyznaczenia takich obszarów nie oznacza, że gmina jest całkowicie wolna od ryzyka powodziowego. Potencjalne zagrożenie powodziowe może wynikać z innych zjawisk hydrologicznych, w szczególności intensywnych opadów nawałnych, które mogą prowadzić do lokalnych podtopień.

Zanieczyszczenie powietrza

Do istotnych problemów środowiskowych w skali wojewódzkiej, które mogą dotyczyć również gminy Pawłosiów, należy zanieczyszczenie powietrza pyłem zawieszonym (PM10 i PM2,5), szczególnie w sezonie grzewczym. Zjawisko to nasila się w rejonach zwartej zabudowy mieszkaniowej, gdzie występuje duży udział indywidualnych źródeł ogrzewania opartych na paliwach stałych. Problem ten ma charakter ponadlokalny i wymaga zintegrowanych działań w ramach polityki antysmogowej.

7 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia analizowanego projektu POG

Przy formułowaniu ustaleń analizowanego projektu POG miały zastosowanie cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu.

Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym:

Strategiczne dokumenty krajowe uwzględniają międzynarodowe konwencje i umowy ratyfikowane przez Polskę takie jak m.in.:

- Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 09.05.1992 r. wraz z Protokołem Kartageńskim o bezpieczeństwie biologicznym do Konwencji o różnorodności biologicznej.
- Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, sporządzona w Bernie dnia 19 września 1996 r.
- Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, sporządzona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r.
- Porozumienie o ochronie nietoperzy w Europie, podpisane w Londynie dnia 4 grudnia 1991 r.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r. wraz z Protokołem z Kioto do Ramowej Konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu z 11 grudnia 1997 roku oraz Porozumienia paryskiego, przyjętego w Paryżu w dniu 12 grudnia 2015 r.
- Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r.
- Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska sporządzona w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r.
- Agenda 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (ONZ) – uwzględniono dążenie do racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz ochrony różnorodności biologicznej;
- Europejski Zielony Ład (European Green Deal) – plan ogólny nie promuje rozwiązań kolidujących z celem osiągnięcia neutralności klimatycznej, przeciwnie – zakłada ograniczanie rozpraszania zabudowy, wspieranie obszarów zagospodarowanych oraz racjonalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury;
- Dyrektywa Siedliskowa 92/43/EWG i Dyrektywa Ptasia 2009/147/WE – w dokumencie planistycznym nie przewiduje się inwestycji mogących istotnie oddziaływać na obszary Natura 2000; lokalizacja funkcji przestrzennych odbywa się z poszanowaniem wartości przyrodniczych.

Cele krajowe:

- Polityka Ekologiczna Państwa 2030 z perspektywą do 2050 r. – plan ogólny wspiera kierunki zrównoważonego rozwoju przestrzennego, zachowania krajobrazu, korytarzy ekologicznych i poprawy jakości środowiska;
- Krajowy Plan Działań na rzecz Energii i Klimatu – dokument nie wskazuje lokalizacji mogących znacząco zwiększyć emisję zanieczyszczeń. Poprzez preferowanie zwartej zabudowy i zagospodarowanie terenów z dostępem do infrastruktury technicznej, przyczynia się do ograniczenia emisji ze źródeł rozproszonych;

- Krajowa Polityka Miejska oraz koncepcja przestrzennego zagospodarowania Kraju 2030 – założenia planu ogólnego są zgodne z ideą zachowania spójności terytorialnej, przeciwdziałania suburbanizacji i promowania policentrycznego rozwoju.

Cele regionalne:

- Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego – plan uwzględnia wskazania dotyczące konieczności ochrony zasobów przyrodniczych (las, cieki wodne, obszary cenne przyrodniczo), poprawy efektywności energetycznej i adaptacji do zmian klimatu;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa – dokument zachowuje spójność z ustaleniami dokumentów strategicznych wyższego rzędu, w tym dotyczącymi obszarów funkcjonalnych, sieci osadniczej oraz ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Cele i priorytety ochrony środowiska zostały uwzględnione:

- poprzez unikanie lokalizacji funkcji przestrzennych w obszarach szczególnie wrażliwych przyrodniczo lub narażonych na zagrożenia środowiskowe (np. powódzie, osuwiska, obszary chronione),
- przez preferowanie zwartej, oszczędnej przestrzennej zabudowy i ograniczenie rozlewania się zabudowy,
- przez zrównoważone gospodarowanie przestrzenią i zachowanie ciągłości elementów struktury przyrodniczej (np. korytarze ekologiczne),
- przez stosowanie gminnych standardów urbanistycznych ograniczających presję na środowisko (m.in. minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, kontrola intensywności zabudowy).

8 Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko będące skutkiem realizacji ustaleń projektu POG

Przedmiotem oceny w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Pawłosiów. Dokument ten opracowano z uwzględnieniem uwarunkowań rozwoju przestrzennego, określonych w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na tej podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 wspomnianej ustawy, wyznaczono strefy planistyczne, ustalono gminne standardy urbanistyczne oraz określono obszary uzupełnienia zabudowy.

Ustalenie stref funkcjonalnych w projekcie Planu Ogólnego Gminy Pawłosiów skutkuje ograniczonym oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze. Wynika to głównie z faktu, że znaczna część wskazanych obszarów pokrywa się z istniejącym zagospodarowaniem lub przewiduje jedynie jego uzupełnienie, co istotnie ogranicza skalę potencjalnych przekształceń przestrzennych oraz ingerencji w środowisko naturalne.

Planowane kierunki rozwoju przestrzennego, skoncentrowane są przede wszystkim na funkcji mieszkaniowej (strefy SJ i SZ), które charakteryzują się umiarkowanym poziomem oddziaływania na środowisko. Zakres przewidywanych zmian nie wskazuje na zagrożenie dla lokalnej równowagi ekologicznej. Choć niektóre oddziaływania – zwłaszcza związane z trwałą zabudową – mogą mieć charakter bezpośredni i długoterminowy, to przy wykorzystaniu nowoczesnych, proekologicznych

technologii (takich jak systemy retencji, rozwiązania niskoemisyjne czy zielona infrastruktura) ryzyko przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych należy ocenić jako niskie.

Przy wyznaczaniu stref działalności gospodarczej (SP) uwzględniono wyniki analizy aktualnego zagospodarowania terenu, lokalnych uwarunkowań przestrzennych i funkcjonalnych oraz wnioski złożone w ramach opracowania Planu Ogólnego. Większość stref SP wskazanych w projekcie POG jest już zagospodarowana; wyjątek stanowią strefy 1SP, 2SP oraz 5SP. Strefy 2SP i 5SP zostały częściowo ujęte w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako obszary przeznaczone pod funkcje gospodarcze.

Strefy 2SP i 5SP zlokalizowano w bezpośrednim sąsiedztwie głównych dróg komunikacyjnych, co podnosi ich potencjał funkcjonalny poprzez zapewnienie dostępności transportowej. Ponadto strefy 1SP, 2SP i 5SP położone są na peryferiach miejscowości, co sprzyja zachowaniu ładu przestrzennego oraz minimalizacji potencjalnych konfliktów funkcjonalnych pomiędzy działalnością gospodarczą a pozostałymi formami użytkowania terenu. W konsekwencji obszary te należy uznać za szczególnie predysponowane do dalszego rozwoju aktywności gospodarczej.

Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należy zaliczyć możliwość realizacji przedsięwzięć uwzględnionych w części stref w profilu dodatkowym, takich jak elektrownie wiatrowe, elektrownie słoneczne oraz biogazownie. Realizacja tych inwestycji na dalszym etapie będzie lub może wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Charakter planu ogólnego jako aktu prawa miejscowego o ograniczonej szczegółowości – skupionego na wyznaczaniu stref planistycznych i określaniu ogólnych zasad zagospodarowania powoduje, że nie stanowi on bezpośredniego instrumentu realizacyjnego inwestycji, lecz pełni funkcję kierunkową i koordynującą politykę przestrzenną na poziomie lokalnym. W odniesieniu do wyznaczonych stref gospodarczych oraz innych stref inwestycyjnych wskazanych w projekcie a także profili dodatkowych, na etapie sporządzania planu ogólnego brak jest możliwości jednoznacznego określenia oddziaływań na środowisko. Wynika to z braku szczegółowych informacji dotyczących rodzaju planowanych przedsięwzięć, ich skali, technologii oraz parametrów technicznych. Ocena ewentualnych negatywnych skutków będzie możliwa dopiero na późniejszych etapach planowania przestrzennego, tj. w ramach sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub w procedurze uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia kwalifikowane jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), podlegają obowiązkowi przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) w ramach uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W przypadku

przedsięwzięć z tzw. katalogu fakultatywnego (z grupy II), organ właściwy może odstąpić od przeprowadzenia OOŚ, jeśli na podstawie analizy karty informacyjnej przedsięwzięcia (KIP) uzna, że inwestycja nie będzie powodować znaczącego oddziaływania na środowisko. W ramach raportu oddziaływania na środowisko dokonuje się szczegółowej analizy m.in. zakresu i skali wpływu planowanej inwestycji na środowisko, a także zgodności z przepisami prawa ochrony środowiska. W przypadku stwierdzenia potencjalnie istotnych negatywnych skutków, raport powinien zawierać propozycje działań minimalizujących lub eliminujących te oddziaływania.

Na rysunku prognozy oddziaływania na środowisko przedstawiono analizę potencjalnych oddziaływań na środowisko opartą na strefach planistycznych, uwzględniając przede wszystkim możliwe przeznaczenia terenów wynikające z profili podstawowych. Z uwagi na różnorodność dopuszczonych funkcji w ramach poszczególnych stref, a także ich profile dodatkowe, szczegółowa ocena wpływu na konkretne komponenty środowiska będzie możliwa dopiero po doprecyzowaniu sposobu zagospodarowania terenów na etapie planów miejscowych.

Przyjęto następujący podział poszczególnych stref, w rejonie których gospodarowanie przestrzenią będzie skutkowało różnym wpływem na środowisko:

- Strefy o najmniejszym wpływie na środowisko: SO - strefa otwarta, SC – strefa cmentarzy.
 - **SO – strefa otwarta** (26 stref SO) – o łącznej powierzchni 3648,77 ha.
 - **SC – strefa cmentarzy** (4 stref SC) - o łącznej powierzchni 12,56 ha.

Do kategorii tej przypisano 2 strefy, których profil podstawowy umożliwia przyszłe gospodarowanie przestrzenią, z zachowaniem wysokiego odsetka terenów biologicznie czynnych i zasadniczo ich ochronę przed zainwestowaniem (strefa SO), co będzie niewątpliwie sprzyjało ochronie bioróżnorodności, uwarunkowań krajobrazowych, wód, gleb oraz powietrza.

Cmentarze mogą oddziaływać na środowisko, m.in. w zakresie wpływu na wody podziemne oraz środowisko glebowe. Ze względu jednak na obowiązujące przepisy regulujące ich lokalizację, a także niewielką skalę wyznaczonej strefy, ich funkcjonowanie nie powinno generować istotnej presji środowiskowej. Na terenie Gminy Pawłosiów znajdują się 4 cmentarze parafialne lub komunalne czynne (1SC, 2SC, 3SC, 4SC). Dla wszystkich cmentarzy przewidziano poszerzenia. Z punktu widzenia przyrodniczego, zadrzewienia i zieleń cmentarna pełni istotną funkcję ekologiczną, stanowiąc siedliska oraz miejsca żerowania dla wielu gatunków fauny, w szczególności ptaków.

Na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów przeznaczonych pod rozbudowę cmentarza, konieczne będzie sporządzenie opinii geotechnicznej, opartej na wynikach badań podłoża gruntowego. Działanie to ma na celu weryfikację zgodności planowanej lokalizacji z obowiązującymi przepisami, rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. Nr 52, poz. 315).

- Strefy o umiarkowanym wpływie na środowisko: SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną), SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową

jednorodziną), SZ (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową), SU (strefa usługowa), SN (strefa zieleni i rekreacji).

- **SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną** (2 stref SW) – o łącznej powierzchni 1,84 ha.
- **SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną** (202 stref SJ) - o łącznej powierzchni 405,18 ha.
- **SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową zagrodową** (151 stref SZ) - o łącznej powierzchni 181,44 ha.
- **SU – strefa usługowa** (43 stref SU) - o łącznej powierzchni 64,37 ha.
- **SN – strefa zieleni i rekreacji** (20 stref SN) - o łącznej powierzchni 67,16 ha.

Do tej kategorii zaliczono pięć stref, w których profil podstawowy przewiduje możliwość kształtowania przestrzeni głównie pod funkcje mieszkaniowe oraz usługowe. Zakłada się, że realizacja przeznaczeń określonych zarówno w profilach podstawowych, jak i dodatkowych, może wiązać się z pewnym stopniem ingerencji w środowisko przyrodnicze. Jednakże przewidywana skala potencjalnych oddziaływań wynikających z dopuszczonego zagospodarowania nie powinna prowadzić do istotnych lub trwałych znaczących negatywnych skutków dla środowiska.

- Strefy o potencjalnie znaczącym oddziaływaniu na środowisko, zależnym od skali i sposobu realizacji zainwestowania: SG (strefa górnictwa), SP (strefa gospodarcza), SR (strefa produkcji rolniczej), SI (strefa infrastrukturalna).
 - **SG – strefa górnictwa** (21 strefy SG) - o łącznej powierzchni 2,83 ha.
 - **SP – strefa gospodarcza** (16 stref SP) - o łącznej powierzchni 143,17 ha.
 - **SR – strefa produkcji rolniczej** (10 strefy SR) - o łącznej powierzchni 35,4 ha.
 - **SI – strefa infrastrukturalna** (4 strefy SI) - o łącznej powierzchni 4,33 ha.
 - **SK – strefa komunikacji** (8 strefy SK) - o łącznej powierzchni 161,72 ha.

Do tej kategorii zaliczono pięć strefy. Charakter stref zaliczonych do tej grupy związany jest z działalnością o podwyższonym stopniu presji na środowisko – obejmującą m.in. eksploatację złóż, działalność przemysłową i produkcyjną, funkcjonowanie infrastruktury technicznej i drogowej. Ze względu na możliwy wpływ na środowisko, dla inwestycji planowanych w obrębie wskazanych stref możliwe, że wymagane będzie przeprowadzanie szczegółowych analiz środowiskowych.

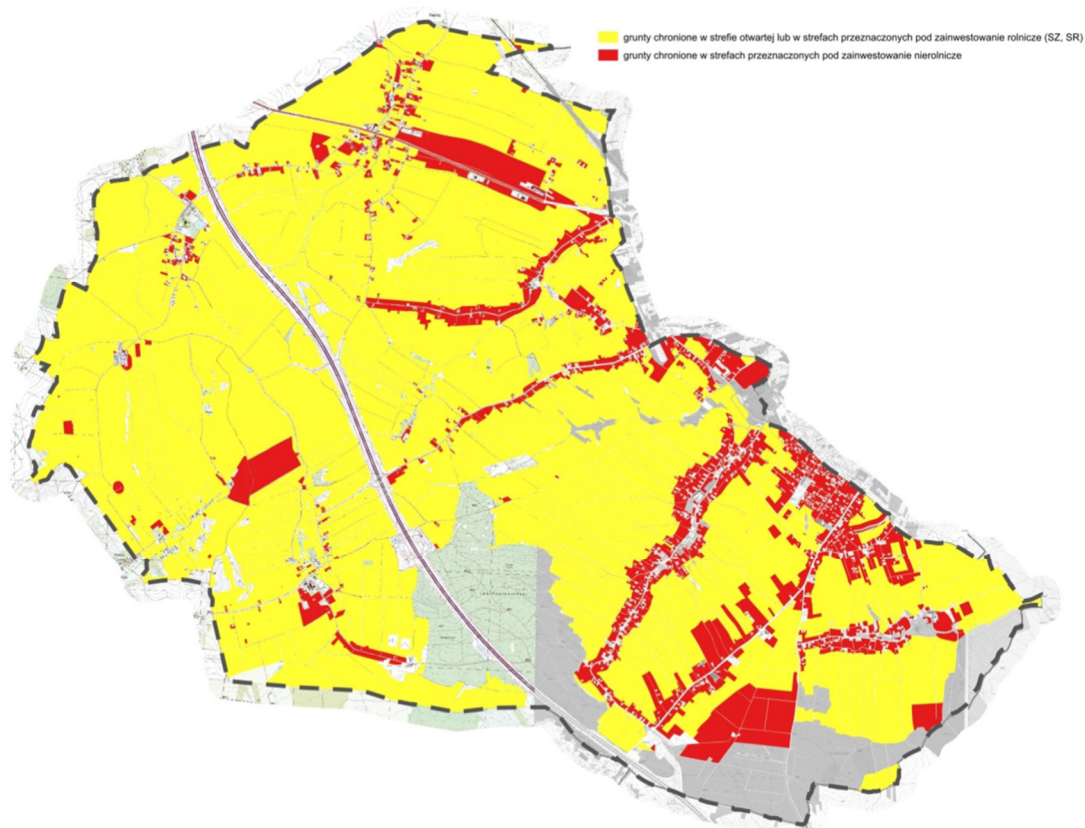
8.1 Powierzchnia ziemi i gleby

Zmiana rzeźby terenu uwarunkowana jest procesami naturalnymi i oddziaływaniami antropogenicznymi. Przemiany związane z działalnością człowieka wiążą się ściśle z rozwojem osadnictwa, rolnictwa i komunikacji.

Struktura użytków rolnych w Gminie Pawłosiów charakteryzuje się wysokim udziałem gleb o wysokiej bonitacji. Grunty klas I–III zajmują łączną powierzchnię 3 759,64 ha. Spośród nich 512,40 ha, co stanowi 13,63% wszystkich gruntów wysokich klas bonitacyjnych w gminie, zostało w projekcie POG zlokalizowanych w strefach potencjalnego zainwestowania nierolniczego.

W przypadku zmiany ich przeznaczenia na cele nie rolnicze, wymagane będzie uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa i rozwoju wsi, uzyskiwanej w toku procedury uchwalania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Z obowiązku tego wyłączone są grunty klas I–III położone w granicach administracyjnych miast oraz zlokalizowane w obszarach uzupełnienia zabudowy, zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na pozostałej części gruntów klas I–III, obejmujących 3 247,24 ha (86,37%), zgodnie z założeniami planistycznymi nie nastąpi zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na nierolnicze.

Ryc. 13. Części stref związanych z rolniczym i nierolniczym zainwestowaniem wyznaczonym na gruntach rolnych klas I-III

źródło: Uzasadnienie do planu ogólnego Gminy Pawłosiów.

W granicach stref planistycznych, wyznaczonych w planie ogólnym, przewidziano tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny niezabudowane, przeznaczone pod realizację nowych obiektów budowlanych.

Realizacja ustaleń planu ogólnego prowadzić będzie do przekształcenia struktury powierzchni ziemi, w szczególności poprzez zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnej na rzecz terenów zabudowanych oraz infrastrukturalnych. Prace ziemne, towarzyszące realizacji nowych obiektów budowlanych, skutkować mogą lokalnymi zmianami w ukształtowaniu terenu, zaburzeniami profilu glebowego oraz zanieczyszczeniem gleby materiałami budowlanymi. Górne warstwy gleby będą usuwane, przemieszczane lub mieszane z obcymi materiałami, takimi jak gruz, co prowadzi do pogorszenia jej właściwości fizycznych i biologicznych.

Powstanie zabudowy wiązać się będzie również z trwałym pokryciem terenu nawierzchniami nieprzepuszczalnymi oraz przekształceniem struktury gruntu w strefie oddziaływania fundamentów. Prace budowlane mogą prowadzić do degradacji właściwości fizycznych gleby w otoczeniu inwestycji. Nacisk wywierany przez ciężki sprzęt i pojazdy budowlane może spowodować zniszczenie systemu kapilarnego gleby, który odpowiada za retencję wody. Ponadto, jakość gleby może ulec pogorszeniu na skutek kumulacji zanieczyszczeń, w tym metali ciężkich i węglowodorów pochodzących ze spalin emitowanych przez maszyny budowlane.

W związku z potencjalnym zagrożeniem dla jakości podłoża gruntowego, konieczne jest odpowiednie zorganizowanie placów budowy. Należy zapewnić skuteczne zabezpieczenie podłoża przed przenikaniem związków ropopochodnych oraz innych substancji szkodliwych. Rekomendowane jest również zabezpieczenie dróg dojazdowych i placów manewrowych przed wtórną emisją pyłową, zwłaszcza w okresach bezdeszczowych, co przyczyni się do ograniczenia negatywnego wpływu inwestycji na środowisko glebowe.

Realizacja ustaleń planu ogólnego spowoduje również wzrost ilości odpadów, powstających na tym terenie. W miejscach przeznaczonych do zainwestowania w okresie realizacji inwestycji będą powstawać odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej. Na terenach związanych z działalnością rolniczą, będą powstawać odpady z rolnictwa, sadownictwa i przetwórstwa żywności. W zrealizowanych obiektach usługowych i produkcyjnych powstawać mogą odpady komunalne oraz odpady przemysłowe, a ich rodzaj zależny będzie od charakteru prowadzonej działalności produkcyjnej i usługowej.

Gospodarka odpadami w gminie Pawłosiów prowadzona jest zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami oraz lokalnym Regulaminem utrzymania czystości i porządku. Funkcjonuje również Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Wzrost ilości odpadów w wyniku realizacji ustaleń planu ogólnego nie powinien powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, o ile gospodarka odpadami będzie prowadzona zgodnie z obowiązującymi standardami środowiskowymi i przepisami prawa.

W odniesieniu do dopuszczonych w planie ogólnym elektrowni słonecznych należy stwierdzić, że ich oddziaływanie na powierzchnię ziemi i glebę jest ograniczone i w większości przypadków nieinwazyjne, zwłaszcza w porównaniu do innych form zagospodarowania terenu. Instalacje fotowoltaiczne nie wymagają głębokich fundamentów ani znacznej ingerencji w strukturę gleby, co ogranicza zakres trwałych przekształceń środowiska glebowego. Podsumowując wpływ instalacji fotowoltaicznych na powierzchnię ziemi i glebę ma charakter punktowy, odwracalny i ograniczony przestrzennie, przy czym jego skala zależy od przyjętych rozwiązań projektowych oraz sposobu przygotowania i utrzymania terenu inwestycji.

W strefach otwartych (2SO, 9SO) dopuszcza się również możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych. Tego typu inwestycje, mimo istotnej wysokości konstrukcji, charakteryzują się relatywnie niewielkim wpływem na powierzchnię ziemi, ograniczonym głównie do lokalnych fundamentów turbin oraz konieczności budowy dróg dojazdowych i placów montażowych. Oddziaływanie to ma zakres liniowy i punktowy, a jego intensywność zależy przede wszystkim od rozmieszczenia turbin oraz przyjętych rozwiązań infrastrukturalnych.

Udokumentowane złoża gazu ziemnego na obszarze Gminy Pawłosiów, z uwagi na ich charakter, zostały uwzględnione w projekcie planu ogólnego poprzez wyznaczenie stref otwartych (SO). W odniesieniu do istniejącej infrastruktury wydobywczej, tj. tłoczni oraz kopalni, wyznaczono strefy górnictwa (1SG i 2SG).

8.2 Jakość powietrza atmosferycznego i warunki klimatyczne

Projekt planu ogólnego gminy nie określa szczegółowych ustaleń w zakresie systemu zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną, gdyż kwestie te są przedmiotem regulacji na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obecny system zaopatrzenia w ciepło opiera się głównie na indywidualnych źródłach, w tym na urządzeniach grzewczych wykorzystujących paliwa stałe. Jednym z kluczowych wyzwań pozostaje poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza w okresie grzewczym. W odpowiedzi na te problemy gmina realizuje działania mające na celu modernizację i wymianę źródeł ciepła, a także wspiera rozwój odnawialnych źródeł energii, w szczególności pomp ciepła i instalacji fotowoltaicznych.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych.

W zasięgu wskazanych stref planistycznych (SW, SJ, SZ, SU, SP, SN, SI, SG), w profilu podstawowym, ujęto tereny, w rejonie których na mocy przyszłych działań planistycznych, możliwy będzie rozwój zainwestowania. Na etapie realizacji nowych inwestycji, źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza będą pojazdy i maszyny budowlane o napędzie spalinowym, wykorzystywane przy budowie obiektów kubaturowych oraz realizacji infrastruktury towarzyszącej, w tym technicznej i drogowej. Emisja na etapie budowy, będzie miała charakter niezorganizowany i krótkotrwały, tj. ograniczony do czasu prowadzenia prac budowlanych. Przewiduje się, że realizacja poszczególnych inwestycji będzie rozłożona w czasie, a zatem jednostkowe efekty emisji nie będą się kumulowały.

Powstanie nowej zabudowy wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło. Planowane zwiększenie terenów zabudowy, ogrzewanych w znacznej mierze z indywidualnych źródeł ciepła, wpłynie na zwiększenie emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Skala i rodzaj oddziaływania zależne będą od rodzaju zastosowanych rozwiązań technicznych. Z uwagi na coraz większą sprawność stosowanych urządzeń oraz wzrastającą izolacyjność cieplną, współczesne budynki są proporcjonalnie mniej energochłonne w stosunku do starszego budownictwa.

Wpływ na jakość powietrza atmosferycznego, będzie zależny również od rodzaju inwestycji, przewidzianych w związku z nowymi terenami oraz poszerzeniem terenów przeznaczonych do pełnienia funkcji gospodarczej (strefa SP). Mogą stać się one źródłem emisji istotnej ilości jak również emisja ta może być znikoma (hale magazynowe i składy materiałów). Na etapie prognozy niemożliwe jest określenie rzeczywistego ich wpływu. W projekcie Planu Ogólnego wyznaczono kilka

stref gospodarczych, z których część jest już zagospodarowana, a funkcjonujące tam przedsiębiorstwa nie wykazują znaczącej uciążliwości środowiskowej. Do terenów nowych lub częściowo nowych — tj. takich, które dotychczas nie były objęte ustaleniami dokumentów planistycznych bądź były ujęte jedynie w ograniczonym zakresie (w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) — należą m.in. strefy oznaczone jako 1SP, 2SP oraz 5SP.

Rozwój terenów przeznaczonych do zainwestowania będzie generował dodatkowy ruch samochodowy. Zwiększy się natężenie ruchu wzdłuż istniejących dróg, prowadzących do nowych terenów zabudowy mieszkaniowej. Można spodziewać się, że docelowo będzie to ruch głównie osobowy, natomiast w fazie realizacji inwestycji będzie to także ruch samochodów ciężarowych.

Powstanie nowych obiektów w strefach gospodarczych, usługowych będzie wiązało się ze wzrostem natężenia ruchu drogowego, zwłaszcza pojazdów ciężarowych. Skala tego oddziaływania będzie zależna od specyfiki planowanych inwestycji, które determinują zarówno liczbę, jak i typ pojazdów obsługujących dany obiekt, teren. Wzmożony ruch może generować dodatkowe obciążenia dla infrastruktury transportowej oraz potencjalnie wpływać na jakość środowiska, w tym emisję hałasu i zanieczyszczeń powietrza.

Z punktu widzenia ochrony powietrza atmosferycznego, jako korzystne należy ocenić dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii (teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren biogazowni) w profilach funkcjonalnych części stref planistycznych SR, SO. Odnawialne źródła energii przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych.

Wpływ projektu planu ogólnego na warunki klimatyczne, może się przejawiać poprzez emisję zanieczyszczeń, emisję ciepła traconego w procesach technologicznych i ogrzewania budynków, zakłócenie naturalnej równowagi ciepło – wilgotnościowej i radiacyjnej na skutek zwiększonego udziału sztucznego podłoża i tym samym wpływem na klimat w postaci skumulowanej z innymi terenami w skali globalnej.

Jednakże wprowadzenie w życie ustaleń projektu planu ogólnego gminy Pawłosiów nie powinno powodować istotnego, negatywnego wpływu na lokalne warunki klimatyczne. Mając na względzie potrzebę przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do ich skutków, dokument planistyczny przewiduje działania służące zarówno ograniczaniu emisji i negatywnych oddziaływań, jak i wzmacnianiu zdolności adaptacyjnych, w tym:

- Zachowanie i ochrona terenów zielonych, w tym dolin rzecznych, które pełnią funkcję naturalnych buforów klimatycznych,
- Wyznaczenie strefy otwartej (SO), która w naturalny sposób wspiera przewietrzanie terenu i ogranicza nadmierną zabudowę, umożliwiając migrację powietrza;
- Ograniczenie rozpraszania zabudowy oraz preferencja dla zwartego zagospodarowania, co umożliwi efektywniejsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej, zmniejszy zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne oraz redukuje emisję zanieczyszczeń z transportu;

- Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych stref planistycznych stanowi instrument kształtowania ładu przestrzennego i ochrony środowiska, sprzyjający infiltracji wód opadowych, ograniczeniu nadmiernej intensywności zabudowy.

8.3 Wody podziemne i powierzchniowe

Projekt planu ogólnego nie zawiera szczegółowych ustaleń w zakresie zaopatrzenia w wodę, jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zagadnienia te pozostają w kompetencjach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny uwzględniać lokalne warunki środowiskowe oraz zapewniać zgodność z zasadami zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi.

Chociaż plan ogólny nie przewiduje bezpośrednich regulacji w zakresie ochrony wód, jego struktura przestrzenna może pośrednio przyczyniać się do poprawy stanu wód poprzez ograniczenie ryzyka niekontrolowanej zabudowy i promowanie ładu przestrzennego. Nowa zabudowa, przewidziana w ramach stref planistycznych, będzie wymagała doprowadzenia infrastruktury technicznej – w tym sieci wodociągowej i kanalizacyjnej – co przy zachowaniu szczelności instalacji kanalizacyjnych nie powinno stanowić zagrożenia dla wód gruntowych i powierzchniowych.

Zabudowa terenów oraz zwiększenie udziału nieprzepuszczalnych nawierzchni może jednak lokalnie zaburzyć naturalne warunki infiltracji wód opadowych do warstw wodonośnych, wpływając na obniżenie poziomu wód gruntowych oraz ograniczenie procesów parowania. Efekty te będą bardziej odczuwalne w strefie gospodarczej (SP), natomiast ich skala w strefach SJ, SW, SZ, SN i SU będzie znacząco mniejsza. Nie przewiduje się jednak, aby potencjalne zmiany powodowały znaczące oddziaływanie na wody podziemne i powierzchniowe, zarówno w ujęciu lokalnym, jak i regionalnym.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu urbanizacji na zasoby wodne, wskazane jest stosowanie rozwiązań sprzyjających retencji wody w obrębie działek, takich jak nawierzchnie przepuszczalne (np. ażurowe) oraz systemy rozsączania i infiltracji wód opadowych. Tam, gdzie warunki gruntowo-wodne nie pozwalają na rozsączanie, zaleca się magazynowanie wody opadowej w zbiornikach do ponownego wykorzystania.

Realizacja zapisów planu ogólnego wiązać się będzie również ze wzrostem poboru wody oraz zwiększeniem ilości ścieków, głównie komunalnych, pochodzących z nowej zabudowy mieszkaniowej oraz obiektów usługowych i produkcyjnych, gdzie dodatkowo mogą powstawać ścieki o składzie zależnym od profilu działalności. Nie przewiduje się jednak, aby potencjalne zmiany powodowały znaczące oddziaływanie na wody podziemne i powierzchniowe, ze względu na planowane podłączenie nowej zabudowy do systemu sieci wodociągowo-kanalizacyjnej oraz stosowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, zapewniających ochronę jakości zasobów wodnych.

Wyznaczenie poszczególnych stref planistycznych oraz określenie ich profili funkcjonalnych zostało przeprowadzone z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań hydrologicznych i hydrogeologicznych występujących na terenie Gminy Pawłosiów. Kluczowe aspekty związane z gospodarką wodną obejmują następujące kwestie:

- Strefy ochronne ujęć wody – wyznaczone na terenie Gminy Pawłosiów strefy ochronne ujęć wody, z uwagi na małą powierzchnię ujęć wraz ze strefami bezpośrednimi – poniżej 5000 m², uwzględniono w ramach stref zieleni i rekreacji (8SN, 9SN) - powierzchniowe ujęcia – oraz w ramach strefy otwartej (14SO, 12O), strefy usługowej (23SU), strefy otwartej (12SO) oraz strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (105SJ) - podziemne ujęcia.
- Koncentracja zabudowy została ukierunkowana na obszary o rozwiniętej infrastrukturze technicznej (miedzy innymi kanalizacyjnej, wodociągowej), co sprzyja ochronie jakości wód podziemnych i powierzchniowych. Takie podejście minimalizuje ryzyko rozpraszania zabudowy umożliwiając zachowanie równowagi między rozwojem przestrzennym a ochroną środowiska.

Analizowany projekt dokumentu nie wprowadza ustaleń, które mogłyby skutkować nieosiągnięciem celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), ani powodować negatywnego wpływu na ich stan jakościowy lub ilościowy. Ustalenia Planu Ogólnego mają charakter kierunkowy i nie zawierają szczegółowych regulacji odnoszących się bezpośrednio do zasad ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Pomimo braku takich szczegółowych zapisów, plan poprzez właściwe kształtowanie struktury przestrzennej i wyznaczanie odpowiednich funkcji terenów w sposób pośredni sprzyja ochronie zasobów wodnych. Regulacja gospodarki przestrzennej ogranicza ryzyko chaotycznej, rozproszonej zabudowy oraz niekontrolowanego uszczelniania powierzchni między innymi poprzez wskazanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

Kluczowe znaczenie dla skutecznej ochrony wód będzie jednak miało opracowanie i realizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które – na poziomie szczegółowym – powinny uwzględniać lokalne uwarunkowania hydrologiczne i hydrogeologiczne, obszary szczególnej ochrony wód. Uwzględnienie tych aspektów umożliwi precyzyjne określenie zasad gospodarowania przestrzenią w sposób zapewniający ochronę ilościową i jakościową zasobów wodnych, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W ostatnim okresie obserwuje się znaczny wzrost liczby wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy (WZ), co wynika z faktu, iż w niedługim czasie planowane jest uchwalenie Planów Ogólnych, które wprowadzą nowe zasady kształtowania i porządkowania przestrzeni. Dokumenty te stanowią narzędzie ograniczające rozproszoną zabudowę, sprzyjając koncentracji funkcji osadniczych oraz racjonalnemu wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej.

Po przyjęciu Planu Ogólnego gmina uzyska podstawę do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP), które będą musiały zachować zgodność z jego ustaleniami. W konsekwencji, uchwalenie nowych planów miejscowych spowoduje utratę mocy decyzji o warunkach zabudowy niezgodnych z przyjętym modelem zagospodarowania przestrzennego oraz ze strefami funkcjonalnymi określonymi w Planie Ogólnym.

Na etapie sporządzania Planu Ogólnego nie analizuje się indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy, gdyż ich uwzględnienie prowadziłoby do utrwalenia chaosu przestrzennego oraz utraty spójności systemu planistycznego. Celem Planu Ogólnego jest uporządkowanie struktury

przestrzennej gminy, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony zasobów środowiska, w tym wód powierzchniowych i podziemnych.

Ograniczenie rozproszonej zabudowy ma kluczowe znaczenie dla ochrony zasobów wodnych, gdyż minimalizuje presję antropogeniczną na obszary o wysokiej infiltracji, ogranicza zjawisko uszczelniania powierzchni terenu oraz zmniejsza ryzyko niekontrolowanego odprowadzania ścieków. Koncentracja zabudowy w wyznaczonych strefach umożliwia efektywne planowanie systemów kanalizacyjnych i retencyjnych, co przekłada się na poprawę jakości wód i stabilizację stosunków wodnych w zlewni.

W tym kontekście uchwalenie Planu Ogólnego oraz zgodnych z nim planów miejscowych będzie stanowić istotny krok w kierunku zrównoważonego gospodarowania przestrzenią, które sprzyja zarówno ładowi przestrzennemu, jak i długofalowej ochronie zasobów wodnych.

8.4 Zasoby przyrodnicze i poziom różnorodności biologicznej

Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Zmiany te mają zazwyczaj charakter punktowy i wynikają głównie z realizacji obiektów budowlanych oraz budowy nowych ciągów komunikacyjnych. Kluczowe jest jednak to, że tereny inwestycyjne zostały zaplanowane przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę oraz niezainwestowane luki w jej strukturze, gdzie możliwość zagospodarowania przestrzennego została już wcześniej przesądzona.

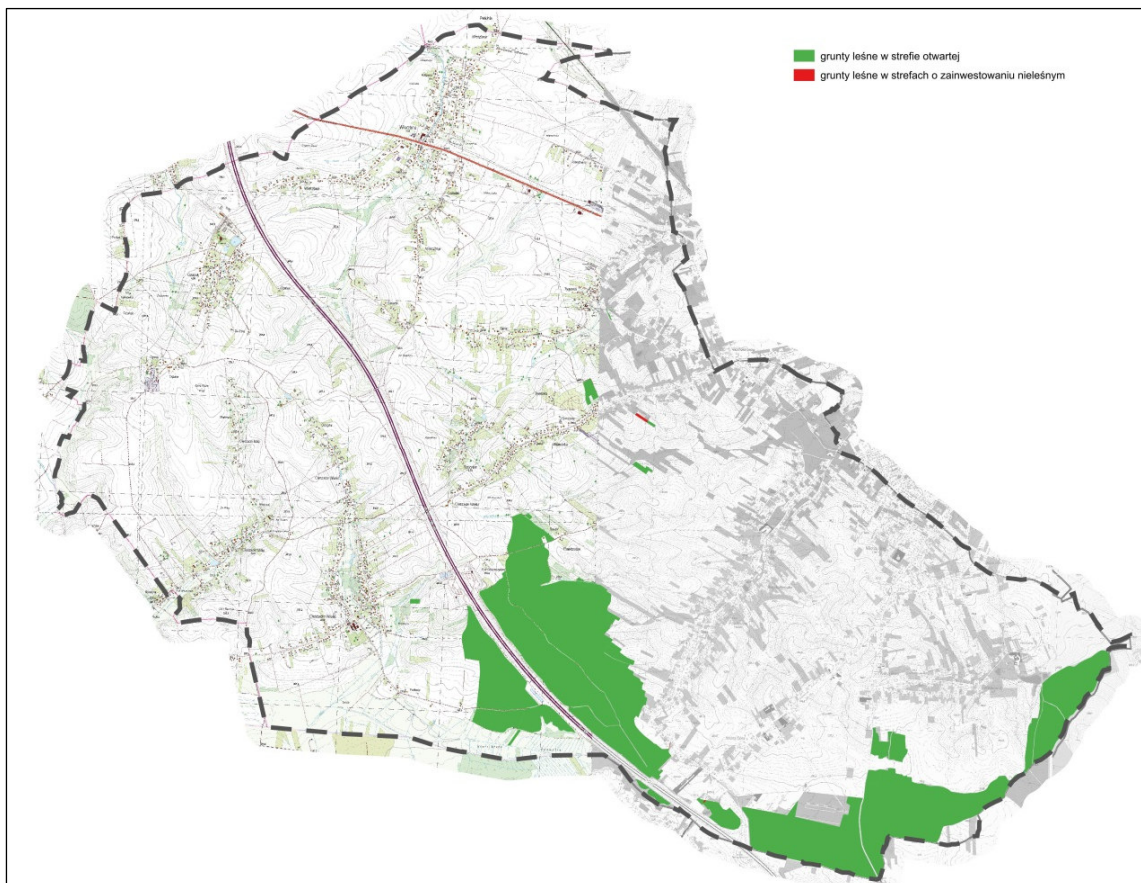
Wprowadzenie nowych inwestycji będzie skutkowało zmianą składu gatunkowego flory i fauny. Obszary dotychczas niezabudowane, charakteryzujące się obecnością gatunków typowych dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przekształcone w zieleń urządzonej (np. trawniki, nasadzenia krzewów, drzew ozdobnych, roślin rabatowych, często z udziałem gatunków obcego pochodzenia). Zmianie ulegnie również fauna – gatunki zwierząt wykorzystujące dotąd te obszary jako miejsca żerowania lub migracji mogą opuścić ten teren, co należy traktować jako oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne.

Należy jednak zaznaczyć, że nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko przyrodnicze, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują głównie tereny zabudowane oraz przylegające do nich obszary niezainwestowane. Projekt planu ogólnego promuje koncentrację zabudowy, ograniczając tym samym jej rozpraszanie, co stanowi działanie zgodne z zasadą racjonalnego kształtowania przestrzeni i łagodzenia presji inwestycyjnej na tereny o wyższej wartości przyrodniczej.

Zarówno dla fauny jak i dla flory największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk. Lasy zajmują 8,6% powierzchni gminy, co odpowiada 409,74 ha. Grunty leśne skoncentrowane są głównie w południowej części gminy. Projekt planu ogólnego skutkuje przeznaczeniem części gruntów leśnych pod inną strefę niż strefa otwarta. Łącznie 0,36 ha znajduje się w strefach z podstawowym profilem funkcjonalnym nieleśnego zainwestowania różnego rodzaju. Lasy o funkcji ochronnej zlokalizowane są w strefie otwartej (SO). Jednocześnie dla 409,38 ha, co stanowi 99,91% powierzchni lasów w gminie Pawłosiów, utrzymano funkcję leśną poprzez ich wskazanie w strefie otwartej (SO).

Dla każdej ze stref, w granicach której znajdują się grunty leśne jako dodatkowy profil funkcjonalny dodano „teren lasu”, co umożliwi na etapie sporządzania planu miejscowego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy określić przeznaczenie i sposób zagospodarowania, w tym również możliwe będzie utrzymanie terenów leśnych.

Należy podkreślić, że lasy ochronne nie zostały włączone do żadnej strefy przeznaczonej pod zainwestowanie. Wszystkie znajdują się w strefie otwartej (SO), co należy ocenić jako rozwiązanie korzystne z perspektywy ochrony środowiska oraz zachowania ciągłości przyrodniczej.

Ryc. 14. Części stref związanych z nieleśnym zainwestowaniem wyznaczonym na gruntach leśnych – zielonym kolorem oznaczono grunty leśne Ls, czerwonym kolorem oznaczono strefy związane z nieleśnym zainwestowaniem

źródło: Uzasadnienie do planu ogólnego Gminy Pawłosiów

Tereny objęte strefami, w których dopuszcza się realizację inwestycji, to w przeważającej mierze grunty rolnicze o niskiej wartości przyrodniczej. Ich przekształcenie pod zabudowę nie skutkuje zatem znaczącą utratą cennych siedlisk przyrodniczych.

Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należy zaliczyć możliwość realizacji przedsięwzięć uwzględnionych w części stref w profilu dodatkowym, takich jak elektrownie wiatrowe, elektrownie słoneczne oraz biogazownie w strefach SO i SR. Realizacja tych inwestycji na dalszym etapie będzie lub może wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o

środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W odniesieniu do stref 2SO i 9SO, w których przewidziano dodatkowy profil funkcjonalny obejmujący możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych, szczegółowa ocena oddziaływania tych inwestycji na faunę i florę będzie możliwa dopiero na dalszych etapach procesu inwestycyjnego. Analizy środowiskowe zostaną przeprowadzone w ramach procedury uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, kiedy znane będą już precyzyjne lokalizacje planowanych turbin. Dopiero dostęp do danych dotyczących konkretnego rozmieszczenia inwestycji umożliwi wykonanie rzetelnych i miarodajnych ocen oddziaływania. W szczególności konieczne będzie wykonanie inwentaryzacji awifauny i chiropterofauny oraz określenie stopnia narażenia tych grup na potencjalne oddziaływania związane z funkcjonowaniem turbin wiatrowych. Na etapie projektu POG można jedynie stwierdzić, że tereny potencjalnej lokalizacji turbin wiatrowych położone są poza obszarami chronionymi, poza korytarzami ekologicznymi oraz poza krajobrazami priorytetowymi wyznaczonymi w Audycie krajobrazowym. Wskazuje to, że wstępne uwarunkowania przestrzenne sprzyjają lokalizacji tego typu inwestycji, gdyż nie kolidują one z kluczowymi elementami systemu przyrodniczego ani z wartościami krajobrazowymi o najwyższym znaczeniu. Ostateczna ocena oddziaływań będzie jednak możliwa dopiero po przedstawieniu szczegółowych parametrów inwestycji i precyzyjnych lokalizacji turbin.

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne porządkują strukturę przestrzenną gminy, ograniczając rozprzestrzenianie się zabudowy na obszary pełniące istotne funkcje przyrodnicze. Z punktu widzenia ochrony różnorodności biologicznej, w tym siedlisk fauny i flory, takie podejście jest korzystne, gdyż minimalizuje presję inwestycyjną na tereny cenne przyrodniczo oraz sprzyja zachowaniu integralności lokalnych ekosystemów. Strategia ta wspiera również realizację zasad zrównoważonego rozwoju poprzez koncentrację zabudowy w obszarach już przekształconych antropogenicznie.

W związku z pismem Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o znaku: WOOŚ.410.4.185.2025.AP.7 z dnia 14 stycznia 2026 r., dokonano analizy zasięgu strefy 2SP w kontekście konieczności zachowania funkcjonalności korytarza migracyjnego. Strefa gospodarcza 2SP jest strefą wyznaczoną w oparciu o częściowo istniejące tereny produkcyjno-usługowe. Zakres strefy wynika z położenia przy węźle autostradowym autostrady A4 a jej zagospodarowanie będzie uszczegółowiane na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (z wyjątkiem niewielkiego fragmentu istniejącej zabudowy, dla której wyznaczono obszar uzupełnienia zabudowy i możliwość wydawania decyzji o warunkach zabudowy). W strefie gospodarczej jako profil funkcjonalny dodatkowy wprowadzono „zielen naturalną” co pozwoli wydzielić w miejscach niezbędnych tereny zieleni bez zabudowy.

Dodatkowo przeprowadzono analizę w rejonie cieką Dopływ z Cieszacina, uwzględniając dane z mapy topograficznej oraz ortofotomapy. Wykazała ona, że w bezpośrednim sąsiedztwie cieką występuje liczna zabudowa, która w istotnym stopniu ogranicza jego funkcjonalność jako osi migracyjnej. Stopień przekształcenia przestrzeni oraz fragmentacja siedlisk powodują, że przebieg korytarza wzdłuż samego cieką nie stanowi obecnie optymalnej trasy migracyjnej.

Jednocześnie analiza przestrzenna wykazała, że drożność korytarza ekologicznego jest zachowana alternatywnie, co przedstawiono na załączonej rycinie – strzałka wskazuje rzeczywisty przebieg funkcjonalnego połączenia. Kluczowym elementem zapewniającym ciągłość ekologiczną jest przejście dolne dla fauny zlokalizowane w ciągu autostrady A4, które umożliwi migrację zwierząt, w tym w kierunku kompleksu leśnego zlokalizowanego w sąsiedztwie projektowanej strefy 2SP. W konsekwencji nie przewiduje się istotnego ograniczenia drożności korytarza migracyjnego ani pogorszenia jego funkcji ekologicznych.

Ryc. 15. Przebieg korytarza ekologicznego z wykorzystaniem przejścia dolnego pod autostradą A4 (strzałki – kierunek migracji).

źródło: opracowanie własne

W związku z pismem Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o znaku: WOŚ.410.4.185.2025.AP.13 z dnia 24 lutego 2026 r., dodano do strefy 2SP profil dodatkowy „teren wód” w kontekście konieczności zachowania funkcjonalności korytarza migracyjnego. Profil dodatkowy „teren wód” wraz z profilem „teren zieleni naturalnej” umożliwi ochronę cieków wodnych Dopływu z Cieszacina.

8.5 Krajobraz

Projekt planu ogólnego gminy nie zawiera szczegółowych ustaleń dotyczących ochrony i kształtowania krajobrazu, co wynika z jego ramowego charakteru. Kwestie te zostaną doprecyzowane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których zostaną określone zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, a także sposoby ich kształtowania zgodnie z lokalnymi uwarunkowaniami.

W granicach wyznaczonych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono lokalizację terenów inwestycyjnych, obejmujących zarówno obszary już zagospodarowane, jak i niezabudowane, przeznaczone pod potencjalną zabudowę. Wyznaczenie tych stref oparto na

kompleksowej analizie przestrzennej i środowiskowej, uwzględniającej istniejące zagospodarowanie terenu, obowiązujące akty planistyczne, zgłoszone wnioski interesariuszy oraz uwarunkowania przyrodnicze gminy. W szczególności brano pod uwagę rozmieszczenie form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, lokalizację użytków rolnych i gruntów leśnych, a także zalecenia i rekomendacje zawarte w audycie krajobrazowym województwa podkarpackiego. Takie podejście zapewnia racjonalne gospodarowanie przestrzenią z uwzględnieniem wartości krajobrazowych.

W wyniku realizacji nowych inwestycji w strefach do tego dedykowanych, krajobraz będzie podlegał stopniowym przekształceniom. W celu ograniczenia negatywnych skutków tych zmian oraz zapewnienia harmonijnego kształtowania przestrzeni, istotne jest wprowadzenie w strefach planistycznych (z wyłączeniem stref SO, SG i SK) wymogu minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Wskaźnik ten pozwala na zachowanie elementów zieleni i otwartych przestrzeni, co ogranicza negatywne skutki urbanizacji i sprzyja zrównoważonemu kształtowaniu środowiska przestrzennego.

W Audycie krajobrazowym województwa podkarpackiego na obszarze Gminy Pawłosiów nie zidentyfikowano krajobrazów priorytetowych. Na etapie wyznaczania stref planistycznych podejmowano działania mające na celu uwzględnienie ustaleń audytu, w szczególności poprzez dostosowanie układu i charakteru stref do typów i podtypów krajobrazów wyróżnionych w opracowaniu. Zachowano przy tym dominujący charakter krajobrazu rolniczego oraz charakterystyczne układy przestrzenne miejscowości. Dzięki temu strefy pozostają spójne z diagnozą krajobrazową i chronią lokalne wartości krajobrazowe.

Przy sporządzeniu dokumentu Planu Ogólnego dla gminy Pawłosiów, uwzględniono zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska, poprzez wskazanie najbardziej dopasowanej do stanu istniejącego strefy funkcjonalnej z obowiązującym profilem podstawowym wraz z dookreśleniem profili dodatkowych, w tym przede wszystkim poprzez utrzymanie ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przy jednoczesnym oszczędnym i wynikającym z potrzeb przeznaczaniu nowych terenów pod urbanizację i możliwości wynikających z obszaru uzupełnienia zabudowy. Wyznaczone strefy planistyczne porządkują strukturę przestrzenną gminy, sprzyjając ograniczeniu niekontrolowanej ekspansji zabudowy.

8.6 Hałas, wibracje oraz promieniowanie elektromagnetyczne

Należy pamiętać, iż prawo ochrony środowiska traktuje hałas, jako jedno z zanieczyszczeń środowiska i w związku z tym, poddaje go takim samym zasadom i obowiązkom jak w przypadku innych zanieczyszczeń. Bardzo często problem hałasu jest bagatelizowany, a jednocześnie badania naukowe wykazują, że dla przeciętnego człowieka hałas jest kilkakrotnie bardziej dokuczliwy niż np. zanieczyszczenie powietrza.

Dopuszczalne wartości poziomu hałasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca, 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

W obrębie stref wielofunkcyjnych z zabudową jednorodzinną i zagrodową (SJ i SZ) realizacja nowych inwestycji wiąże się z czasowym wzrostem poziomu hałasu, wynikającym z pracy maszyn i urządzeń budowlanych oraz transportu materiałów. Oddziaływania te będą miały charakter

przejęciowy i występować będą głównie w porze dziennej. Po zakończeniu prac budowlanych emisja hałasu może być związana z codziennym użytkowaniem nowych obiektów – przebywaniem ludzi oraz wzmożonym ruchem pojazdów w ich otoczeniu. Nie przewiduje się jednak istotnego wzrostu hałasu na terenach objętych ochroną akustyczną, ponieważ wyznaczone w planie ogólnym strefy planistyczne obejmują głównie obszary już zabudowane oraz przylegające do nich tereny niezainwestowane, co ogranicza ryzyko przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

W odniesieniu do stref usługowych, gospodarczych oraz innych stref inwestycyjnych, w których dopuszcza się realizację funkcji usługowych, na etapie sporządzania planu ogólnego brak jest możliwości jednoznacznego określenia potencjalnych oddziaływań na klimat akustyczny. Wynika to z braku szczegółowych informacji dotyczących rodzaju planowanych przedsięwzięć, ich skali, technologii oraz parametrów technicznych. Ocena ewentualnych negatywnych skutków będzie możliwa dopiero na późniejszych etapach planowania przestrzennego, tj. w ramach sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub w procedurze uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia kwalifikowane jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), podlegają obowiązkowi przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) w ramach uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W przypadku przedsięwzięć z tzw. katalogu fakultatywnego (z grupy II), organ właściwy może odstąpić od przeprowadzenia OOŚ, jeśli na podstawie analizy karty informacyjnej przedsięwzięcia (KIP) uzna, że inwestycja nie będzie powodować znaczącego oddziaływania na środowisko. W ramach raportu oddziaływania na środowisko dokonuje się szczegółowej analizy m.in. zakresu i skali wpływu planowanej inwestycji na klimat akustyczny, a także zgodności z przepisami prawa ochrony środowiska. W przypadku stwierdzenia potencjalnie istotnych negatywnych skutków, raport powinien zawierać propozycje działań minimalizujących lub eliminujących te oddziaływania.

W odniesieniu do urządzeń fotowoltaicznych, których lokalizacja została dopuszczona w planie ogólnym, należy wskazać, że proces wytwarzania energii elektrycznej z wykorzystaniem promieniowania słonecznego nie wiąże się z emisją hałasu do środowiska. Instalacje fotowoltaiczne charakteryzują się bezemisyjnym i bezgłośnym trybem pracy, co oznacza, że ich eksploatacja nie generuje uciążliwości akustycznych, nawet w przypadku instalacji wielkopowierzchniowych. W konsekwencji, funkcjonowanie takich urządzeń nie wpływa negatywnie na klimat akustyczny otoczenia.

W odniesieniu do stref 2SO i 9SO, w których przewidziano dodatkowy profil funkcjonalny obejmujący tereny elektrowni wiatrowych, ocena oddziaływania tych inwestycji na klimat akustyczny będzie możliwa dopiero na kolejnych etapach procesu inwestycyjnego. Analizy te zostaną wykonane w ramach procedury uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, kiedy znane będą już konkretne lokalizacje planowanych turbin. Dopiero dostęp do tych danych umożliwi wykonanie rzetelnych obliczeń emisji hałasu, uwzględniających m.in. moc akustyczną urządzeń, warunki topograficzne oraz zagospodarowanie terenu. Na tym etapie możliwe będzie dokonanie oceny

zgodności planowanej inwestycji z obowiązującymi standardami środowiskowymi w zakresie ochrony przed hałasem. Ponadto, po oddaniu instalacji do użytkowania przeprowadza się porealizacyjną analizę hałasu, mającą na celu weryfikację, czy rzeczywisty poziom emisji turbin nie przekracza wartości dopuszczalnych określonych w przepisach.

Dopuszczalne wartości parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych zostały określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Projekt planu ogólnego gminy nie przewiduje lokalizacji konkretnych inwestycji mogących generować pola elektromagnetyczne (PEM). Dokument ten określa jedynie strukturę przestrzenną gminy w postaci katalogu stref planistycznych wraz z przypisanymi im profilami funkcjonalnymi. W profilu funkcjonalnym stref planistycznych dopuszczono m.in. tereny infrastruktury technicznej. Brak jest podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Z uwagi na przebieg napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia (110 kV) przez obszar gminy Pawłosiów, część terenów objęta jest ograniczeniami zagospodarowania przestrzennego, wynikającymi z konieczności zachowania pasów technologicznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami bezpieczeństwa. Zdecydowana większość obszarów objętych tymi ograniczeniami została zakwalifikowana do strefy otwartej (SO), co minimalizuje potencjalne konflikty funkcjonalne. Niewielka część terenów, na których znajduje się istniejąca zabudowa, została przypisana do stref inwestycyjnych (SJ, SZ). Jest to konsekwencja ogólnego charakteru planu ogólnego, który nie przesądza o szczegółowym sposobie zagospodarowania przestrzennego. Na dalszych etapach procesu planistycznego, podczas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub w toku wydawania decyzji o warunkach zabudowy – konieczne będzie szczegółowe uwzględnienie ograniczeń wynikających z przebiegu pasów technologicznych linii elektroenergetycznych.

8.7 Zdrowie i warunki życia ludzi

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego gminy Pawłosiów, który koncentruje się na strefowaniu przestrzennym oraz określeniu nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji wyłącznie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych, przeprowadzenie szczegółowej analizy potencjalnych zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi na tym etapie planowania jest trudne. Plan ogólny stanowi jednak podstawę do dalszego, bardziej szczegółowego planowania na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w ramach których możliwe będzie precyzyjniejsze odniesienie się do potencjalnych oddziaływań inwestycji na zdrowie oraz warunki życia mieszkańców.

Na terenie Gminy Pawłosiów wyznaczono cztery strefy cmentarne (SC). W gminie funkcjonują cztery czynne cmentarze parafialne lub komunalne (1SC, 2SC, 3SC, 4SC). Dla wszystkich z nich przewidziano możliwość poszerzenia obszaru użytkowego, co zostało uwzględnione w wyznaczonych strefach cmentarnych. W uzasadnieniu do projektu Planu Ogólnego wskazano obszary ograniczonego użytkowania, pasy izolujące tereny cmentarne 50 m i 150 m. Zgodnie z

treścią § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone. Należy podkreślić, że przy wyznaczaniu granic stref wielofunkcyjnych SJ, SZ a także w pozostałych strefach SU, SN, SP uwzględniono brak możliwości realizacji nowej zabudowy w pasie izolującym teren cmentarny 50 m. Na etapie sporządzania planu miejscowego nastąpi sprecyzowanie warunków i określenie zakazów w zabudowie.

W związku z pismem Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o znaku: WOOŚ.410.4.185.2025.AP.13 z dnia 24 lutego 2026 r., w którym wskazano na konieczność przedstawienia – odrębnie dla każdej ze stref 1SC–4SC – analizy wykazującej, iż planowane poszerzenia cmentarzy nie pozostają w sprzeczności z wymogami § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315), wyjaśnia się, co następuje.

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia, teren przeznaczony pod cmentarz powinien charakteryzować się odpowiednimi warunkami gruntowymi, obejmującymi w szczególności: rodzaj i strukturę gruntu, stopień zawilgocenia, zawartość węgla wapnia oraz odczyn (stopień kwasowości). Ponadto, w myśl § 2 ust. 1 pkt 2, niezbędne jest rozpoznanie stosunków wodnych, w tym kierunków spływu wód powierzchniowych, głębokości i zmienności poziomu wód gruntowych oraz kierunku ich spadku.

Gmina nie dysponuje opiniami geotechnicznymi ani dokumentacją badań podłoża gruntowego dla terenów objętych projektowanymi poszerzeniami cmentarzy w strefach 1SC–4SC, które pozwoliłyby w sposób jednoznaczny i miarodajny scharakteryzować wskazane wyżej parametry. Z uwagi na fakt, iż analizowane obszary stanowią poszerzenia cmentarzy już istniejących, podjęto działania zmierzające do pozyskania archiwalnych opinii geotechnicznych dotyczących terenów sąsiednich. Przyjęto bowiem założenie, że dokumentacja ta mogłaby stanowić pomocnicze źródło informacji o warunkach gruntowo-wodnych w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych poszerzeń.

Jednakże, z uwagi na znaczny upływ czasu od momentu zakładania istniejących cmentarzy, Urząd Gminy nie posiada tego rodzaju materiałów archiwalnych. Również ogólnodostępne opracowania kartograficzne, w tym mapy hydrograficzne udostępniane za pośrednictwem serwisu geoportal.gov.pl, nie obejmują swoim zasięgiem obszaru gminy Pawłosiów. Z kolei dostępne mapy hydrogeologiczne, przedstawiające kierunki przepływu wód podziemnych, mają charakter przeglądowy i cechują się wysokim stopniem generalizacji. W konsekwencji nie mogą one stanowić wystarczająco precyzyjnej i wiarygodnej podstawy do oceny spełnienia wymogów określonych w Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia,

jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315).

Na podstawie dostępnych materiałów o charakterze ogólnym można jedynie w sposób orientacyjny wskazać, że kierunek spływu wód podziemnych odbywa się w stronę najbliższego cieku wodnego. Ustalenie to ma jednak charakter wstępny i wymaga weryfikacji w drodze szczegółowych badań terenowych.

Należy podkreślić, że dla inwestycji tego rodzaju, wymagających precyzyjnej oceny warunków gruntowo-wodnych, standardem jest sporządzenie opinii geotechnicznej poprzedzonej wykonaniem badań terenowych, w tym odwiertów badawczych oraz analiz laboratoryjnych próbek gruntu. Dla terenów objętych strefami 1SC–4SC takich badań dotychczas nie przeprowadzono, wobec czego brak jest podstaw do sporządzenia szczegółowej i rzetelnej analizy w zakresie parametrów wskazanych w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. rozporządzenia.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że wyznaczenie stref 1SC–4SC w projekcie planu ogólnego nie przesądza o ich ostatecznym i bezwarunkowym przeznaczeniu pod funkcję cmentarną. Każda ze stref, poza profilami podstawowymi, obejmuje również profile dodatkowe, które umożliwią – na dalszych etapach procedury planistycznej – doprecyzowanie sposobu zagospodarowania terenu w oparciu o wyniki niezbędnych badań specjalistycznych - badań geotechnicznych.

Ocena spełnienia wymogów rozporządzenia z 1959 r. nastąpi zatem na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który jako instrument szczegółowy – w przeciwieństwie do planu ogólnego – umożliwi oparcie rozstrzygnięcia o wyniki dedykowanej opinii geotechnicznej.

Dopiero po sporządzeniu wymaganej opinii geotechnicznej, obejmującej badania terenowe i analizy laboratoryjne w zakresie parametrów gruntowo-wodnych, możliwe będzie jednoznaczne ustalenie, czy wskazany teren spełnia warunki dopuszczające jego przeznaczenie pod funkcję cmentarną. W przypadku stwierdzenia, iż teren nie spełnia wymogów określonych w Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315), zasadne będzie rozważenie alternatywnych sposobów zagospodarowania przewidzianych w profilach podstawowych i dodatkowych stref SC.

Tab. 11. Wykaz stref planistycznych w pasie 50m od strefy SC.

Strefa w projekcie POG	Strefy w pasie 50 m od strefy SC	uwagi
1SC	131SJ, 129SJ, 32SU, 5SP, 12SO (w pasie 50m od strefy SC został usunięty OUZ)	Strefy 129SJ i 131SJ są terenami zainwestowanymi; w ich profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni naturalnej. Strefa 32SU również jest zainwestowana, a w profilu dodatkowym przewidziano możliwość lokalizowania terenu zieleni naturalnej. Strefa 5SP pozostaje terenem w większości niezainwestowanym; w jej profilu dodatkowym dopuszczono teren usług, teren zieleni naturalnej oraz teren wód. Strefa 12SO jest niezainwestowana, a w profilu dodatkowym przewidziano teren zieleni urządzonej.
2SC	59SJ, 7SU, 9SP, 13SO, 16SO (w pasie 50m od strefy SC został usunięty OUZ)	Strefa 59SJ jest zainwestowana; w jej profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni naturalnej. Strefa 7SU jest częściowo zainwestowana; w jej profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni naturalnej. Strefa 9SP pozostaje terenem w większości zainwestowanym; w jej profilu dodatkowym dopuszczono teren usług, teren zieleni naturalnej.

		Strefy 13SO i 16SO jest niezainwestowana, a w profilu dodatkowym przewidziano teren zieleni urządzonej.
3SC	10SJ, 17SZ, 5SR, 10SR 1SU, 14SO (w pasie 50m od strefy SC został usunięty OUZ)	Strefa 10SJ jest zainwestowana; w jej profilu dodatkowym dopuszczono teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej. Strefa 17SZ jest zainwestowana; w jej profilu dodatkowym dopuszczono teren usług, teren zieleni naturalnej. Strefa 5SR jest zainwestowana; w jej profilu dodatkowym dopuszczono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej. Strefa 10SR jest zainwestowana; w jej profilu dodatkowym dopuszczono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej. Strefa 1SU jest zainwestowana; w jej profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni naturalnej. Strefa 14SO jest niezainwestowana, a w profilu dodatkowym przewidziano teren zieleni urządzonej.
4SC	3SU, 43SU, 1SN, 10SO (w pasie 50m od strefy SC został usunięty OUZ)	Strefy 3SU i 43SU są terenami w większości zainwestowanymi; w ich profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni naturalnej. Strefa 1SN jest terenem w większości zainwestowanym; w profilu dodatkowym dopuszczono teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej. Strefa 10SO jest niezainwestowana, a w profilu dodatkowym przewidziano teren zieleni urządzonej.

Przyjęcie planu ogólnego gminy stanowi istotny instrument zarządzania rozwojem przestrzennym, który wywiera pozytywny wpływ na dobrostan społeczności lokalnej oraz redukuje potencjalne konflikty społeczne. Dzięki uporządkowaniu ład przestrzennego, plan ogólny zapewnia logiczną i spójną strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, co sprzyja harmonijnemu rozwojowi terenów zurbanizowanych oraz jednocześnie chroni obszary o wysokich walorach przyrodniczych.

Jedną z głównych korzyści wynikających z wdrożenia planu ogólnego jest zwiększenie przewidywalności w zakresie lokalizacji i charakteru przyszłych inwestycji. Zdefiniowane zasady zagospodarowania przestrzeni minimalizują ryzyko występowania niepożądanych zjawisk, takich jak sytuowanie obiektów o funkcjach uciążliwych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Tego typu działania planistyczne przyczyniają się do ochrony jakości życia mieszkańców.

W kontekście zrównoważonego rozwoju, plan ogólny pełni funkcję narzędzia wspierającego racjonalne gospodarowanie przestrzenią, uwzględniającego zarówno potrzeby społeczne, jak i środowiskowe. Ograniczenie niekontrolowanego rozprzestrzeniania się zabudowy (tzw. urban sprawl) wpływa pozytywnie na efektywność wykorzystania istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej, zmniejsza koszty jej rozbudowy oraz ogranicza fragmentację krajobrazu i utratę siedlisk przyrodniczych.

Co ważne, ustalenia planu ogólnego wspierając działania na rzecz klimatu i dostosowania do jego zmian. Plan promuje zwartą zabudowę, co ułatwia rozwój efektywnej sieci transportu. Dzięki temu poprawia się również dostępność przestrzenna i komfort życia mieszkańców.

Plan ogólny określa ponadto długofalowe kierunki rozwoju przestrzennego, co zwiększa poczucie stabilności i bezpieczeństwa wśród mieszkańców, a także ogranicza ryzyko konfliktów między różnymi grupami interesariuszy, np. mieszkańcami, inwestorami, jednostkami samorządu terytorialnego.

Należy podkreślić, że analizowany dokument nie wyznacza stref pod zainwestowanie na terenach szczególnego zagrożenia powodzią oraz osuwiskach.

Podsumowując, plan ogólny stanowi fundament polityki przestrzennej gminy, który mimo ograniczonego poziomu szczegółowości, pełni istotną rolę w kształtowaniu warunków dla zrównoważonego i społecznie akceptowalnego rozwoju, integrującego aspekty urbanistyczne, środowiskowe, społeczne i gospodarcze.

8.8 Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie podaje do publicznej wiadomości informacje dotyczące zakładów o dużym ryzyku (ZDR) i zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego. Na terenie gminy Pawłosiów nie występują zakłady ZDR i ZZR (stan na dzień listopad 2024 r.).

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w odniesieniu do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

8.9 Zabytki i dobra materialne

Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, ujęte w gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne, zostały uwzględnione w projekcie planu ogólnego poprzez przypisanie im odpowiednich stref planistycznych, z profilami funkcjonalnymi dostosowanymi do charakteru i funkcji poszczególnych obiektów. Szczegółowe zasady zagospodarowania tych terenów będą przedmiotem opracowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy.

Ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z obecności obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz zabytków archeologicznych wynikają z przepisów odrębnych, w szczególności ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W odniesieniu do obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, zasady ich ochrony zostaną określone na etapie sporządzanego planu miejscowego. Ze względu na ramowy i ogólny charakter planu ogólnego, nie ma możliwości szczegółowego określenia zasad działalności inwestycyjnej ani wyznaczania stref ochrony konserwatorskiej w jego zapisach – ograniczenie to wynika z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

8.10 Oddziaływania transgraniczne

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego gminy Pawłosiów nie będzie skutkować transgranicznym oddziaływaniem na środowisko, co wynika zarówno z położenia gminy – znacznie oddalonej od granic państwa – jak i z charakteru planowanego dokumentu. Plan ogólny, jako akt prawa miejscowego o strategicznym i kierunkowym charakterze, obejmuje wyłącznie strefowanie obszaru gminy oraz określenie nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji poprzez parametry i wskaźniki urbanistyczne, zawarte w gminnych standardach urbanistycznych. Z uwagi na

kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko, nie istnieją przesłanki merytoryczne do prognozowania skutków środowiskowych poza granicami kraju, wynikających z realizacji ustaleń planu ogólnego.

9 Propozycje innych niż w projekcie planu ogólnego rozwiązań alternatywnych a także zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko

Na etapie sporządzania projektu planu ogólnego gminy Pawłosiów dokonano analizy różnych wariantów rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych. Warianty te odnosiły się przede wszystkim do możliwych kierunków rozwoju zabudowy mieszkaniowej, lokalizacji funkcji usługowych, gospodarczych oraz zakresu ochrony obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo. Rozważania prowadzone były w ramach prac koncepcyjnych oraz wewnętrznych konsultacji zespołu projektowego, a także w toku spotkań roboczych z przedstawicielami władz lokalnych, mieszkańców, inwestorów oraz właściwych organów i instytucji administracji publicznej.

Charakter planu ogólnego jako aktu prawa miejscowego o ograniczonym poziomie szczegółowości, koncentrującego się głównie na delimitacji stref planistycznych oraz określaniu ogólnych kierunków zagospodarowania przestrzennego sprawia, że nie przesądza on o konkretnych formach zagospodarowania terenów ani o lokalizacji poszczególnych inwestycji. Ustalenia planu ogólnego mają przede wszystkim charakter ramowy i strategiczny, stanowiąc podstawę dla dalszych opracowań planistycznych, takich jak miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego czy decyzje o warunkach zabudowy. W związku z tym jego bezpośredni wpływ na środowisko jest ograniczony, a potencjalne skutki środowiskowe wynikają głównie z kierunków wyznaczonych dla rozwoju funkcji przestrzennych, które dopiero na dalszym etapie planowania mogą być poddawane szczegółowej ocenie pod kątem oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska.

Zmiany w strukturze przestrzennej, jakie przewiduje dokument, są w przeważającej mierze zgodne z dotychczasowym stanem zagospodarowania oraz kierunkami wyznaczonymi w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W wielu przypadkach mają one charakter porządkujący – uzupełniający lub adaptacyjny względem już istniejących funkcji przestrzennych, co ogranicza zakres ingerencji w środowisko przyrodnicze.

Zidentyfikowane oddziaływania, jakie mogą wynikać z realizacji ustaleń planu, obejmują głównie wpływ na powierzchnię biologicznie czynną, wynikający z potencjalnej urbanizacji nowych terenów mieszkaniowych oraz towarzyszącej im infrastruktury. Jednakże, przy założeniu stosowania odpowiednich rozwiązań technicznych, nowoczesnych technologii budowlanych i zgodności realizacji inwestycji z przepisami ochrony środowiska, skala tych oddziaływań nie powinna przekroczyć progów uznawanych za znaczące w świetle obowiązujących norm i standardów.

Z uwagi na powyższe, przyjęto, że plan ogólny – w kształcie ujętym w projekcie – nie będzie powodował znaczących negatywnych skutków dla środowiska, o ile realizacja jego zapisów będzie odbywać się w zgodzie z przepisami ochrony środowiska i zasadami zrównoważonego rozwoju. W związku z tym, alternatywne warianty zapisów planistycznych nie zostały uwzględnione w niniejszym

opracowaniu, jako nieuzasadnione z punktu widzenia racjonalności przestrzennej oraz prognozowanego wpływu na środowisko.

10 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu POG oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony na bieżąco przez Radę Gminy Pawłosiów w ramach realizacji ustawowych kompetencji. Weryfikacja ta będzie następować w toku procedur planistycznych, w szczególności na etapie uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co umożliwi bieżącą ocenę zgodności z ustaleniami planu ogólnego, zgodnie.

Wpływ skutków realizacji ustaleń POG na środowisko, analizowany będzie ponadto w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska z uwzględnieniem ograniczeń, wynikających z poziomu jego szczegółowości.

11 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko są ustalenia projektu Planu Ogólnego Gminy Pawłosiów (POG), zgodnie z podjętą uchwałą nr II/12/2024 z dnia 20 maja 2024r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Pawłosiów.

Jednym z głównych założeń nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest wygaszenie obowiązywania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i zastąpienie go planem ogólnym. Z uwagi na zawarte w znowelizowanej ustawie terminy graniczne obowiązywania studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 r. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego. Zapisy planu ogólnego uwzględniane będą przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto plan ogólny stanowić będzie podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Niniejsza prognoza, zgodnie z art. 46 tej ustawy, stanowi integralny element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której organ opracowujący projekt dokumentu uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie, poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy, zapewnia udział społeczeństwa w postępowaniu w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko oraz bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

W oparciu o art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wystąpiono o uzgodnienie zakresu oraz stopnia szczegółowości niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, uzyskując uzgodnienia zawarte w pismach:

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie – pismo znak:

WOOŚ.411.1.73.2024.AP.4 z dnia 29 lipca 2024 r.

Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łańcucie – pismo znak:

PSNZ.9020.13.2.2024 z dnia 3 lipca 2024 r.

Prognoza obejmuje ocenę najbardziej prawdopodobnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, jakie mogą być skutkiem dyspozycji przestrzennych zawartych w ustaleniach analizowanego projektu POG. Celem prognozy jest również pełna informacja dla podmiotów POG, tj. wnioskodawców, społeczności lokalnej i samorządów o skutkach przyjętej polityki przestrzennej dla środowiska przyrodniczego.

W planie ogólnym gminy określa się obligatoryjnie strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Fakultatywnie można określić obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej. Na terenie gminy Pawłosiów w planie ogólnym nie wyznaczono obszaru zabudowy śródmiejskiej.

Plan ogólny został sporządzony na podstawie przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyrażone w liczbie mieszkańców w Gminie Pawłosiów wynosi 1 410 osób. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w strefach planistycznych SW, SJ i SZ, suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% (w przypadku Gminy Pawłosiów 987 os.) oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie (w przypadku Gminy Pawłosiów 1 833 os.).

Jednocześnie obowiązuje wyjątek pozwalający na wyznaczenie obszarów przekraczających 130% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w terenach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ) oraz obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej.

Wyznaczając strefy planistyczne w pierwszej kolejności uwzględniono obowiązujące na terenie gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, na których określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej.

W drugiej kolejności wyznaczono obszar uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy wraz z uwzględnieniem jego poszerzenia.

W planie ogólnym Gminy Pawłosiów wyznaczono obszar uzupełnienia zabudowy. Co do zasady do tych obszarów OUZ ma być ograniczone wydawanie decyzji o warunkach zabudowy. Wyjściowy OUZ został wyznaczony na powierzchni 4 913 062 m² a następnie poszerzony do obszaru o powierzchni 5 041 472 m² wyznaczony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy. Zakres rozszerzenia OUZ został dostosowany do przebiegu granic działek ewidencyjnych, użytków gruntowych lub ich części, w sposób umożliwiający realizację zabudowy zgodnej z charakterem istniejącego otoczenia.

W ramach planu ogólnego Gminy Pawłosiów wprowadzono następujące strefy planistyczne:

13. SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
14. SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
15. SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
16. SU – strefa usługowa
17. SP – strefa gospodarcza
18. SR – strefa produkcji rolniczej
19. SI – strefa infrastrukturalna
20. SN – strefa zieleni i rekreacji
21. SC – strefa cmentarzy
22. SG – strefa górnictwa

23. SO – strefa otwarta

24. SK – strefa komunikacyjna

Ze względu na charakter gminy nie wyznaczono strefy handlu wielkopowierzchniowego SH.

Poszczególne strefy planistyczne wydzielono głównie w oparciu o ewidencję gruntów i budynków wykorzystując istniejącą geometrię działek oraz kontury użytków gruntowych. Ponadto wyznaczając granice brano pod uwagę geometrię obiektów z dostępnych lub przekazanych baz danych (w myśl art. 13g ustawy), lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jak również złożone wnioski mieszkańców.

Zgodnie z zasadami sporządzania planu ogólnego oprócz zakwalifikowania terenu do danej strefy możliwe jest wskazanie tzw. profilu dodatkowego uwzględniającego specyfikę danego terenu. Należy podkreślić, że profil funkcjonalny (podstawowy i dodatkowy) określa jedynie jakie funkcje będą dopuszczalne do wyznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy (w przypadku wyznaczenia OUZ). W planie ogólnym nie określa się proporcji między funkcjami wynikającymi w wskazanym profilu funkcjonalnego i nie ma to wpływu na udział tych funkcji w planowanym zagospodarowaniu. Szczegółowe warunki zagospodarowania będą do ustalenia na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub w trakcie wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Wybierając profil dodatkowy w planie ogólnym Gminy Pawłosiów dla poszczególnych stref przeanalizowano indywidualny, lokalny charakter każdej wyodrębnionej jednostki przestrzennej oraz uwarunkowania, w tym wynikające z przepisów odrębnych.

W ramach wymaganych standardów urbanistycznych określone zostały:

→ maksymalna nadziemna intensywność zabudowy,

→ maksymalna wysokość zabudowy,

→ maksymalny udział powierzchni zabudowy zgodnie z art. 13e ust. 2 ustawy o planowaniu w strefach planistycznych: SW, SJ, SZ, SU, SP, SR (czyli o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–7);

oraz

→ minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – w strefach planistycznych, dla których przepis przewiduje obligatoryjnie określenie tej powierzchni (czyli o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–10) – w niniejszym planie ogólnym to strefy: SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC.

Dla stref SG, SO, SK nie określono udziału powierzchni biologicznie czynnej z uwagi na brak takiego wymogu.

Ustalenie stref funkcjonalnych w projekcie planu ogólnego Gminy Pawłosiów, będzie skutkowało ograniczonym oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze. Wynika to przede wszystkim z faktu, że znaczna część wyznaczonych stref jest zgodna z aktualnym sposobem zagospodarowania terenu lub przewiduje uzupełnienie istniejącej zabudowy, co znacząco redukuje zakres potencjalnych ingerencji w środowisko.

Planowane przekształcenia przestrzenne, ukierunkowane głównie na rozwój funkcji mieszkaniowej, będą miały charakter umiarkowany pod względem wpływu na środowisko. Skala

zmian nie wskazuje na zagrożenie dla równowagi ekologicznej, a ewentualne skutki mogą być skutecznie łagodzone przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań projektowych oraz instrumentów ochrony środowiska na etapie realizacji inwestycji.

Choć niektóre skutki środowiskowe – zwłaszcza związane z trwałą zabudową – mogą mieć charakter bezpośredni i długofalowy, to zastosowanie nowoczesnych technologii i środków minimalizujących wpływ inwestycji (np. retencja, rozwiązania niskoemisyjne, zielona infrastruktura) pozwala uznać ryzyko przekroczenia norm jakości środowiska za niskie.

Charakter planu ogólnego jako aktu prawa miejscowego o ograniczonej szczegółowości – skupionego na wyznaczaniu stref planistycznych i określaniu ogólnych zasad zagospodarowania – powoduje, że nie stanowi on bezpośredniego instrumentu realizacyjnego inwestycji, lecz pełni funkcję kierunkową i koordynującą politykę przestrzenną na poziomie lokalnym. Jego ustalenia służą przede wszystkim jako podstawa do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W związku z tym wpływ planu ogólnego na środowisko należy oceniać w sposób pośredni i perspektywiczny, z uwzględnieniem stopnia ogólności ustaleń oraz przyszłych etapów planowania szczegółowego, w których możliwe będzie dokonanie dokładniejszych analiz środowiskowych dla konkretnych inwestycji.

Na etapie sporządzania projektu planu ogólnego Gminy Pawłosiów dokonano analizy różnych wariantów rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych. Warianty te odnosiły się przede wszystkim do możliwych kierunków rozwoju zabudowy mieszkaniowej, lokalizacji funkcji usługowych, przebiegu powiązań komunikacyjnych oraz zakresu ochrony obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo. Rozważania prowadzone były w ramach prac koncepcyjnych oraz wewnętrznych konsultacji zespołu projektowego, a także w toku spotkań roboczych z przedstawicielami władz lokalnych, mieszkańców, inwestorów oraz właściwych organów i instytucji administracji publicznej.

Zmiany w strukturze przestrzennej, jakie przewiduje dokument, są w przeważającej mierze zgodne z dotychczasowym stanem zagospodarowania oraz kierunkami wyznaczonymi w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W wielu przypadkach mają one charakter porządkujący – uzupełniający lub adaptacyjny względem już istniejących funkcji przestrzennych, co ogranicza zakres ingerencji w środowisko przyrodnicze.

Z uwagi na powyższe, przyjęto, że plan ogólny – w kształcie ujętym w projekcie – nie będzie powodował znaczących negatywnych skutków dla środowiska, o ile realizacja jego zapisów będzie odbywać się w zgodzie z przepisami ochrony środowiska. W związku z tym, alternatywne warianty zapisów planistycznych nie zostały uwzględnione w niniejszym opracowaniu, jako nieuzasadnione z punktu widzenia racjonalności przestrzennej oraz prognozowanego wpływu na środowisko.

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, będzie prowadzony przez organ wykonawczy gminy, który jest zobowiązany jest do dokonywania oceny aktualności planu ogólnego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ocena ta powinna być sporządzana co najmniej raz w trakcie kadencji rady gminy. W związku z powyższym, zasadne jest, aby analizę skutków realizacji postanowień Planu Ogólnego – w szczególności w zakresie funkcji terenu, sposobu jego zagospodarowania oraz stopnia realizacji przyjętych wskaźników –

przeprowadzać w ramach przedmiotowej oceny. Takie podejście umożliwia systemowe i zgodne z prawem monitorowanie efektywności wdrażania ustaleń dokumentów planistycznych. W szczególności rekomenduje się zwrócenie uwagi na stopień realizacji ustaleń dotyczących wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej, który stanowi istotny parametr środowiskowy i urbanistyczny, wpływający m.in. na jakość przestrzeni publicznej, retencję wód opadowych oraz lokalny mikroklimat.

Wpływ skutków realizacji ustaleń planu ogólnego na środowisko, analizowany będzie ponadto w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. System ten stanowi podstawowe źródło danych w zakresie oceny stanu środowiska i jego zmian.

W odniesieniu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których wydano lub będą wydawane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, obowiązek prowadzenia monitoringu środowiskowego zostanie określony indywidualnie w treści tych decyzji.

12 Materiały źródłowe. Akty prawne, publikacje i opracowania dokumentacyjne**A. Akty prawne**

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1478 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 960).
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1290 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2025r., poz. 418 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. poz. 774 z późn. zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 1383 z późn. zm.).
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112 z późn. zm.).
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. 2022 poz. 2630 z późn. zm.).
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. 2021 poz. 845 z późn. zm.).
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2380 z późn. zm.).
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. poz. 1409 z późn. zm.).
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. poz. 1408 z późn. zm.).
18. Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. 2016 poz. 138).
19. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.).
20. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300).
21. Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 r., poz. 729 z późn. zm.)
22. Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 r., poz. 729).

B. Publikacje

23. Andrzejewski R. i in. 1991. Krajowe studium bioróżnorodności. Raport Polski dla UNEP, Warszawa.
24. Duda R., Witczak S., Żurek A., 2011. Mapa wrażliwości wód podziemnych Polski na zanieczyszczenie 1: 500 000. Metodyka i objaśnienia tekstowe. Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków.
25. Głowaciński K., Rafiński J. (red.), 2003. Atlas płazów i gadów Polski. Status – rozmieszczenie – ochrona. GIOŚ, Warszawa.
26. Graf R., 2007. Ocena podatności płytkich wód podziemnych na zanieczyszczenia jako podstawa działań ochronnych w zlewni. Waloryzacja środowiska przyrodniczego w planowaniu przestrzennym. Problemy Ekologii Krajobrazu s.297-305.
27. Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R., 2011. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża.
28. Klimaszewski M., 1981. Geomorfologia ogólna. PWN, Warszawa.
29. Kondracki J., 2001. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa.
30. Liro A. et al. (red.), 1995. Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA. Fundacja IUCN Poland, Warszawa.
31. Liro A. et al. (red.), 1998. Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA. Fundacja IUCN Poland, Warszawa.
32. Macias A., Bródka S., 2014. Przyrodnicze podstawy gospodarowania przestrzenią. PWN, Warszawa.
33. Majchrowska A., 2007. Realizacja zapisów Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.
34. Matuszkiewicz M., 2008a. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGIPZ PAN Warszawa.
35. Matuszkiewicz M., 2008b. Potencjalna roślinność naturalna Polski. IGIPZ PAN Warszawa.
36. Mikołajków J., Sadurski A., 2017. Informator PSH: główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce. PIG-PIB Warszawa.
37. Okarma H., Bogdanowicz W., Rychlik L., Szuma E., 2011. Atlas Ssaków Polski. IOP PAN Kraków.
38. Ostaszewska K., 2002. Geografia krajobrazu. PWN Warszawa.
39. Paczyński B., Sadurski A., 2007. Hydrogeologia regionalna Polski. PIG, Warszawa.
40. Pawlaczyk P., Jermaczek A., 2009. Poradnik lokalnej ochrony przyrody. Wydawnictwo Klubu Przyrodników.
41. Richling A., Solon J., 2011. Ekologia Krajobrazu. PWN, Warszawa.
42. Siemiński M., 2007. Środowiskowe zagrożenia zdrowia. PWN, Warszawa.
43. Sołowiej D., 1992. Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

13 Spis Rysunków

Ryc. 1. Położenie administracyjne	7
Ryc. 2. Podział gminy Pawłosiów na obręby ewidencyjne.	8
Ryc. 3. Położenie fizyczno-geograficzne	9
Ryc. 4. Złoża, obszary i tereny górnicze w gminie Pawłosiów	12
Ryc. 5. Rzeźba terenu gminy	13
Ryc. 6. Położenie względem JCWPd	14
Ryc. 7. Położenie względem JCWP	15
Ryc. 8. Położenie terenu opracowania w stosunku do obszarów chronionych	31

Ryc. 9. Położenie pomników przyrody w granicach gminy	33
Ryc. 10. Położenie w stosunku do sieci proponowanych korytarzy ekologicznych 2012	34
Ryc. 11. Rozmieszczenie gleb wysokich klas bonitacyjnych na terenie gminy Pawłosiów.	35
Ryc. 12. Rozmieszczenie gleb organicznych na terenie gminy Pawłosiów.	36
Ryc. 13. Części stref związanych z rolniczym i nierolniczym zainwestowaniem wyznaczonym na gruntach rolnych klas I-III	52
Ryc. 14. Części stref związanych z nieleśnym zainwestowaniem wyznaczonym na gruntach leśnych – zielonym kolorem oznaczono grunty leśne Ls, czerwonym kolorem oznaczono strefy związane z nieleśnym zainwestowaniem	59
Ryc. 15. Przebieg korytarza ekologicznego z wykorzystaniem przejścia dolnego pod autostradą A4 (strzałki – kierunek migracji).	61

14 Spis Tabel

Tab. 1. Jednostki osadnicze gminy Pawłosiów i ich powierzchnia.	8
Tab. 2. Struktura użytkowania gruntów w gminie Pawłosiów.	10
Tab. 3. Udokumentowane złoża kopalin w obrębie Gminy Pawłosiów.	11
Tab. 4. Parametry JCWP według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2023)	16
Tab. 5. Klasyfikacja strefy podkarpackiej w zakresie jakości powietrza	22
Tab. 6. Lista zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych	28
Tab. 7. Zestawienie ilości stanowisk archeologicznych w obrębach ewidencyjnych (01.2025)	29
Tab. 8. Zestawienie ilości obiektów z Gminnej Ewidencji Zabytków w obrębach ewidencyjnych	29
Tab. 9. Wykaz pomników przyrody na terenie obszaru opracowania.	32
Tab. 10. Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	44
Tab. 11. Wykaz stref planistycznych w pasie 50m od strefy SC.	65